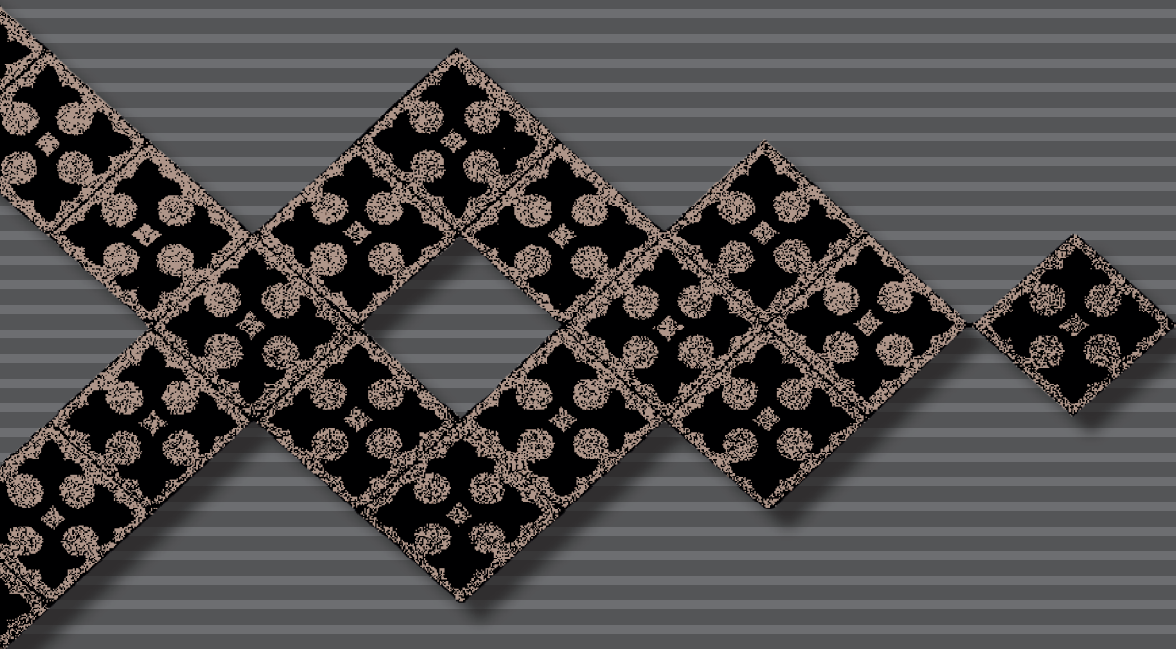

Lietuvos mokslų akademijos

2023 metų
veiklos ataskaita

LUX ET VERITAS

Lietuvos mokslų akademijos 2023 metų veiklos ataskaita

Vilnius | 2024

Turinys

Akademijos statusas, misija ir struktūra | 9

LMA narių visuotiniai susirinkimai | 11

Prezidiumo ir prezidento veikla | 25

MOKSLU GRINDŽIAMOS IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS | 35

LMA rezoliucijos ir siūlymai | 37

Tarptautinių asociacijų, kurių narė yra LMA, pareiškimai, mokslinės analizės ir rekomendacijos | 40

LMA MOKSLŲ SKYRIŲ VEIKLA | 43

Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius | 45

Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius | 52

Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius | 58

Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius | 67

Technikos mokslų skyrius | 74

MOKSLINĖS VEIKLOS KOORDINAVIMAS IR SKATINIMAS | 85

Tarptautiniai LMA ryšiai | 87

2023 m. moksliniai vizitai pagal Lietuvos mokslų akademijos ir užsienio šalių mokslų akademijų tarptautinio bendradarbiavimo sutartis | 95

LMA vardinės premijos | 97

Jaunųjų mokslininkų ir studentų mokslinės veiklos skatinimas | 99

LMA PADALINIŲ IR ĮSTAIGŲ VEIKLA | 105

LMA Jaunoji akademija | 107

Leidybos skyrius | 111

Skyrius „Mokslininkų rūmai“ | 115

ES struktūrinių fondų paramos projektų valdymo grupė | 120

LMA Vrublevskių biblioteka | 122

FINANSAI | 129

LMA biudžetinių lėšų panaudojimas programai „Mokslinių tyrimų plėtojimas bei jų rezultatų panaudojimo efektyvumo didinimas“ vykdyti 2023 m. | 131

Kitų institucijos lėšų panaudojimas | 132

PRIEDAI | 133

1 PRIEDAS. LMA ir Jaunosios akademijos narių apdovanojimai ir pripažinimas | 135

2 PRIEDAS. LMA narių veiklos rezultatai, leidybinė mokslo žinių sklaida | 137

I lentelė. LMA narių tiriamųjų ir mokslo populiarinimo darbų skaičius 2023 m., narių pripažinimas | 137

II lentelė. Informacija apie LMA leidžiamus periodinius mokslo žurnalus | 138

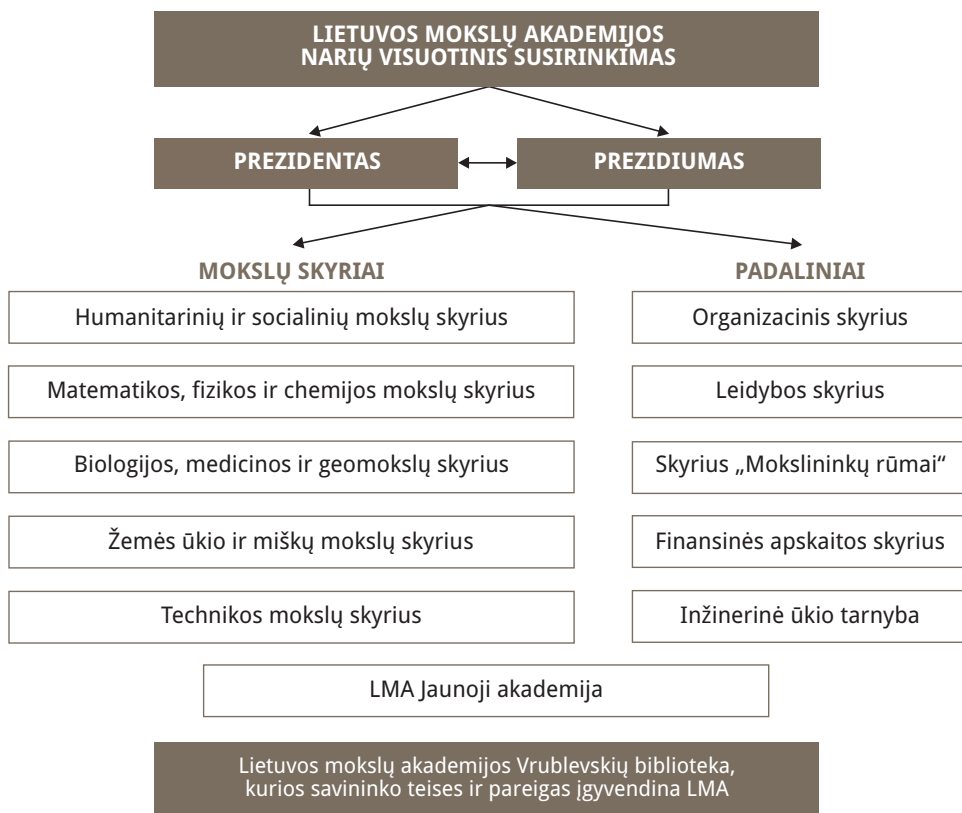
3 PRIEDAS. Lietuvos mokslų akademijos 2023 metų veiklos rodikliai | 139

4 PRIEDAS. Lietuvos mokslų akademijos narių sąrašas 2023 m. gruodžio 31 d. | 145

5 PRIEDAS. LMA ir su partneriais organizuoti lma.lt skelbti 2023 metų renginiai | 148

6 PRIEDAS. Naudoti sutrumpinimai | 153

Pav. Lietuvos mokslų akademijos struktūra.

Akademijos statusas, misija ir struktūra

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJA (toliau – LMA) yra žymiausias Lietuvos ir savo veikla su Lietuva susijusius užsienio mokslininkus jungianti valstybės biudžetinė įstaiga, kurios savininkė yra valstybė. Lietuvos Respublikos Seimas yra valstybės, kaip LMA savininkės, teisės ir pareigas įgyvendinanti institucija. LMA veikia vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos įstatymais, LMA statutu (toliau – Statutas) ir kitais teisės aktais. Remiantis Lietuvos Respublikos Mokslo ir studijų įstatymu (Žin., 2009, Nr. 54-2140), pakeistas ir LMA narių visuotinio susirinkimo patvirtintas Statutas (nauja redakcija) patvirtintas Seimo 2011 m. gegužės 19 d. nutarimu Nr. XI-1397 (Žin., 2011, Nr. 66-3101) ir papildytas 2017 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. XIII-419, 2017-06-06 (TAR 2017-06-13, 09950).

◇ **Mokslų akademijos misija – su-
telkus iškilus mokslininkus,
inicijuoti veiklas, kurios stiprintų
Lietuvos gerovę, prisidėtų prie
mokslo, socialinės, kultūrinės
ir ekonominės krašto plėtros.
◇ Įgyvendindama savo misiją,**

◇ **LMA siekia šių svarbiau-
sių strateginių tikslų:**
◇ **1) nuosekliai skatinti aukštą
mokslinių tyrimų ir studijų
lygį, ypač daug dėmesio
skiriant svarbiausiems Lietu-
vos mokslo, kultūros, kalbos,
ūkio ir socialinės pažangos
klausimams atsižvelgiant į
pasaulio mokslo tendencijas;**
◇ **2) ugdyti visuomenės kritinį
mokslinį mąstymą;**
◇ **3) puoselėti mokslo ir akademinę
laisvę, mokslinių tyrimų etiką.**

Penki Mokslų akademijoje veikiančios mokslų skyriai, jų nariai įgyvendina šią misiją, pasitelkdami savo mokslinę ir praktinę kompetenciją.

Aukščiausias Mokslų akademijos kolegialus savivaldos organas yra jos narių visuotinis susirinkimas. LMA veiklai tarp narių visuotinių susirinkimų vadovauja Mokslų akademijos prezidentas ir prezidiumas. LMA turi mokslų skyrius ir administraciją (pav. 8 p.). Mokslų skyrių skaičių ir vidinę struktūrą nustato LMA narių visuotinis susirinkimas. Administracijos struktūrą nustato prezidiumas.

Mokslų akademijos nariai yra akademikai, jie yra tikrieji nariai, nariai emeritai ir užsienio nariai. Kiekvienas LMA narys kartu yra ir kurio nors LMA mokslų skyriaus narys. Nariai renkami iki gyvos galvos. Mokslų akademijos tikrieji nariai tampa nariais emeritais, kai jiems sukanka 75 metai. Mokslų akademijos tikrųjų narių skaičius – ne daugiau kaip 120. Narių emeritų ir užsienio narių skaičius neribojamas.

◇ **2023 metų pabaigoje LMA buvo**
◇ **110 tikrųjų narių, 60 narių eme-**
◇ **ritų ir 61 užsienio narys. LMA**
◇ **narių sąrašas pateiktas 4 priede.**

LMA veikia nuo 2018 m. įkurta Jaunoji akademija (toliau – LMAJA), į kurią LMA nariai kasmet išrenka 10 šalies jaunų – iki 40 metų amžiaus – mokslininkų ketverių metų kadencijai, vėliau jie tampa LMAJA alumnais. LMAJA vadovauja jos pirminkininkas ir vicepirminkininkas bei renkamas

biuras. LMAJA veikia vadovaudamasi LMA narių visuotinio susirinkimo tvirtinamais nuostatais.

◇ **2023 m. pabaigoje LMAJA**
◇ **buvo 40 jaunųjų akademikų.**

LMA prezidiumas 2023 m. sausio 10 d. posėdyje patvirtino 2023 m. pareigybių sąrašą – 55 pareigybes, 63 darbo vietas (etatus). Buvusiai ES struktūrinių fondų paramos projektų valdymo grupei 2023 m. viduryje pabaigus veiklas, 2023 m. gruodžio 31 d. buvo užimta 50 LMA darbo vietų (etatų). LMA vadovybę sudarė LMA prezidentas ir viceprezidentas, buvo 4 vadovybę aptarnaujantys darbuotojai; 5 mokslo skyriuose – 10 darbuotojų; Finansinės apskaitos skyriuje – 3 darbuotojai; Organizaciniame skyriuje – 9, skyriuje „Mokslininkų rūmai“ – 2, Leidybos skyriuje – 7, LMA Jaunojoje akademijoje – 2, Inžinerinėje ir ūkio tarnyboje – 11 darbuotojų.

LMA narių visuotiniai susirinkimai

◇◇◇ 2023 metais įvyko keturi Lietuvos mokslų akademijos narių visuotiniai susirinkimai.

◆ BALANDŽIO 4 d. įvyko ataskaitinis ir rinkiminis Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas. Jame dalyvavo ir kviesti svečiai – LMA konkursų laimėtojai, kiti apdovanojamieji, Lietuvos nacionalinio muziejaus, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos atstovai, LMA Vrublevskių bibliotekos vadovybė.

Renginio pradžioje tylos minute pagerbtas LMA nario Danieliaus Eiduko atminimas.

Garbingų jubiliejų proga pasveikinti akademikai Algirdas Vaclovas Valiulis (80), Jurgis Kazimieras Staniškis (80), Rymantas Jonas Kažys (80), Algirdas Jonas Raila (80), Sigitas Podėnas (60), Rolandas Palekas (60) ir Gintautas Žintelis (80). LMA atminimo medaliais apdovanoti akademikai Antanas Laurinčikas (75), Jonas Remigijus Naujalis (75), Arūnas Krotkus (75), Jonas Grigas, Algirdas Petras Stabinis, Limas Kupčinskas, Sigitas Tamulevičius. LMA atminimo medalis už svarų indėlį saugant Lietuvos valstybės istorijos vertybių rinkinius ateities kartoms, kompetencijų ugdymą, edukacinę ir kitą veiklą bei už bendradarbiavimą

su Lietuvos mokslų akademija įteiktas ir Lietuvos nacionaliniam muziejui; apdovanojimą priėmė muziejaus direktoriaus pavaduotojas ir vyriausiasis fondų saugotojas Žygintas Būčys.

Toliau buvo apdovanoti LMA vardinių Justino Marcinkevičiaus (literatūrologija), Jono Kubiliaus (matematika), Tado Ivanausko (gamtosauga) ir Juozo Lazausko (augalininkystė, augalų selekcija) premijų konkursų laureatai. Justino Marcinkevičiaus (literatūrologija) premijos laureatė, VDU doc. dr. Žydronė Kolvinšienė įvertinta už išėivijos moterų kūrybos tyrimus, tapatumo paieškas XIX a. pab. – XX a. pr. kūryboje. Jono Kubiliaus (matematika) premijos laureato akad. Antano Laurinčiko pasiekimus pristatė akad. Raimondas Čiegis. Tado Ivanausko (gamtosauga) premijos laureatė VDU prof. habil. dr. Eugenija Kupčinskienė apdovanota už darbų ciklą „Aplinkos fitoindikacija“. Juozo Lazausko (augalininkystė, augalų selekcija) premijos laureatas akad. Vytautas Ruzgas įvertintas už mokslo darbą „Žieminių kviečių ir rugių selekcijos atkūrimas: keliai ir rezultatai“.

Vyko jaunųjų mokslininkų apdovanojimų ceremonija – pasveikinti 2022 m.

Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų mokslinių darbų konkurso nugalėtojai. Humanitarinių ir socialinių mokslų kryptyse jais tapo dr. Justas Stončys (KU) ir dr. Johanas Baltrimas (VU). Pagyrimo raštas įteiktas dr. Elzei Sigutei Mikalonytei (VU). Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų kryptyse įvertinti dr. Andrius Žemaitis (FTMC) ir dr. Egidijus Šimoliūnas (VU). Pagyrimo raštas įteiktas dr. Maženai Mackoitei-Sinkevičienei (VU). Biologijos, medicinos ir geomokslų kryptyse laureatėmis tapo dr. Eglė Mazgelytė (VU) ir doktorantė Greta Leonavičienė (VU). Žemės ūkio ir miškų mokslų kryptyse premijos įteiktos dr. Renaldui Žydeliui (LAMMC) ir dokt. Paulinai Martusevičiui (LAMMC). Pagyrimo raštai skirti dr. Mykolai Kočijerui (Mykola Kochiieru, LAMMC) ir dr. Iglei Vepštaitei-Monstavičiui (GTC). Technikos mokslų kryptyse premijuotos dr. Laura Jūrienė (KTU) ir doktorantė Greta Merkininkaitė (VU). Pagyrimo raštas įteiktas dr. Tomui Astrauskui (VILNIUS TECH).

Apdovanoti ir 2022 m. Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų konkurso nugalėtojai. Humanitarinių ir socialinių mokslų kryptyse premijos skirtos magistrantui Pranciškui Gričiui (VU), magistrantei Rugilei Navickaitei (VU Kauno fakultetas), magistrantui Mariui Bytautui (VDU Švietimo akademija) ir magistrei Raimondai Kurauskienei (VDU Švietimo akademija). Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų kryptyse: magistrantei Dianai Griesiūtei (VU), bakalauro studijų studentei Ugnei Orinaitei (KTU), magistrantei Aidai Šermukšnytei (KTU). Biologijos,

medicinos ir geomokslų kryptyse: bakalauro studijų studentui Kristijonui Puteikiui (VU), o pagyrimo raštas – magistrui Mindaugui Ilickui (KTU). Žemės ūkio ir miškų mokslų kryptyse: magistrei Neringai Matelionienei (LAMMC), doktorantui Mindaugui Bakševičiui (VDU), doktorantui Ardui Kavaliauskui (VDU). Pagyrimo raštas – magistrui Milanai Augustauskaitei (LAMMC). Technikos mokslų kryptyse: magistrantui Lukui Dvyliui (KTU), magistrantui Mindaugui Dagiliui (KTU), magistrantui Jauniui Mykolaičiui (KTU).

Toliau LMA prezidentas Jūras Banys pakvietė LMA Teodoro Grotuso fondo pirmininką akad. Aivarą Kareivą įteikti 2022 m. fondo stipendijos diplomą FTMC doktorantei Gintarei Geči.

Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (VLKK) pirmininkė dr. Violeta Meiliūnaitė paskelbė VLKK apdovanojimus už taisyklingiausią ir stilingiausią lietuvių kalba parašytus 2022 metais LMA konkursams teiktus mokslo darbus. Šie apdovanojimai atiteko Eglei Mazgelytei (VU Medicinos fakulteto Biomedicinos mokslų instituto Fiziologijos, biochemijos, mikrobiologijos ir laboratorinės medicinos katedra) ir Lukui Dvyliui (KTU Cheminės technologijos fakultetas).

Paskui LMA prezidentas J. Banys pristatė Lietuvos mokslų akademijos 2022 metų veiklos ataskaitą. Jis pabrėžė, kad LMA kaip ekspertinė institucija priėmė nemažai svarbių rezoliucijų. Kartu akademikai aktyviai dirbo tarptautinėse organizacijose. Organizuota daug kitų

renginių ir veiklų: knygų sutiktuvės, diskusijos (pvz., „Puslaidininkiai Lietuvoje“), susitikimai su ambasadoriais, Taivano mokslo atstovais, Europos mokslo patarėjų forumas ESAF, įvairūs konkursai ir apdovanojimai, jubiliejinės popietės, apskritojo stalo diskusijos („COVID-19 aktualijos“), Punsko valsčiaus ir Pakruojo rajono dienos LMA, konferencijos – tokios kaip „Rinkimų kodeksas“, „Regionai ir savivalda Lietuvoje“, „Pranciškus Skorina“ ir kt. Veiklą sėkmingai plečia LMA Jaunoji akademija. Reaguodama į Rusijos Federacijos agresiją, LMA įvairiausių palaike Ukrainos mokslininkus: padėjo išleisti ukrainiečių mokslininkų monografiją istorine tematika. Taip pat nupirko du generatorius Ukrainos nacionalinei mokslų akademijai iš akademikų paaukotų lėšų. Iš likusių lėšų nupirkti du serveriai, irgi skirti Ukrainos nacionalinei mokslų akademijai. Baigdamas J. Banys informavo vizito į Taivaną metu sužinojęs, kad šioje šalyje skiriamos premijos už inovatyvumą jauniesiems mokslininkams. Jo manymu, galbūt vertėtų panašią premiją įsteigti ir Lietuvoje.

Susirinkime pateiktos LMA 2022 m. biudžetinių lėšų panaudojimo ataskaita ir planuojama 2023 m. biudžetinių išlaidų sąmata. Ataskaitoms ir sąmatai buvo priartata bendru sutarimu ir priimti atitinkami nutarimai. Viceprezidentui Zenonui Dabkevičiui pasiūlius, kad vadovaujantis LMA statutu Mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas nustatytų naują atlyginimo koeficientą LMA prezidentui, buvo priimtas ir toks nutarimas.

Visuotinio susirinkimo pabaigoje vyko kandidatų į LMA tikruosius ir užsienio narius pristatymas ir rinkimai. Kandidatus pristatė LMA mokslų skyrių pirmininkai Vytautas Nekrošius, Leonas Valkūnas, Limas Kupčinskas, Vidmantas Stanys ir TMS pirmininko pavaduotojas Vytautas Ostaševičius.

Kandidatais paskelbti: politologas prof. dr. (HP) Alvydas Jokubaitis, psichologas prof. dr. Evaldas Kazlauskas, fizikas prof. dr. Darius Abramavičius, matematikas prof. dr. Jonas Šiaulys, biochemikas prof. Linas Mažutis, biologė prof. Sonata Jarmalaitė, geologas prof. Albertas Bitinas, kardiologas prof. Rimantas Benetis, aplinkos inžinierius prof. dr. Dainius Steponavičius, informatikė dr. Olga Kurasova, mechanikos inžinierius dr. Rolanas Daukševičius. LMA užsienio nariais LMA mokslų skyrių pasiūlyti ir prezidiumo iškelti biologas prof. André Franké (Andre Franke, Vokietija), žemės ūkio mokslų atstovas prof. dr. Abdulas Munemas Muazenas (Abdul Mounem Mouazen, Belgija) ir medžiagotyrimas prof. Saulius Kačiulis (Italija).

Balsuojant atvirai, pritarta dėl kandidatų įrašymo į slapto balsavimo biuletenius LMA tikriesiems ir užsienio nariams rinkti. Balsų skaičiavimo komisijos nariais LMA tikrųjų narių ir LMA užsienio narių rinkimams paskirti akademikai V. Nekrošius, Vytautas Getautis, Jonas Remigijus Naujalis, Giedrė Samuolienė ir Algirdas Vaclovas Valiulis. Suskaičiavus rinkėjų balsus paaiškėjo, kad visi kandidatai buvo išrinkti. Priimti tai patvirtinantys

Iš kairės: LMA ŽŪMMS vyriaus. koordinatore Reda Daukšienė, akad. Gintautas Dzemyda, Kauno miesto mokslo premijos laureatas prof. habil. dr. Vytautas Levandauskas, Kauno miesto vicemeras Tomas Jarusevičius, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja Eglė Andriuškienė. 2023 12 19.

LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso laureatai su LMA vadovais. 2023 09 19.

Pirmoje eilėje – 2019 m. išrinkti LMAJA nariai, kurie baigė kadenciją ir tapo Jaunosios akademijos alumnais. 2023 12 19.

Ignoto Domeikos atminimo medalis už pasaulinio lygio biochemijos mokslo vystymą, už išmintį ir lyderystę vadovaujant Vilniaus universitetui ir Lietuvos mokslų akademijai, už Lietuvos vardo garsinimą atstovaujant Lietuvos Respublikos Seimui ir už nuopelnus Lietuvos kultūrai įteiktas akad. Benediktui Juodkai. Iš kairės: Lietuvos I. Domeikos draugijos prezidentas akad. Algimantas Grigelis, LMA prezidentas Jūras Banys, akademikai Benediktas Juodka ir VU rektorius Rimvydas Petrauskas. 2023 06 20.

LMA narių visuotinio susirinkimo nutarimai.

◆ BIRŽELIO 20 d. Lietuvos mokslų akademijos visuotiniame narių susirinkime svarstyta inovacijų plėtra ir jos problemos. Ar inovacijų sulaukiama iš aukštosiose mokyklose parengiamų specialistų, įskaitant mokslų daktarus? Ar inovacijos įsitvirtina versle ir pramonėje? Apie tai išklausti mokslo politikos, jos įgyvendinimo, verslumo skatinimo institucijų ir pačių verslininkų bei jų asociacijų atstovų pranešimai.

LMA prezidentas J. Banys, pacitavęs Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos skaityto metinio pranešimo teiginius, kad valdžios institucijose pradeda veikti mokslo patarėjai ir kad inovacijos be stipraus mokslo nebus plėtojamoms, pakvietė į tribūną pirmąją pranešėją.

LR švietimo, mokslo ir sporto ministrės patarėja Rasa Kulvietienė apžvelgė Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (ŠMSM) vykdomoje mokslo plėtros programoje identifikuotus iššūkius ir valdomas priemones jiems spręsti. Tarp pastarųjų – palankesnė aplinka talentams, jaunimo įtraukimas į mokslinę veiklą, Lietuvos mokslo tarybos (LMT) funkcijų, įskaitant mokslo ir verslo bendradarbiavimo skatinimą, naujoviškas vykdymas bei minėtas mokslo ir inovacijų patarėjų instituto realizavimas. Pranešėja nurodė, kad bendradarbiaujant su Ekonomikos ir inovacijų ministerija (EIM) vykdomos trys misijos: Inovacijos sveikatai, Įtrauki ir kūrybinga visuomenė bei Sumani ir klimatui neu-

trali Lietuva. Mokslui ir inovacijoms bus skiriama 267 mln. Eur Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų.

EIM įsteigtos Inovacijų agentūros direktorė Romualda Stragienė pranešime „Lietuvos verslo ir mokslo bendradarbiavimo, inovacijų, verslumo ir eksporto skatinimas“ apibūdino naujosios agentūros veiklą ir perspektyvas. Agentūros misija yra auginti pasauliniu mastu konkurencingą verslą Lietuvoje „vieno langelio“ principu. Suformuluoti trys agentūros veiklos vizijos elementai: patrigubinti privačias investicijas į mokslinius tyrimus ir eksperimentinę plėtrą (MTEP); pasiekti, kad 50 proc. Lietuvos įmonių produktyvumas būtų aukštesnis už ES vidurkį; ir padvigubinti aukštos pridėtinės vertės produktų ir paslaugų dalį šalies eksporte. Vizijai įgyvendinti numatyti penki strateginiai tikslai ir penkios proveržio kryptys jiems pasiekti. Agentūra numato klientams pagalbą visuose jų brandos etapuose per turimas kompetencijas, kontaktus ir kitas priemones. Iš viso tikslams pasiekti numatoma panaudoti 774 mln. Eur investicijų, tikimasi paslaugas suteikti 100 tūkst. Lietuvos įmonių.

EIM Inovacijų departamento direktorius Ričardas Valančiauskas teigė, kad gana objektyviais kriterijais remiasi ES inovacijų švieslentė: joje Lietuvai skirta 19 vieta iš 27. Tačiau džiugina teigiamos tendencijos: esame tarp penkių, darančių didžiausią pažangą. Verslo investicijos į mokslą augo po 1/10 pastaraisiais metais, Lietuvoje gerėja produkto ar proceso inovacijų įmonėms investicijos. Kita vertus,

verčia sunerinti santykinai mažas užsienio doktorantų skaičius, neatrodo pavykęs nevalstybinės kilmės investicijų skyrimas net septynioms Lietuvos pasirinktoms sumanosios specializacijos kryptims. Neišnaudotas STEAM potencialas, būtina tobulinti darbo rinkos dalyvių įgūdžius, pritraukti užsienio talentus.

Lietuvos mokslo tarybos (LMT) pirmininkas prof. dr. Gintaras Valinčius perskaitė pranešimą „Mokslinių tyrimų kokybės gerinimas ir mokslo poveikio valstybės plėtrai didinimas“. LMT investuoja į jaunuosius tyrėjus, skatindama mokslo ir verslo bendradarbiavimą, vysto tarptautiškumą, siekia kelti savo darbo kokybės standartus. LMT visiškai pritaria *Science Europe* (Europos mokslą finansuojančių organizacijų konsorciumo) nuomonei, kad Europoje reikia pereiti prie kokybinio mokslo vertinimo. Dr. G. Valinčius įvardijo ir keletą svarbių naujų projektų. Tai – edukologijos, Lietuvos ir Taivano bendradarbiavimo, informacinių ir kvantinių technologijų plėtros kryptys.

Kauno laisvojoje ekonominėje zonoje įsikūrusios UAB „Elinta“ generalinio direktoriaus dr. Vytauto Jokužio pranešimo „Intelektu poreikis elektronikos gamybos ir technologinių procesų automatizavimo srityse“ leitmotyvas užkoduotas įmonės pavadinime: Elektronika ir intelektas. Tai net aštuonių specializuotų įmonių grupė. Antai, visos elektromobilių įkrovimo stotelės, esančios Korsikos saloje, – „Elintos“ produktas. Pranešėjas apgailestavo, kad mokyklos Lietuvoje vis mažiau bepajėgia išmokyti tikslųjų mokslų disciplinų.

Tai – būtinoji inžinerinių mokslų abėcėlė. Ir mūsų mokslininkai turėtų gauti ne 1,5 karto didesnę nei vidutinis (pagal politikus), o 2 kartus didesnę nei inžinieriaus atlyginimą. Tada į mokslininkų gretas ateis geriausieji. Dr. V. Jokužis pabrėžė, kad mokslo ir verslo ryšiai dar silpni, nerimą kelia tendencijos, išryškėjusios pasaulinėje parodoje „Intersolar“: 80 proc. naujausių technologijų sukuriama Kinijoje, o dar 10 proc. – Vokietijos įmonėse, kurių vadovai yra kinai.

Lietuvos darbdavių konfederacijos prezidentas Danukas Arlauskas pranešimą „Kokios realios galimybės mūsų šalies smulkiojo ir vidutinio verslo sektoriui reikšmingai padidinti inovacijų apimtį?“ pradėjo pacituodamas garsų tyrėją, populiarių knygų autorių Juvalį Noa Hararį (Yuval Noah Harari): „Ne inovacijos, ne technologijos, o asmenybės ir naujas požiūris lems valstybių konkurencingumą“. Lemiamas veiksnys yra inovacijų valdymas, todėl reikia sukurti tvarų inovacijų valdymo modelį. Pranešėjo teigimu, tai leistų sklandžiai veikti visoms trims dalims inovacijų grandinėje „kūrimas – komercializavimas – rizikos kapitalas“. Būtent mokslininkai turi sukurti inovacijų valdymo modelį, nes dabar tai patikėta valdininkams. Inovacijos smulkiajame ir vidutiniame versle, smulkiame lokaliame lygmenyje nepadės mums geriau konkuruoti tarptautinėje rinkoje ir greičiau pasiekti Europos Sąjungos vidurkį pagal BVP. Reikia, kad mokslininkai – galimai, LMA mokslininkų grupė – sukurtų gerą inovacijų valdymo algoritmą.

Akad. J. Banys paantrino D. Arlauskui dėl inovacijų valdymo ir atkreipė dėmesį, kad visiškai neseniai paskelbti duomenys apie „garbingą“ trečią Lietuvos vietą tarp „Nanny state“ (valstybių-auklių): kai kuriais požiūriais esame pernelyg reguliuojanti šalis.

Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas Vidmantas Janulevičius pabrėžė, kad rodikliai maloniai stebina: šalies BVP ir eksportas pastaruoju metu neregėtai augo, ir tai galbūt yra ilgalaikių inovacijų valdymo pastangų pasekmė. Pagal eksportą Lietuva nuo 2021 m. ėmė lenkti Lenkiją, Latviją ir Estiją. Mokslas, inovacijos, technologijos – nuolat Europos Komisijos (EK) pabrėžiamos konkurencingumą keliančios priemonės. Tačiau priemonių administravimas turi būti kuo paprastesnis. Dabar „Horizonto“ programa tuo požiūriu lenkia nacionalinius skatinimo įrankius. Tikimasi, kad naujoji Inovacijų agentūros vadovė, pažįstanti verslo pasaulį, pasiūlys tinkamus verslui ir mums visiems svertus. Pavyzdžiui, Japonijoje, kuri (kaip ir JAV) į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą (MTTP) BVP procentais investuoja žymiai daugiau nei Europa, labiau remiamasi pasitikėjimu. 2022 m. EK atkreipė dėmesį į verslo stiprybes Lietuvoje: verslo įmonės Lietuvoje inovacijoms skiria 171 proc. ES vidurkio. Matomos ir kitos teigiamos tendencijos. Lietuvos pramonės dar „nenužudė“ auganti konkurencija, energijos karas ir kiti iššūkiai, tarp jų – iššūkis plėtoti robotiką (Europa čia atsilieka nuo JAV, o JAV – nuo

Kinijos) ir dirbtinį intelektą – DI (Pramonė 4.0), integruoti žiedinę ekonomiką, žaliąjį kursą, aplinkai draugišką plėtrą ir socialinę dimensiją (Pramonė 5.0) ir pasitikti jau 6-osios pramonės revoliucijos standartus. Pramonė 6.0 grindžiama į individualų vartotoją nukreiptais, tarpusavyje itin sujungtais gamybos vienetais, veikiančiais dinaminėse tiekimo grandinėse ir vykdančiais tarpusavio duomenų mainus. Tokiomis sąlygomis mokslo institucijos, technologijų kūrėjai ir diegėjai, inovatyvūs startuoliai ir aukštos pridėtinės vertės produktus dauginanti pramonė turi sąveikauti itin tiksliai ir darniai. Rengdamiesi Pramonei 6.0 turime stengtis tapti nišiais gamintojais, pajėgiais aptarnauti pusę milijardo pirkėjų Europoje. Panašaus gaminio pavyzdžiu galėtų būti apavas, sumodeliuotas naudojant „Elinta“ sukurtą pėdų skenerį.

Mūsų pramonės strategija turi būti pramonės inovacijų strategija, o inovacijos – politikos formavimo dalimi. Europos svarbiausiųjų žaliavų aktas ir Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktas reikalauja esminės konversijos ir efektyvių mokslinių sprendimų, ieškant naujų kelių taupyti žaliavas ir tausoti aplinką. Numatoma, kad nuo 2025 m. ES vidiniuose viešuosiuose „žaliuosiuose“ pirkimuose 30 proc. kainos sudarys CO₂ sandas. Mažiausią CO₂ pėdsaką turinčio produkto gamintojai taps pardavimų vykdančiais milijardinius viešuosius pirkimus lyderiais. Todėl tapti „žalesniais“ ne tik madinga, bet ir apsimoka.

Baigdamas V. Janulevičius pažymėjo, kad dar neišnaudojame visų galimybių, mūsų darbščių ir gabių žmonių potencialo. Taip pat palinkėjo tęsti pradėtus darbus, stiprinant Lietuvos įmonių inovacinius gebėjimus ir visos mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemos bendradarbiavimą ir tarptautiškumą, susitarti ir formuluoti konsoliduotas ir globalias užduotis, kurioms spręsti reikalingas visų trijų partnerių – mokslo, verslo ir valdžios – įsitraukimas.

◆ RUGSĖJO 19 d. įvyko LMA narių visuotinis susirinkimas, kuriame taip pat dalyvavo Kazachstano Respublikos nacionalinės mokslų akademijos (KNMA) prie Kazachstano Respublikos Prezidento prezidentė prof. Kunsulu Zakarja (Kunsulu Zakarya) ir viceprezidentė dr. Lijazat Jeralijeva (Lyazzat Yeraliyeva), inauguruojamieji LMA užsienio nariai, ambasadų atstovai, LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso laureatai. LMA prezidento J. Banio siūlymu patvirtinus darbotvarkę, pradžioje tylos minute buvo pagerbtas akademijos užsienio nario Kaliampudžio Radhakrišnos Rao (Calyampudi Radhakrishna Rao) atminimas. Taip pat 75-mečio proga pasveikintas akademikas Vytautas Ostaševičius.

Susirinkimą pratęsė LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso laureatų apdovanojimų ceremonija. Jauniesiems mokslininkams buvo įteikti stipendijų pažymėjimai. LMA viceprezidentas Z. Dabkevičius perskaitė konkurso laureatų pavardes ir mokslo tiriamojo darbo temas, o LMA

prezidentas J. Banys sveikino kiekvieną laureatą ir įteikė stipendijų pažymėjimus. LMA prezidiumo 2023 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. 25 LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijos 2023–2024 metais skirtos: humanitarinių ir socialinių mokslų srityse – dr. Kristinai Razminienei, dr. Tomui Rimkui ir dr. Justui Stončiui; gamtos, medicinos ir sveikatos, žemės ūkio ir technologijos mokslų srityse stipendijas pelnė dr. Tadas Dambrauskas, dr. Greta Jarockytė, dr. Vita Lėlė, dr. Paulius Mackonis, dr. Arnoldas Pautienius, dr. Simonas Ramanavičius, dr. Milda Stankevičiūtė, dr. Gintarė Šidlauskaitė, dr. Mantas Šimėnas, dr. Justas Šlaitas, dr. Greta Varkalaitė ir dr. Mantas Žiaunys.

Paskui J. Banys perskaitė pranešimą apie tarptautinio bendradarbiavimo plėtrą Lietuvos mokslų akademijoje. Jis priminė, kad užsienio narių kategorija LMA atsirado 1990 metais. Nuo tada LMA užsienio nariai nuolat svečiuojasi Lietuvoje, dalyvauja akademijos veikloje, skaito paskaitas ir atlieka bendrus projektus su mūsų šalies mokslininkais. Tarp jų – Nobelio premijos laureatai, lazerių fizikos atstovas prof. Žeraras Muru (Gérard Mourou) ir ekonomistas prof. Robertas Dž. Šileris (Robert J. Shiller).

Jau ne vienerius metus LMA organizuoja įvairias tarptautines konferencijas, dalyvauja tarptautinių asociacijų (ALLEA, EASAC ir kt.) veikloje. Yra pasirašiusi nemažai sutarčių su kitų šalių akademijomis. Vienas naujausių tokių bendradarbiavimo susitarimų – su Hamburgo tikslųjų ir humanitarinių mokslų akademija. Iš viso ryšiai užmegzti su 26 užsienio mokslų

akademijomis ir Lindau Nobelio laureatų susitikimų taryba bei fondu. Be to, iki 2022 m. LMA koordinavo Lietuvos tyrėjų veiklą Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacijoje CERN. LMA dalyvauja rengiant Baltijos intelektualinio bendradarbiavimo konferencijas, vykstančias kas dvejus metus. Akademija rekomenduoja ekspertus pagal tarptautinių akademijų tinklų poreikius. Labai aktyvūs ir LMA Jaunosios akademijos nariai: dalyvauja Europos akademijų tinklų konsorciume SAPEA ir kitur. LMA leidžiami mokslo žurnalai pasiekia daugiau kaip 30 šalių mokslininkus. Bendradarbiaujama su tarptautinėmis mokslo draugijomis, tokiomis kaip Europos fizikų draugija. LMA yra „L'Oréal“-UNESCO apdovanojimų programos „Moterys mokslė“ (*For Women in Science*) partnerė, įvairiai remia kovojančios Ukrainos mokslininkus.

Prieš pasirašant memorandumą, KNMA prezidentė K. Zakarja pristatė akademiją ir papasakojo apie Kazachstano mokslo prioritetus. Po reorganizacijos 2023-iais jų nustatyta dešimt. Šalyje veikia 414 mokslo ir eksperimentinės plėtos institucijų. Įdomu, kad net 52 proc. šalies mokslininkų yra moterys. Siekiama stiprinti mokslo intelektualinį potencialą. 2022 m. duomenimis, Kazachstane dirba 22 456 mokslo darbuotojai, 18 014 tyrėjų ir 46 proc. sudaro jauni mokslininkai iki 40 metų. Per pastaruosius penkerius metus Kazachstano mokslininkai yra pasiekę neblogų rezultatų: sukurtos penkios vakcinos nuo COVID-19; taip pat sukurta skaičiavimų sistema (*Q-Symphony High-*

Performance Bioinformative Computing), naudojama analizuoti genominius, transkriptomo, egzomo ir kt. biomedicininis duomenis. Šalyje ėmė veikti „Tokamak“ branduolių sintezės reaktorius. Sukurtos greitai įkraunamos superbaterijos ir t. t. Ekspertų grupėse darbuojasi daugiau kaip 1 000 jaunųjų mokslininkų. Baigdama savo kalbą KNMA prezidentė padėkojo LMA už dėmesį ir pabrėžė, kad jos institucija pasirengusi bendradarbiauti mokslo pasiekimų labui.

Baigus šį pristatymą, pasirašytas Lietuvos mokslų akademijos ir Kazachstano nacionalinės mokslų akademijos prie Kazachstano Respublikos Prezidento bendradarbiavimo memorandumas.

Renginio metu buvo inauguruoti net trys LMA užsienio nariai. Jiems įteikti diplomai ir nario ženklai. Pirmasis jų – biologas prof. Andrè Frankė (Andre Franke) iš Vokietijos Federacinės Respublikos. Inauguruotasis akademikas perskaitė pranešimą „20 metų trunkantys genetikos tyrimai – nuostabi kelionė“.

Jis papasakojo, kad DNR sekoskaita Kylyje prasidėjo gan seniai, 2007 metais. Per tuos metus A. Frankė dalyvavo keliuose genomo projektuose. Pavyzdžiui, šifruojant seniausios mumijos – „ledo žmogaus“ Ėtčio (Ötzi) genomą. Tyrimas padėjo sužinoti, kuo jis mito, ir netgi pavyko rekonstruoti 5000 m. amžiaus žarnyno bakterijos *H. pylori* genomą. Buvo sukurtas kompleksinių ligų (kolito, Krono ligos, COVID-19) genetinės rizikos žemėlapis. Šiuo metu mokslininkas su kolegomis tiria T-ląstelių imuninių atsaką į pelėsį.

Tikėtina, kad sūryje esantys pelėšiai gali sukelti įvairias organizmo reakcijas, lėtines ligas. Labai svarbu sužinoti, ar šie mikrobai yra tokių uždegiminių ligų priežastis. Ketinama įkurti Uždegiminių ligų kompetencijos centrą.

Antrasis į sceną buvo pakviestas žemės ūkio mokslininkas iš Belgijos prof. Abdulas Munemas Muazenas (Abdul Mounem Mouazen), kuris jau ne vienerius metus bendradarbiauja su Vytauto Didžiojo universitetu, dirba tiksliosios žemdirbystės srityje. Tiksliosios žemdirbystės centrai jau veikia ne tik Belgijoje, bet ir Jungtinėje Karalystėje. Jis su kolegomis kuria multijutiklių duomenų susiejimo (*multi sensor data fusion*) sistemas, modeliuoja dirvos ir agrotechnikos sąveiką. Tiria dirvos pokyčius jos apdirbimo metu. Tai yra žemdirbystės inžinerija – dirvos būseną, įvairių cheminių elementų koncentracijas, drėgnumą analizuojančių jutiklių kūrimas. Taip pat jo su kolegomis sukurta internetinė multijutiklių platforma, kaupianti ir analizuojanti tokią informaciją. Joje naudojamos hiperspektrinės, šiluminės kameros, LIDAR. Sistema vertina javų būklę. Tai leidžia labai tiksliai naudoti agrochemikalus, sumažinti trąšų, pesticidų kiekius, taip padidinant derlių ir mažiau kenkiant aplinkai. Dar viena svarbi sritis – tikslioji sėja. Eksperimentai įrodė, kad ją taikant žemdirbio pelną galima padidinti 400 Eur/ha.

Trečiasis inauguruotas mokslininkas – medžiagotyrininkas, Italijoje dirbantis prof. Saulius Kačiulis. Jis perskaitė pranešimą „Paviršiaus analizės metodai me-

džiagotyroje“. Mokslinę veiklą jis pradėjo Puslaidininkių fizikos institute Vilniuje, tyrinėjo karštuosius elektronus. S. Kačiulis pabrėžė, kad naujos kartos medžiagos, kurių taip reikia įvairioms pramonės, medicinos sritims, gimsta modifikuojant paviršius dvimatėje erdvėje. Deja, įprastiniai matavimo metodai netinka tokiems nanostruktūrizuotiems paviršiams matuoti. Todėl pats geriausias metodas – fotoelektroninė spektroskopija, nors neretai prireikia ir sinchrotrono. Mokslininkas su kolegomis tyrė dujų ir biosensorius, analizavo įvairių metalų lydinius, kompozitines medžiagas, biologiškai suderinamas medžiagas medicinai. Pastaruoju metu jis kuria metalų superlydinių, dvimačių medžiagų (nanovamzdelių, fullerenų, grafeno ir kt.) analizės metodus.

Italijos Respublikos ambasadorius Diegas Ungaras (Diego Ungaro) pasidžiaugė, kad mokslo ryšius tarp Italijos ir Lietuvos įkūnija tokie mokslininkai kaip prof. S. Kačiulis. Bendradarbiaudami kartu stipriname savo kompetencijas augančių iššūkių akivaizdoje. Jo manymu, Europos valstybės turi bendradarbiauti dar aktyviau, kad atsilaikytų globalioje konkurencinėje kovoje. Todėl džiugu, kad ir Jungtinė Karalystė vėl prisijungia prie programos „Europos horizontas“. Baigdamas D. Ungaras palinkėjo LMA didelės sėkmės ir vystyti Europos bei pasaulio mokslo kompetencijas. Po jo kalbėjęs Kazachstano ambasadorius Timūras Urazajevs (Timur Urazayev) padėkojo LMA prezidentui ir susirinkusiems akademikams dėl memorandumo pasirašymo. Jis pareiškė tikėjimą, kad

mokslo ryšiai tarp Lietuvos ir Kazachstano plėtosis toliau. Nes visi svajojame sukurti geresnį ir saugesnį pasaulį.

◆ GRUODŽIO 19 d. įvyko iškilmingas Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas, kuriame dalyvavo ne tik akademijos nariai, bet ir svečiai: Lietuvos mokslo tarybos (LMT) pirmininkas prof. dr. Gintaras Valinčius, Kauno miesto vicemeras Tomas Jarusevičius, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja Eglė Andriuškienė, naujieji LMA Jaunosios akademijos nariai bei jos nariai, tampan- tys alumnais.

Renginio pradžioje tylos minute pagerbtas akademikų Evaldo Nekrašo ir Liudo Mažeikos atminimas. Vėliau LMA prezidentas ir mokslų skyrių nariai sveikino pasižymėjusius akademikus ir LMA narius-sukaktuvininkus. LMA atminimo medaliais įvertinti akademikai Vincas Būda, Leonas Valkūnas, Antanas Žilinskas. LMA sveikinimo adresai skirti akademikams Antanui Andrijauskui (75), Povilui Poškui (75), Arvaidui Galdikui (60) ir Jurgiui Vilemui (85).

LMA prezidentas J. Banys ir Lietuvos Ignoto Domeikos draugijos prezidentas akad. Algimantas Grigelis įteikė du I. Domeikos atminimo medalius. Akademikas Vytautas Jonas Sirvydis apdovanotas už nuopelnus pasauliniam medicinos mokslui, žymius pasiekimus ir įtaką kardiochirurgijos raidai, didį humanizmą. Akademikas Aivaras Kareiva – už pasaulinio lygio pasiekimus neorganinės chemijos srityje, lyderio įtaką aukštojo mokslo

plėtrai, nuopelnus chemijos mokslo istorijai. A. Grigelis pridūrė, kad apdovanoti akademikai – ne pirmieji taip įvertinti asmenys. Laureatais yra tapę penkiolika asmenų, prisidėjusių prie mokslo istorijos plėtros ir garsinusių Lietuvos vardą užsienyje. Akad. V. J. Sirvydis inicijavo kelis leidinius. Vienas jų – „Širdis yra graži“. Be to, inicijavo ir paminklą gydytojui „Lozorai“, kelkis“. Akad. A. Kareiva išleido knygą „Nuostabūs cheminiai elementai pasaulis“. Jis inicijavo paminklo elektrochemijos mokslo pradininkui Teodorui Grotusui (Theodor von Grotthuss) statybą Žeime-lyje – gyvenvietėje šalia buvusios žymiojo mokslininko laboratorijos Gedučių dvare. Tai didelis indėlis į Lietuvos kultūros paveldą.

J. Banys padėjo susirinkusiems akademikams, prisidėjusiems prie kilnaus tikslo – rinkti lėšas, už kurias nupirkti du serveriai Ukrainos nacionalinei mokslų akademijai. Prisimindamas reikšmingus besibaigiančių metų įvykius, LMA prezidentas paminėjo, kad jau yra renovuota LMA Vrublevskių bibliotekos saugykla, vyksta senojo pastato renovacija. Metai buvo turiningi. Jis atkreipė dėmesį į išskirtinį įvykį – Mokslų akademijoje organizuotą tarptautinę konferenciją „Vilniaus žydų intelektualinis paveldas“. Taip pat buvo tariamasi su „Alfa.lt“ žiniasklaidos portalu bei tos pačios bendrovės „Naujųjų centras“ leidžiamu žurnalu „IQ“ dėl mokslo populiarinimo sklaidos: kas savaitę LMA prašoma teikti po straipsnį apie mokslo aktualijas – po vieną kiekvieno LMA tikrojo nario straipsnį kas dvejus metus. Be to,

pavyko susitarti su Vilniaus miesto savivaldybe dėl Vilniaus miesto mokslininko premijos įsteigimo. Du laureatus nominuos LMA. Jie galėtų pelnyti pinigines premijas ir Šv. Kristoforo statulėles.

Renginyje buvo pagerbti 2023 m. Kauno miesto mokslo premijos laureatai. Vertinimo komisijos pirmininkas akad. Gintautas Dzemyda paskelbė komisijos siūlymą humanitarinių ir socialinių mokslų srityse premiją skirti Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) architektūros istorikui prof. habil. dr. Vytautui Levandauskui už aktyvią, kultūriškai inovatyvią veiklą, jos įgyvendinimą Kauno mieste. Gamtos, medicinos ir sveikatos, žemės ūkio ir technologijos mokslų srityse įvertintas Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) gydytojas otorinolaringologas prof. habil. dr. Virgilijus Ulozas už novatorišką mokslinę idėją ir jos įgyvendinimą Kauno mieste.

Prof. V. Levandausko knyga „Lietuvos mūro istorija“ pelnė Lietuvos mokslo premiją. Naujausia knyga – apie LDK architektūrą. Laureatas prisipažino norįs sukurti dar kažką „lokalaus“ – pvz., apie Kauno architektūros vaizdą ikonografiniuose šaltiniuose.

Prof. V. Ulozo moksliniai darbai skirti pacientams, sergantiems gerklų ligomis. Tyrimai apima balso analizę, naudojant dirbtinį intelektą ir kitas modernias technologijas, biožymenų paiešką gerklų vėžio diagnostikai ir gydymui.

Apie Lietuvos mokslo ir studijų institucijų vertinimą bei perspektyvas pranešimą skaitė LMT pirmininkas prof. G. Valinčius. Tokie vertinimai lemia Lietuvos mokslo

institucijų finansavimą. Jo manymu, Lietuva turi vieną geriausių mokslo tyrimų finansavimo sistemų, kurioje rezultatai susiejami su finansavimu. Atliekamas palyginamasis, kokybinis vertinimas (kartą per penkerius metus) ir kasmetinis kiekybinis vertinimas. Pirmąjį atlieka tarptautinės ekspertų grupės. 2023-iaisiais baigtas palyginamasis ekspertinis 2018–2022 metų vertinimas. Institucijos taip pat galėjo pareikšti savo nuomonę, diskutuoti dėl vertinimų. Apeliacinį procesą atliko jungtinė komisija, kur irgi dalyvavo LMT. Vertinama buvo mokslo kokybė, mokslo ir technologijų eksperimentinės plėtros (MTEP) socialinis ekonominis efektas ir MTEP perspektyvumas. Vertinime dalyvavo 28 universitetai ir mokslinių tyrimų institutai, kuriuos vertino 113 ekspertų iš Liverpulio, Sorbonos, Kembridžo, Helsinkio, Barselonos ir kitų universitetų. Vertinimas truko daugiau nei metus. Buvo gauti iš esmės panašūs, geri rezultatai. Tarp lyderių: VU, VDU, KTU, LSMU, LMTA ir kiti. Stipriausiomis mokslo sritimis pripažintos biochemija, biologija, medicina, psichologija, filosofija, menotyra, sociologija ir nemažai kitų. Silpniausiai vertinamos institucijos, kur dirba mažos tyrėjų grupės.

Šis vertinimas lemia 70 proc. viso institucijų finansavimo. Likę 30 proc. priklauso nuo kasmetinio kiekybinio vertinimo. G. Valinčius teigė, kad LMT ateityje sieks dar labiau įsigilinti į vertinimo proceso aspektus, stiprins bendravimą su aukštųjų mokyklų ir mokslo institutų vadovais.

Šeštą kartą buvo išrinkta dešimt naujų LMA Jaunosios akademijos (LMAJA) narių.

LMAJA nariais, išrinktais Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriuje, tapo dr. Irma Budginaitė-Mačkinė (socialiniai mokslai, sociologija, VU) ir dr. Rasa Nedzinskaitė-Mačiūnienė (socialiniai mokslai, edukologija, VDU); Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriuje – dr. Julius Vengelis (fizika, VU) ir dr. Aleksej Žarkov (chemija, VU); Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriuje – dr. prof. Andrej Spiridonov (geologija, VU) ir dr. Milda Stankevičiūtė (ekologija ir aplinkotyra, Gamtos tyrimų centras); Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriuje – dr. Juozas Grigas (veterinarija, LSMU) ir dr. Rūta Sutulienė (agronomija, LAMMC); Technikos mokslų skyriuje – dr. Gintarė Kručaitė (medžiagų inžinerija, KTU) ir dr. Arvydas Rimkus (statybos inžinerija, VILNIUS TECH).

Dešimt LMAJA narių, išrinktų 2019 m., baigė savo kadenciją ir tapo Jaunosios akademijos alumnais. Už indėlį į LMAJA veiklą, atstovaujant Lietuvos jaunųjų mokslininkų interesams, telkiant mokslininkus kūrybinei, mokslinei ir ekspertinei veiklai, keliant mokslo prestižą ir kuriant pažangią Lietuvą, LMA prezidiumo padėkas gavo LMAJA alumnai dr. Tomas Petreikis, dr. Vytautas Rinkevičius, dr. Aldona Balčiūnaitė, dr. Jevgenij Chmeliov, dr. Giedrius Gasiūnas, dr. Jurgita Skiecevičienė, dr. Rita Armonienė, dr. Aleksandr Novoslavskij, dr. Remigijus Paulavičius ir dr. Gediminas Stankūnas.

Renginio pabaigoje muzikinę programą atliko trio „Grazioso“: Joana Gedmintaitė (sopranas), Viktorija Marija Zabrodaitė (fleita), Šviesė Čepliauskaitė (fortepijonas).

Prezidiumo ir prezidento veikla

PREZIDIUMO VEIKLA

2023 m. LMA prezidiumas posėdžiavo 17 kartų, priėmė 34 nutarimus, svarstė įvairiausių klausimus, susijusius su LMA veikla. Metų pradžioje, kaip įprastai, buvo įvertintos 2023 m. LMA mokslų skyrių ir padalinių, LMA Jaunosios akademijos, LMA fondų, ES struktūrinių fondų paramos projektų valdymo grupės, LMA Vrublevskių bibliotekos veiklos ataskaitos, patvirtinti 2024 m. darbo planai. Atsižvelgiant į Lietuvos imunologų draugijos prašymą, LMA prezidiumas davė leidimą įregistruoti Lietuvos imunologų draugiją Lietuvos mokslų akademijos buveinės adresu. Pritarta Smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos, kuria nustatomas smurto ir priekabiavimo prevencijos politikos principų įgyvendinimas biudžetinėje įstaigoje Lietuvos mokslų akademijoje, nuostatoms bei vykdymo priežiūros tvarkai. Patvirtinta LMA narystė Tarptautinėje mokslų akademijų asociacijoje (*Union Académique Internationale* – UAI).

LMA prezidiumo posėdžiuose (sausio, vasario, kovo mėn.) patvirtinti LMA 2022 m. vardinių premijų – Justino Marcinkevičiaus (literatūrologija), Jo-

no Kubiliaus (matematika), Tado Ivanausko (gamtosauga), Juozo Lazausko (augalininkystė, augalų selekcija) – konkursų nugalėtojai, skirtos 2022 m. premijos 10-čiai Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų mokslinių darbų konkurso nugalėtojų, taip pat penki LMA pagyrimo raštai konkurso dalyviams bei skirtos 2022 m. premijos 14-ai LMA Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų konkurso nugalėtojų ir du LMA pagyrimo raštai konkurso dalyviams.

Kovą vykusiuose posėdžiuose buvo patvirtinta 2023 m. balandžio 4 d. ataskaitinio LMA narių visuotinio susirinkimo darbotvarkė, patikslinti LMA vardinių premijų bei LMA Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų konkursų nuostatai, patvirtinti LMA Aukštųjų mokyklų studentų geriausių mokslinių darbų konkurso nuostatai ir paraiškų vertinimo suvestinė bei paskelbtas 2023 m. Lietuvos Respublikos Prezidentų – Antano Smetonos, Aleksandro Stulginskio, Kazio Griniaus, Jono Žemaičio ir Algirdo Brazausko – vardinių stipendijų konkursas. Pateikta informacija, kad trijose Baltijos šalyse prasidėjo paraiškų dalyvauti „L’Oréal“-UNESCO programos „Moterims moksle“ Baltijos

jaunųjų talentų konkurse priėmimas ir pristatyta komisija Lietuvos mokslininkų pateiktoms paraiškoms vertinti.

Balandžio 11 d. LMA prezidiumo posėdyje nutarta į koordinavimo grupę Lietuvos asocijuotosios narystės Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacijoje CERN 2022–2027 m. veiksmų plano įgyvendinimui prižiūrėti bei koordinuoti tarpinstituciniu lygiu deleguoti LMA prezidentą Jūrą Banį, pasiūlyti akademikai į palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų vertinimo apeliacinės komisijos narius, paskelbtas 2023 m. LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkursas.

Gegužės mėn. posėdžiuose patvirtintos LMA mokslų skyriuose sudarytos atrankos komisijos LR prezidentų vardinių stipendijų konkursui teiktoms paraiškoms vertinti, patvirtinta 2023 m. birželio 20 d. LMA narių visuotinio susirinkimo darbotvarkė, aptarti klausimai, susiję su birželio 2 d. LRS Ateities komiteto išvažiuojamuoju posėdžiu „Dirbtinis intelektas: galimybės ir grėsmės“ Lietuvos mokslų akademijoje. LMA prezidiumo nariai LMA mokslų skyrių teikimu patvirtino komisijas LMA jaunųjų mokslininkų stipendijoms skirti.

Birželio 6 d. LMA prezidiumo nariai priėmė nutarimą teikti Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministrui kandidatus Lietuvos Respublikos prezidentų – Antano Smetonos, Aleksandro Stulginskio, Kazio Griniaus, Jono Žemaičio ir Algirdo Brazausko – vardinėms stipendijoms gauti, nutarta pavesti LMA tikrajai narei Aušrai Maslauskaitei

atstovauti Lietuvos mokslų akademijai Tarptautiniame akademijų ir mokslo draugijų žmogaus teisių tinkle (*International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies*).

Birželio 20 d. LMA prezidiumo posėdyje nutarta skirti stipendijas 2023–2024 m. LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkurso nugalėtojams – 15 stipendijų geriausiems jauniems humanitarinių, socialinių, fizinių, biomedicinos, technologijos ir žemės ūkio mokslo sričių mokslininkams. Prezidiumo nariai taip pat aptarė pagal Lietuvos mokslų akademijos, Lenkijos lietuvių bendruomenės ir Punsko valsčiaus savivaldybės sutartį numatytą 2023 m. spalio 12 d. LMA vizitą į Punską.

Liepą, rugpjūtį LMA prezidiumo nariai atostogavo, iškilę klausimai buvo sprendžiami darbo tvarka. Rugpjūčio 29 d. LMA prezidiumo posėdyje buvo patvirtinta rugsėjo 19 d. LMA narių visuotinio susirinkimo, skirto LMA tarptautiniam bendradarbiavimui, darbotvarkė. Joje numatytas Lietuvos mokslų akademijos ir Kazachstano nacionalinės mokslų akademijos bendradarbiavimo memorandumo pasirašymas bei užsienio narių – prof. André Frankės (Andre Franke), prof. Abdulo Munemo Muazeno (Abdul Mounem Mouazen), prof. Sauliaus Kačiulio – inauguracija. Taip pat apsvarstytas bendradarbiavimo su regionų savivaldybėmis klausimas.

Rugsėjo 26 d. iškilmingame LMA prezidiumo posėdyje Albanijos mokslų akademijos (AMA) prezidentas Skenderis Gjinušis (Skënder Gjinushi) ir LMA pre-

zidentas J. Banys pasirašė tarptautinio bendradarbiavimo sutartį. Po iškilmingos dalies buvo patvirtinta Kauno miesto mokslo premijų vertinimo komisija bei Lietuvos mokslų akademijos mokslo žurnalų leidybos politika.

Spalio 10 d. LMA prezidiumo nariai pritarė komisijos (pirmininkas Gintautas Dzemyda) sprendimui siūlyti Kauno miesto savivaldybei skirti 2023 m. Kauno miesto mokslo premiją: humanitarinių ar socialinių mokslų srityje – architektūros istorikui profesoriui Vytautui Levandauskui už aktyvią ir kultūriškai inovatyvią mokslinę veiklą, jos įgyvendinimą Kauno mieste; gamtos, medicinos ir sveikatos, žemės ūkio ar technologijos mokslų srityje – gydytojui otorinolaringologui profesoriui Virgilijui Ulozui už novatorišką mokslinę idėją ir jos įgyvendinimą Kauno mieste. Taip pat patvirtintos komisijos kandidatų į LMA Jaunosios akademijos narius pateiktoms paraiškoms įvertinti, pateikti kandidatai valstybės apdovanojimams. Prezidiumo nariai pritarė Savanoriškos veiklos Lietuvos mokslų akademijoje organizavimo tvarkos aprašui bei akademiko Vytauto Gudelio atminimo lentos ant namo sienos Gynėjų g. 2, Vilniuje, pakabinimui. Taip pat LMA prezidiumo nariai įsipareigojo bendradarbiauti su žurnalu „IQ“ ir portalu „Alfa.lt“ viešinant LMA veiklą.

Gruodžio 5 d. LMA prezidiumo posėdyje priimtas nutarimas dėl naujai išrinktų LMAJA narių, patvirtintos LMA narių visuotinio susirinkimo bei LMA išvažiuojamojo posėdžio darbotvarkės bei LMA vardinių premijų – Simono

Daukanto (istorija), Albino Rimkos (ekonomika), Povilo Brazdžiūno (eksperimentinė fizika), Vlado Lašo (medicina), Juozo Dalinkevičiaus (geomokslai), Povilo Matulionio (miškotyra) – vertinimo komisijos, Jaunųjų mokslininkų ekonomistų geriausių mokslinių darbų konkurso paraiškų bei Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų geriausių mokslinių darbų konkurso paraiškų vertinimo komisijos.

Pirmą kartą LMA aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų vertinimą kuruoja LMA Jaunoji akademija. LMA prezidiumo nariai LMAJA teikimu patvirtino Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų vertinimo komisiją.

2023 m. priimti nutarimai 13 LMA narių bei Lietuvos nacionalinį muziejų apdovanoti Lietuvos mokslų akademijos atminimo medaliais. Prezidiumo posėdžiuose LMA prezidentas, viceprezidentas, prezidiumo nariai nuolat pateikdavo žinias iš LRS Švietimo ir mokslo bei Ateities komitetų posėdžių, LR ministerijų ir įstaigų pasitarimų bei iš tarptautinių organizacijų.

PREZIDENTO VEIKLA

Birželio 20 d. LMA prezidentas Jūras Banys dalyvavo LR Seimo posėdyje, kuriame Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda skaitė metinį pranešimą. Liepos 6-ąją, Valstybės dieną, minint 770-ąsias karaliaus Mindaugo karūnavimo metines, J. Banys buvo pakviestas į šventinį priėmimą prezidentūroje, kur bendravo su tuo metu Lietuvoje viešėjusiu Lenkijos Respublikos Prezidentu Andžejumi Duda

Susitikimas su Taivaniečių atstovybės Lietuvoje Mokslo ir technologijų skyriaus direktoriumi prof. Da-Chuan Cheng. 2023 03 06.

Tarptautinė mokslinė konferencija „8-asis susitikimas dėl intensyviosios kardiologijos ir skubiosios medicinos / 8th Meeting on Acute Cardiac Care and Emergency Medicine“. Iš kairės: prof. habil. dr. Pranas Šerpytis, LMA prezidentas Jūras Banyš, VU rektorius akad. Rimvydas Petrauskas. 2023 05 26.

Diskusija „Naujomis genominėmis technologijomis (NGT) gautų augalų veislių teisinė reguliacija – nauda ir iššūkiai“. Iš kairės: europarlamentaras dr. Juozas Olekas, akad. Virginijus Šikšnys, LMA BMGMS pirmininkas Limas Kupčinskas ir LMA prezidentas Jūras Banyš. 2023 11 17.

Susitikimas su Vokietijos tyrimų fondo tarptautinių ryšių direktoriumi dr. Jėnu Achtenbergu. 2023 02 14.

(Andrzej Duda). Lapkričio 29 d. LMA prezidentas lankėsi prezidentūroje apdovanojant konkurso „Geriausios 2022 metų disertacijos“ laureatus.

Rugsėjo 6 d. LMA prezidentas kartu su viceprezidentu Zenonu Dabkevičiumi, susitikę su LR švietimo, mokslo ir sporto viceministru Justu Nugaru, pristatė LMA veiklą, aptarė tolesnį abipusį mokslo bendruomenei naudingą bendradarbiavimą.

J. Banys nuolat dalyvavo LR Seimo Švietimo ir mokslo komiteto posėdžiuose, kuriuose buvo aptariami svarbiausi švietimo, mokslo ir studijų klausimai, svarstoma dėl Mokslo ir studijų, Švietimo, Profesinio mokymo, Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi, Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo, Sporto, Atmintinų dienų, Vaiko teisių apsaugos pagrindų, Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos, Išmokų vaikams, Viešųjų pirkimų įstatymų pakeitimų bei papildymų. Buvo diskutuojama dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“, Lietuvos mokslo, technologijų ir inovacijų ilgalaikės politikos vystymosi kryptių aprašo, Lietuvos švietimo tarybos nuostatų, formaliojo universitetų ir mokslinių tyrimų institutų MTEP, meno veiklos vertinimo aprašo, valstybinės kalbos politikos 2023–2030 metų gairių ir kitų dokumentų. Į posėdžius buvo įtraukti klausimai dėl biurokratijos švietimo sistemoje mažinimo, socialinės dimensijos įgyvendinimo, Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano rodiklių pasiekimo, atnaujintų bendrojo ugdymo programų diegimo, valstybinių

kolegijų tinklo stiprinimo veiksmų plano įgyvendinimo, profesijos mokytojų rengimo, priėmimo į valstybines ir savivaldybės mokyklas kriterijų, švietimo pagalbai skirto finansavimo paskirstymo savivaldybėse ir savivaldybių pasirengimo įtraukiam ugdymui įgyvendinti, švietimo ir kultūros ryšio, Europos universitetų aljansų projektų ir planuojamų rezultatų, STEAM stiprinimo, profesinio orientavimo sąvokos keitimo, kolegijų pertvarkos jų misijos bei naudingumo požiūriais, įtraukiojo ugdymo ir daugelio kitų temų. Balandžio 26 d. LMA prezidentas komitetui pristatė LMA 2022 metų veiklos ataskaitą ir atsakė į komiteto narių klausimus.

LMA prezidento kvietimu birželio 2 d. LMA įvyko išvažiuojamasis LR Seimo Ateities komiteto posėdis „Dirbtinis intelektas: galimybės ir grėsmės“. Parengti ir komitetui pristatyti LMA narių siūlymai dėl Lietuvos mokslo, technologijų ir inovacijų ilgalaikės politikos kryptių. J. Banys taip pat dalyvavo komiteto posėdžiuose, kuriuose buvo svarstoma dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“, Nacionalinės kvantinių technologijų programos, Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo poveikio moksliniams tyrimams ir eksperimentinei plėtrai, Lietuvos demografinės politikos ir visuomenės raidos ateities, 2023 m. nacionalinės reformų darbotvarkės. Įsitraukė į komiteto organizuotas diskusijas „Litvinizmas: kilmė, įtaka ir iššūkiai baltarusių ir lietuvių santykiams“, „Lietuva 2050: link kokio socialinio modelio einame?“, „Vilnius – milijoninis miestas. Sportas, sveikata, infrastruktūra“ ir kt.

J. Banys dalyvavo Mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros, inovacijų ir studijų valdymo komiteto, 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos investicinių prioritetų uždavinių, skirtų investicijoms į mokslinius tyrimus ir studijas, valdymo komiteto, LR Seimo darbo grupės Lietuvos mokslo, technologijų ir inovacijų ilgalaikės politikos kryptims nustatyti, Laikinosios Seimo ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimo grupės, CERN koordinavimo grupės, Lietuvos mokslo tarybos mokslinių tyrimų infrastruktūrų komisijos, Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos mokslo tarybos posėdžiuose, susitikimuose. J. Banys buvo kviečiamas į tarpinstitucinį pasitarimą dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ pirminės Lietuvos vizijos ir strateginių ambicijų dokumento.

LMA prezidento kvietimu rugsėjo 18–20 d. Lietuvoje lankėsi Kazachstano Respublikos nacionalinės mokslų akademijos (KNMA) prie Kazachstano Respublikos Prezidento prezidentė prof. Kunsulu Zakarja (Kunsulu Zakarya) ir viceprezidentė dr. Lijazat Jeralijeva (Lyazzat Yerallyeva). Vizito metu J. Banys ir K. Zakarja pasirašė LMA ir KNMA bendradarbiavimo memorandumą. Rugsėjo 26 d. su Albanijos mokslų akademijos (AMA) prezidentu Skenderiu Gjinušu (Skënder Gjinushi) pasirašė LMA ir AMA bendradarbiavimo sutartį.

LMA prezidentas J. Banys ir viceprezidentas Z. Dabkevičius atstovavo LMA tarptautinėse organizacijose. Sausio 24 d. J. Banys dalyvavo Tarptautinės mokslo

tarybos (ISC) Europos valdymo grupės posėdyje. Gegužės 9–12 d. kartu su viceprezidentu vyko į ISC narių konferenciją „Sinergijos pritaikymas moksle“ Paryžiuje, lapkričio 22–25 d. – į Europos Sąjungos šalių akademijų mokslo konsultacinės tarybos (EASAC) tarptautinį posėdį Briuselyje. Balandžio 27–29 d. kartu su viceprezidentu lankėsi Prahoje, kur susipažino su Čekijos mokslų akademijos veikla ir aptarė tolesnio akademijų bendradarbiavimo kryptis, birželio 15–17 d. – Berlyne, kur buvo pasirašyta atnaujinta LMA ir Berlyno-Brandenburgo mokslų akademijos bendradarbiavimo sutartis.

J. Banys, Z. Dabkevičius, taip pat akademikai Virginijus Šikšnys ir Romas Baronas buvo įtraukti į dabartinio LR švietimo, mokslo ir sporto ministro Gintauto Jakšto vadovaujamą Lietuvos mokslininkų delegaciją, kuri vasario 2–8 d. lankėsi Taivane. Delegacija susipažino su šios šalies mokslo ir studijų institucijų veikla, pristatė Lietuvos mokslininkų pasiekimus, aptarė galimybes glaudžiau bendradarbiauti ir aktyvinti mokslinius mainus. Balandžio 20–21 d. LMA prezidentas kartu su viceprezidentu ir kitais akademikais Rygoje dalyvavo 18-ojoje Baltijos šalių intelektualinio bendradarbiavimo konferencijoje „Energija ateities visuomenei“, jos metu buvo apdovanotas 2023 m. Baltijos šalių mokslų akademijų medaliu už bendradarbiavimo tarp Baltijos šalių mokslų akademijų stiprinimą ir išskirtinius mokslo pasiekimus fizikos srityje. Rugsėjo 5 d. J. Banys kartu su LMA viceprezidentu Z. Dabkevičiumi, Jaunosios akademijos

pirmininke dr. Ieva Plikusiene ir kitais LMA atstovais vyko į „L'Oréal“-UNESCO jaunųjų talentų programos Baltijos šalyse „Moterims mokslė“ apdovanojimų renginį Estijos mokslų akademijoje Taline. Kovo 20–22 d. dalyvavo ISC ir Europos mokslų akademijų federacijos ALLEA organizuotoje konferencijoje „Vieneri karo Ukrainoje metai: poveikio mokslo sektoriui tyrimas ir iniciatyvų rėmimas“, gegužės 16 d. – tinklo „Science | Business“ ir Lenkijos nacionalinio tyrimų ir plėtros centro seminare „Bendradarbiavimas siekiant sėkmės: kaip pasinaudoti kompetencijos centrais didėjančio dalyvavimo šalyse?“ ir kituose tarptautiniuose renginiuose.

Dėl glaudesnio bendradarbiavimo, bendrų iniciatyvų ir kitų klausimų bendrauta su užsienio šalių ambasadoriais Lietuvoje: sausio 16 d. – su J. E. nepaprastą ir įgaliotą Izraelio valstybės ambasadore Lietuvoje Hadasa Vitenberg Silverštain (Hadas Wittenberg Silverstein), kovo 23 d. – su J. E. Jungtinių Amerikos Valstijų nepaprastuoju ir įgaliotuoju ambasadoriumi Robertu Gilkristu (Robert S. Gilchrist) ir Baltijos regiono aplinkos, mokslo, technologijų ir sveikatos pareigūne Andrija Kei Svonson Lindgren (Andrea Kay Swanson Lindgren), birželio 1 d. – su J. E. nepaprastą ir įgaliotą Prancūzijos ambasadore Lietuvoje Aliks Viktorija Everar (Alix Victoria Everard), birželio 21 d. – su nepaprastuoju ir J. E. įgaliotuoju Kazachstano ambasadoriumi Lietuvoje Timūru Urazajevu (Timur Urazayev) ir konsulu Baigabylu Mamlinu

(Baigabyl Mamlin). Lapkričio 7 d. J. Banys LR užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio buvo pakviestas į priėmimą diplomatinės tarnybos dienos ir Lietuvos diplomatinė atstovybių vadovų metinio susitikimo proga.

Sausio 27 d. Vokietijos, JAV, Japonijos, Nyderlandų, Izraelio ambasadų, Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje ir Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės kvietimu J. Banys dalyvavo Tarptautinei Holokausto aukų atminimo dienai skirtame renginyje, kovo 1 d. J. E. nepaprastą ir įgaliotą Japonijos ambasadoriaus Lietuvoje Ozaki Tetsu kvietimu – Jo Didenybės Japonijos imperatoriaus gimtadienio minėjime, birželio 7 d. J. E. Jungtinių Amerikos valstijų ambasadoriaus Lietuvoje R. Gilkristo kvietimu – JAV Nepriklausomybės dienos skirtame priėmime, spalio 6 d. Taivaniečių atstovybės Lietuvoje vadovo Eriko Huango (Eric Huang) kvietimu – priėmime 112-osioms Taivano nacionalinės dienos metinėms, spalio 25 d. J. E. Kazachstano Respublikos ambasadoriaus T. Urazajevu kvietimu – priėmime Kazachstano Respublikos dienos, gruodžio 25 d. Rumunijos ambasados Lietuvoje kvietimu – priėmime Rumunijos nacionalinei dienai minėti.

Vasario 14 d. J. Banys ir Z. Dabkevičius LMA ir Lietuvos mokslo bei studijų institucijų veiklą pristatė Vokietijos mokslinių tyrimų fondo (*Deutsche Forschungsgemeinschaft*, DFG) tarptautinių ryšių direktoriui dr. Jėrnui Achterbergui (Jörn Achterberg), programų pareigūnei tarptautiniams ryšiams dr. Aninai Loterman (Annina Lottermann) ir Rytų

Europos ir tarptautinių studijų centro administracijos direktoriui dr. Kristianui Šaichui (Christian Schaich). Rugsėjo 16 d. antrajame susitikime su DFG atstovais sutarta bendradarbiauti 2024 m. organizuojant bendrą konferenciją. Rugsėjo 19 d. J. Banys aptarė aktualius klausimus su Europos molekulinės biologijos organizacijos (EMBO) direktore Fiona Vat (Fiona Watt) ir biuro vadove Betina Triub (Bettina Trueb), spalio 19 d. – su Lietuvoje viešėjusiais Europos branduolinių tyrimų organizacijos CERN ekspertų vizito programos dalyviais, lapkričio 3 d. – su Tarptautinės mokslų akademijų sąjungos (IAP) sekretoriato Vašingtone darbuotoja Sofija Nort (Sophia Nordt).

Susitikimuose su Vilniaus miesto savivaldybės meru Valdu Benkunsku ir Kultūros skyriaus vedėju Tadu Rimdžiumi sutarta bendradarbiauti steigiant Vilniaus miesto mokslo premijas. Su tuomete LR akademinės etikos ir procedūrų kontroliere dr. Loreta Tauginiene bendrauta dėl Europos mokslų akademijų federacijos (ALLEA) atnaujinto Europos elgesio kodekso dėl mokslinių tyrimų etikos vertimo į lietuvių kalbą. Vyko daug įvairių kitų susitikimų, pokalbių su įvairių įstaigų, organizacijų atstovais.

LMA prezidento darbotvarkėje buvo gausu konferencijų, renginių, kuriuose J. Banys tarė sveikinimo žodį, skaitė pranešimus, dalyvavo diskusijose. J. Banys sveikino 11-osios jaunųjų mokslininkų konferencijos „Fizinių ir technologijos mokslų tarpdalykiniai tyrimai“ laureatus (04-26), Lietuvos olimpinės akademijos

organizuoto konkurso baigiamųjų darbų olimpinio švietimo tema laureates (09-26). Tarė sveikinimo žodį Valstybinės lietuvių kalbos komisijos apdovanojimuose už lietuvių kalbos puoselėjimą (02-28), 11-ojoje jaunųjų mokslininkų konferencijoje „Fizinių ir technologijos mokslų tarpdalykiniai tyrimai“ (03-23), tarptautinėje konferencijoje „Meno istorijos ir vaizduotės takumas“, skirtoje Jurgio Baltrušaičio 120-osioms gimimo metinėms (05-19), paskaitoje-seminare „Magnetinės sintezės tyrimai – artėjant prie tikslo: elektros energija iš sintezės reakcijų“ (05-24), tarptautinėje konferencijoje „8-asis susitikimas dėl intensyviosios kardiologijos ir skubiosios medicinos“ (05-26), „Naujosios Romuvos“ projekto „Miestas ir jo kalnas“ renginyje, skirtame Lietuvos sostinės Vilniaus įkūrimo 700-osioms metinėms paminėti (06-01), konferencijoje „Sąjūdžio istorija ir patirtis“ Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio 35-mečiui paminėti (06-03), LMA Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus visuotiniame susirinkime-konferencijoje „Aktualūs imunologijos klausimai“ (06-13), Lietuvos vandenilio energetikos asociacijos ir Lietuvos energetikos instituto organizuotoje tarptautinėje konferencijoje „Vandenilis Lietuvoje: energetika ir transportas“ (09-20).

Akad. J. Banys dalyvavo Visorių informacinių technologijų parko naujojo pastato atidarymo ceremonijoje (01-19), Fizinių ir technologijos mokslų centro mokslo tarybos posėdyje (02-23), 2022 m. Lietuvos mokslo premijos laureatų diplomų teikimo iškilmėse (03-02), Vilniaus miesto

savivaldybės mero Valdo Benkunsko inauguracijoje ir regalijų įteikimo ceremonijoje (04-26), 13-ojoje tarptautinėje Sacharovo konferencijoje „Kaip laimėti ilgalaikę taiką“ (05-18), tarptautiniame simpoziume „Lietuva ir Vokietija Europoje: žvilgsnis iš 700 metų perspektyvos“ (05-30), viešojoje diskusijoje „Mokslo finansavimas keičiantis ES paramai“ (05-30).

Spalio 9 d. J. Banio vadovaujama delegacija (LMA viceprezidentas Z. Dabkevičius, BMGMS pirmininkas Limas Kupčinskas, pirmininko pavaduotojas Vaidutis Kučinskas, TMS pirmininkas Gintautas Dzemyda ir kiti dalyviai) lankėsi Punske, susitiko su Punsko valsčiaus viršaičiu Vytautu Liškausku, bendravo su lietuvių organizacijų, ugdymo įstaigų atstovais. Spalio 12 d. J. Banys kartu su LMA TMS nariais vyko į Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų aviacijos bazę ir ginkluotės ir technikos remonto depą Šiauliuose. Spalio 25 d. kartu su LMA viceprezidentu Z. Dabkevičiumi dalyvavo pristatant atnaujintas LMA Vrublevskių bibliotekos patalpas prezidentūros, Vyriausybės atstovams, Seimo nariams ir kitiems svečiams.

LMA prezidentas pirmininkavo plenariam posėdžiui spalio 10–11 d. LMA kartu su Izraelio mokslų ir humanitarinių mokslų akademija suorganizuotoje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Vilniaus žydų intelektualinis paveldas“, buvo šios konferencijos organizacinio komiteto pirmininkas. Tarė įžangos žodį seminaro „Zero PFAS

Vilnius Roadshow“ („Be per- ir polifluoral-kilintų medžiagų: transliacija iš Vilniaus“, 10-19), konferencijos „Dirbtinio intelekto technologijos medicinoje: tyrimai ir diagnostika“ (10-20), seminaro „Vilnius: laikas ir amžininkai“, (10-24) 45-osios Lietuvos nacionalinės fizikos konferencijos (10-25), poeto akad. Justino Marcinkevičiaus (1930–2011) pagerbimo vakaro (10-26), 125-osioms Lietuvos žvalgės, visuomenės veikėjos Marcelės Kubiliūtės gimimo metinėms skirto renginio (10-27), konferencijos „Biomedicinos mokslų naujienos“ (11-03), seminaro „Fundamentiniai mokslai – kardiologijai“ (11-09), tarptautinės konferencijos „Uždarų patalpų daržininkystė: technologijos ir iššūkiai“ (11-14), biotechnologijų miesto BIO CITY statybų pradžios renginio (11-16), diskusijos „Naujomis genominėmis technologijomis (NGT) gautų augalų veislių teisinė reguliacija – nauda ir iššūkiai“ (11-17), konferencijos „Iššūkiai gerovės visuomenei Lietuvoje: senėjimas, būstas, teritorinė nelygybė“ (11-22), renginio, skirto Klaipėdos krašto metams (11-28), konferencijos „Arkties tyrimai: klimato kaitos iššūkiai ir galimas Lietuvos mokslininkų indėlis“ (12-07) dalyviams. Dalyvavo akad. Eugenijaus Jovaišos parodos atidaryme bei knygos „Aisčiai. Radiniai“ pristatyme LR Seime (11-08), Europos olimpinių akademijų kongreso atidaryme (11-08), Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos 2024–2026 m. strateginių veiklos krypčių ir prioritetų tradiciniame pristatyme (12-07) ir kituose renginiuose.

Mokslu grindžiamos išvados ir rekomendacijos

LMA rezoliucijos ir siūlymai

Tarptautinės konferencijos
**UŽDARŲ PATALPŲ DARŽININKYSTĖ:
TECHNOLOGIJOS IR IŠŠŪKIAI,**
vykusios 2023 m. lapkričio 14–15 d.
Lietuvos mokslų akademijoje,
REZOLIUCIJA

Mokslo, studijų ir valstybės institucijų, verslo įmonių, ūkininkų bei visuomeninių organizacijų atstovai, susirinkę Lietuvos mokslų akademijoje 2023 m. lapkričio 14–15 d. organizuotoje tarptautinėje konferencijoje, kurioje dalyvavo aukšto lygio mokslininkai ir technologai iš Lietuvos, Olandijos, Vengrijos ir Vokietijos, aptarė uždarų patalpų daržininkystės technologijų pažangą ir iššūkius bei jų sprendimo būdus. Aptartas antrinis augalinių žaliavų panaudojimas, tvarūs augalų atsparumo ligoms didinimo būdai, fotovoltinių technologijų pritaikymo daržininkystėje galimybės, vandenį taupančių aeroponinių sistemų kūrimas, regeneracinės žemdirbystės praktikos pavyzdžiai Europoje, Viduriniuosiuose Rytuose ir Afrikoje.

Suprasdami sprendžiamų uždavinių svarbą, konferencijos dalyviai atkreipia atsakingų valstybės institucijų ir uždarų patalpų daržininkystės ūkio subjektų dėmesį į tai, kad:

- Tinkamai valdant kontroliuojamos aplinkos parametrus uždarose sistemose, galima pasiekti didžiausią šviesos energijos naudingumą. Biologinį ir technologinį energijos panaudojimo efektyvumą galima padidinti parenkant augalo rūšiai savitus apšvietimo intensyvumo ir trukmės derinius. Valdant apšvietimo spektrą, galima žymiai sutrumpinti augalų raidos ciklo trukmę.
- Siekiant tvarios daržininkystės modelio, būtina sukurti lengvai suyrančius ar perdirbamus substratus iš atsinaujinančių šaltinių. Šiuo metu daržininkystėje naudojami substratai yra neperdirbami ir prisideda prie klimato kaitos, nes jų išgavimas naikina ekosistemas bei reikalauja daug energijos.

- Siekiant, kad vartotojas gautų didesnės pridėtinės vertės turinčią daržininkystės produkciją, svarbu didinti jos įvairovę. Siūloma į uždarų patalpų daržininkystės sortimentą įtraukti šiuos augalus: trispalvis burnotis (*Amaranthus tricolor*), krūminė perilė (*Perilla frutescens*), mažoji kraujalakė (*Sanguisorba minor*), baltoji bazelė (*Basella alba*), krištolinė pluoštagėlė (*Delosperma cooperi*), paprastoji portulaka (*Portulaca oleracea*), gyslotis (*Plantago coronopus*).

Kontroliuojamos aplinkos daržininkystėje būtina pritaikyti strategijas, kurios leistų sumažinti agrocheminių priemonių naudojimą. Reguluojant makro- ir mikroelementus mitybiniame tirpale, galima pasiekti didesnę auginamų augalų atsparumą patogenams.

Siekiant skatinti modernių uždarų patalpų daržininkystės plėtrą, reikia taikyti lengvatines sąlygas energetikai ir materialiesiems ištekliams.

Šių problemų sprendimas ir gautų rezultatų pritaikymas akivaizdžiai prisidės prie uždarų patalpų daržininkystės technologijų vystymo, ugdys vartotoją, be to, svarbu atkreipti dėmesį į sveikos ir visavertės mitybos principus, svarbą klimato kaitai ir tvarių pasirinkimų skatinimą.

Lietuvos mokslų akademijos prezidentas Jūras BANYS

Lietuvos mokslų akademijos Žemės ūkio ir miškų mokslų
skyriaus pirmininkas Vidmantas STANYS

Diskusijos

NAUJOMIS GENOMINĖMIS TECHNOLOGIJOMIS (NGT) GAUTŲ AUGALŲ VEISLIŲ TEISINĖ REGULIACIJA – NAUDA IR IŠŠŪKIAI,

vykusios 2023 m. lapkričio 17 d.
Lietuvos mokslų akademijoje,

REZOLIUCIJA

Lietuvos mokslininkai parengė ir ištyrė genų redagavimo technologijas bei pateikė jas praktiniam naudojimui. Naujos genominės technologijos (NGT) leidžia tiksliai genome padaryti pakeitimus, kurie gali būti identiški atsirandantiems natūraliai gamtoje ar selekcijos procese. Dėl šios priežasties jau kurį laiką JAV ir kitose šalyse genetiškai modifikuoti organizmai (GMO) reguliuojami pagal modifikacijų pobūdį ir sukeltą poveikį, bet ne pagal tai, kaip jie buvo padaryti. Pasenęs Europos Sąjungos GMO regla-

mentavimas net tuos pačius genus turinčias augalų veisles gali priskirti skirtingoms veislių grupavimo kategorijoms. Toks reglamentavimas ne tik trukdo įveikti XXI a. keliamus iššūkius (klimato kaitos, dirvožemio druskėjimo ir kitus), bet ir riboja bei iškreipia ES žemės ūkio konkurencingumą pasaulyje.

Atsižvelgdama į šiuos nuogaštavimus Europos Komisija rengia atnaujintą NGT sukurtų augalų teisinę reguliavimą. Pagal svarstomą pasiūlymą augalai, turintys tokias pat mutacijas, kurios gali atsirasti natūraliai ar tradicinės mutagenezės būdu, būtų priskiriami NGT 1 kategorijai ir būtų nereguliuojami. O visi kiti augalai su tolesnių sistematinių grupių organizmų (gyvūnų, grybų, bakterijų ir kt.) transgenais būtų priskiriami NGT 2 kategorijai ir jų reguliacija liktų apibrėžta GMO direktyvoje.

NGT skirstymo į grupes reguliacija išsiskiria tuo, kad yra orientuota ne į tai, kaip buvo sukurtos genetinės modifikacijos, bet į tai, kokios konkrečios modifikacijos atliktos augalų genome. Toks požiūris yra logiškas ir koreliuoja su JAV, Kanadoje, Japonijoje ir kitose šalyse priimtu reguliavimu. Ši reguliacija palengvintų augalinės kilmės prekių judėjimą ir užtikrintų vienodas konkurencines sąlygas tarptautiniu mastu, skatintų tarptautinį bendradarbiavimą ir technologinę plėtrą. Minėtas pasiūlymas yra kompromisinis ir jį rengiant reikėtų įvertinti daugelio suinteresuotų šalių argumentus.

Diskusijos dalyviai pritarė, kad tai būtų teisingas žingsnis, kuris ateityje padėtų ne tik užtikrinti Europos Sąjungos žemės ūkio konkurencingumą, bet ir suteiktų vartotojams galimybę turėti saugesnius ir sveikesnius maisto produktus.

Kviečiame Lietuvos valstybės institucijas pritarti ir Europos Parlamentą galimai greičiau priimti reglamentą, leidžiantį kurti perspektyvias augalų veisles naudojant naujas, saugias genomines technologijas.

Lietuvos mokslų akademijos prezidentas Jūras BANYS

Lietuvos mokslų akademijos Biologijos, medicinos ir geomokslų
skyriaus pirmininkas Limas KUPČINSKAS

Lietuvos mokslų akademijos Žemės ūkio ir miškų mokslų
skyriaus pirmininkas Vidmantas STANYS

Tarptautinių asociacijų, kurių narė yra LMA, pareiškimai, mokslinės analizės ir rekomendacijos

- ◇ [Neonicotinoids and their substitutes in sustainable pest control](#) (Neonikotinoidai ir jų pakaitalai tvarioje kenkėjų kontrolėje), *EASAC policy report 45, February 2023*, ISBN 978-619-92418-1-3 (PDF)
- ◇ [Report for the Mid-Term Review of the Sendai Framework for Disaster Risk Reduction](#) (Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programos peržiūros laikotarpio viduryje ataskaita), *ISC report, February 2023*, DOI: 10.24948/2023.01
- ◇ [One year of war in Ukraine: Exploring the impact on the science sector and supporting initiatives](#) (Vieneri karo metai Ukrainoje: poveikio mokslo sektoriui ir paramos iniciatyvoms tyrimas), *Conference report by ALLEA and ISC. March 2023*, DOI: 10.26356/UKRAINECONFERENCE2023
- ◇ [LIRA 2030 Africa: Key achievements and learnings](#) (LIRA 2030 Afrika: pagrindiniai pasiekimai ir pamokos), *ISC-NASAC-Sida report on the „Leading Integrated Research for Agenda 2030“ Africa programme, April 2023*, DOI: 10.24948/2023.04
- ◇ [Looking at the Future of Transdisciplinary Research](#) (Žvilgsnis į tarpdalykinių mokslinių tyrimų ateitį), *ISC discussion paper, April 2023*, DOI: 10.24948/2023.05
- ◇ [The Future of Research Evaluation: A Synthesis of Current Debates and Developments](#) (Mokslinių tyrimų vertinimo ateitis: dabartinių diskusijų ir pokyčių apibendrinimas), *GYA-IAP-ISC Scoping Group discussion paper, May 2023*, DOI: 10.24948/2023.06
- ◇ [The Future of Gas](#) (Dujų ateitis), *EASAC policy report 46, May 2023*, ISBN 978-619-92418-3-7 (PDF)
- ◇ [Unprecedented and Unfinished: Policy Lessons and Recommendations from COVID-19, 2nd Edition](#) (Beprecedentė ir nepasibaigusi: COVID-19 politikos pamokos ir rekomendacijos, antrasis leidimas), *ISC publication, May 2023*, DOI: 10.24948/2023.03
- ◇ [Towards sustainable food consumption](#) (Tvaraus maisto vartojimo link), *SAPEA evidence review report No. 12, June 2023*, DOI: 10.5281/zenodo.8031939

- ◇ [The European Code of Conduct for Research Integrity](#) (Europos tyrėjų etikos kodeksas), *ALLEA revised edition, June 2023*, DOI: 10.26356/ECOC
- ◇ [Annual Report 2022](#) (2022 metų ataskaita), *ISC report, July 2023*
- ◇ [A Model for Implementing Mission Science for Sustainability: Proposed by the Technical Advisory Group to the Global Commission on Science Missions for Sustainability](#) (Mokslo misijų darniam vystymuisi įgyvendinimo modelis: pasaulinės komisijos „Mokslo misijos darniam vystymuisi“ techninės patariamiosios grupės pasiūlymas), *ISC report, July 2023*, DOI: 10.24948/2023.09
- ◇ [A framework for evaluating rapidly developing digital and related technologies: AI, large language models and beyond](#) (Sparčiai besivystančių skaitmeninių ir susijusių technologijų vertinimo sistema: dirbtinis intelektas, dideli kalbos modeliai ir netik), *ISC report, October 2023*, DOI: 10.24948/2023.11
- ◇ [The Contextualization Deficit: Reframing Trust in Science for Multilateral Policy](#) (Kontekstualizavimo trūkumas: pasitikėjimo mokslu pertvarkymas daugiašalės politikos tikslais), *ISC Centre for Science Futures report, October 2023*, DOI: 10.24948/2023.10
- ◇ [Creating a strong interface between science, policy and society to tackle global plastic pollution](#) (Stiprios mokslo, politikos ir visuomenės sąsajos kūrimas siekiant spręsti pasaulinės plastiko taršos problemą), *ISC policy brief, November 2023*
- ◇ [LIRA 2030 Africa](#) (LIRA 2030 Afrika), *ISC final evaluation report, November 2023*
- ◇ [Key Principles for Scientific Publishing](#) (Pagrindiniai mokslinės leidybos principai), *ISC document, November 2023*, DOI: 10.24948/2023.13
- ◇ [The Case for Reform of Scientific Publishing](#) (Mokslinės leidybos reformos reikmė), *ISC discussion paper, November 2023*, DOI: 10.24948/2023.14
- ◇ [Recognising Digital Scholarly Outputs In The Humanities](#) (Humanitarinių mokslų skaitmeninės mokslinės produkcijos pripažinimas), *ALLEA Report, November 2023*, DOI: 10.26356/OUTPUTS-DH

LMA mokslų skyrių veikla

Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius

◇ Skyriuje yra 40 narių: 21 tikrasis,
◇ 11 emeritų ir 8 užsienio nariai.

Rugsėjo 19 d. LMA neteko žymaus mokslininko, Lietuvos filosofo, politologo akademiko, prof. habil. dr. Evaldo Nekrašo (1945–2023). LMA tikraisiais nariais išrinkti prof. dr. Alvydas Jokubaitis (politikos mokslai) ir prof. dr. Evaldas Kazlauskas (psichologija). Pirmąkart LMA istorijoje akademikais išrinkti tokių specialybių mokslininkai. Skyriuje veikia trys sekcijos: Humanitarinių mokslų (pirm. G. Blažienė), Socialinių mokslų (pirm. A. V. Matulionis) ir Menų (pirm. R. Janonienė). Skyriui vadovauja V. Nekrošius. HSMS pavesta vertinti humanitarinių ir socialinių mokslų būklę bei perspektyvas, skleisti lituanistikos, tautiškumo ir valstybės dermės idėjas, puoselėti humanistinės kultūros tradicijas ir paveldą, ugdyti teisės, teisingumo ir pilietiškumo vertybes, formuoti šalies ekonominės ir socialinės pažangos prioritetus. Akademikai dalyvauja plėtojant lietuvių kalbos ir literatūros tyrinėjimus, prūsistikos, folkloristikos, Lietuvos istorijos, archeologijos, kultūros ir etnokultūros, paveldo, filosofijos, architektūros ir urbanistikos, menotyros, muzikologijos, ekonomikos, socialinių pokyčių, psicholo-

gijos, politologijos, tarptautinės ir civilinės teisės mokslinius tyrimus.

Įvyko trys skyriaus narių visuotiniai susirinkimai, vienas išvažiuojamasis posėdis, keturi biuro posėdžiai, vienas išplėstinis biuro posėdis, sudarytų komisijų posėdžiai, dalyvauta organizuojant keturis LMA renginius. Ataskaitiniame rinkiminiame HSMS narių visuotiniame susirinkime (sausio 24 d.) išklausti kandidatų į LMA tikruosius narius pranešimai, įvyko rinkimai. Gegužės 30 d. susirinkime svarstyta skyriaus aktualijos ir 2-ojo pusmečio veiklos planai; dėl akad. Zigmo Zinkevičiaus gimimo 100-mečio minėjimo. Gruodžio 12 d. svarstyta dėl 2025–2030 m. Lituanistikos prioritetinių mokslinių tyrimų tematikų, aptartos HSMS veiklos aktualijos. Rugsėjo 13 d. suorganizuotas išvažiuojamasis HSMS ir ŽŪMMS narių posėdis „Paprastojo ąžuolo genetika, etnologija ir sąsajos su Lietuvos istorija“.

◇ 2023 m. skyrius vienas
◇ ar su partneriais orga-
◇ nizavo 15 renginių.

Ypač didelio susidomėjimo sulaukė LMA ir Izraelio tikslųjų ir humanitarinių mokslų akademijos konferencija „Vilniaus žydų

intelektualinis paveldas“ (spalio 10–11 d.). Spalio 7 d. „Hamas“ teroristų ataka Izraelyje iš esmės pakeitė konferencijos eigą. Dešimt Izraelio mokslininkų negalėjo atvykti, bet dalyvavo nuotoliniu būdu. Aptartas Vilniaus Gaono teologinis, politinis, mokslinis ir kultūrinis palikimas, išnagrinėtas Vilniaus žydų intelektualinis paveldas, jo įtaka Vilniui ir pasauliui, Vilniaus žydų intelektualinio modernėjimo procesas bei Vilniaus žydų sklaida pasaulyje.

Gegužės 19–20 d. vyko tarptautinė konferencija „Meno istorijos ir vaizduotės takumas“. Ją organizavo Lietuvos kultūros tyrimų institutas, LMA, „Petros Aloyan Foundation“, Lietuvos Respublikos ambasada Armėnijos Respublikoje, Prancūzų institutas Lietuvoje. Renginyje dalyvavo ir kalbėjo J. E. nepaprastoji ir įgaliotoji Prancūzijos ambasadorė Lietuvoje Aliks Viktorija Everar (Alix Victoria Everard). Išklaudyta daugiau nei 20 pranešimų, kuriuos skaitė svečiai iš Prancūzijos, Lenkijos, Armėnijos, Italijos, Belgijos. Tarp pranešėjų buvo A. Andrijauskas ir V. Daujotytė-Pakerienė.

Lapkričio 22 d. LMA ir LSMC Sociologijos instituto organizuotos mokslinės-praktinės konferencijos „Iššūčiai gerovės visuomenei Lietuvoje: senėjimas, būstas, teritorinė nelygybė“ tikslas – stiprinti mokslininkų, politikų ir praktikų bendradarbiavimą sprendžiant aktualius iššūkius Lietuvos visuomenės raidai. Klaipėdos krašto metams skirtame renginyje (lapkričio 28 d.) pranešimą skaitė D. Kaunas, renginį vedė R. Petrauskas, skambėjo G. Kuprevičiaus

kartu su Herkumi Kunčiumi sukurtos baladės „Klaipėda 1923“ įrašas.

HSMS ir VU Teisės fakultetas gegužės 5 d. surengė konferenciją „Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 20-metis – lūkesčiai ir rezultatai“. Šis kodeksas neretai vadinamas didžiausia ir svarbiausia kodifikacija, atkūrus Lietuvos nepriklausomybę. Į konferenciją susirinko ES Teisingumo Teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos apeliacinio teismo, Vilniaus apygardos teismo ir kitų institucijų atstovai.

Šiuolaikinė komunikacija itin glaudžiai susieta su naujųjų technologijų medijomis, tiesioginį santykį su tikrove keičiant įtarpintu santykiu. Sykiu kyla didelių nesutarimų dėl to, koks informacijos šaltinis patikimas, o koks – ne, kai nėra stabilaus autoriteto. Šios ir kitos temos buvo nagrinėtos konferencijoje „(Post) tiesa ir žinojimas filosofiniu, sociologiniu ir komunikaciniu požiūriu“. Tai filosofų, sociologų renginys, kurį organizavo HSMS, VILNIUS TECH, Lietuvos komunikacijos draugija. Išklaudyta 14 pranešimų, tarp jų A. V. Matulionio, LMA užsienio nario Algio Mickūno. Kartu su VILNIUS TECH lapkričio 17 d. surengta prof. A. Mickūno paskaita „Europa–Vakarai, pasaulio mokykla“. Kartu su Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka – E. Jovaišos paskaita „Aisčių pasaulis“. Skyriuje vyko susitikimas su LMA užsienio nariais prof. A. Mickūnu ir prof. Reinu Raudu.

◇ HSMS nariai – aktyvūs įvairių
◇ užsienio organizacijų nariai, vadovavo 25 projektams,
◇

◇ iš jų 5 tarptautiniams, vykdė
◇ 18 konkursinių projektų,
◇ iš jų 12 tarptautinių, bendradar-
◇ biavo su šalies ir užsienio partne-
◇ riais, perskaitė apie 80 pranešimų.

R. Lazutka vadovavo dviem tarptautiniams tyrimų projektams, dalyvavo Tarptautinio socialinės politikos ekspertų tinklo, teikiančio socialinės politikos įvertinimus Europos Komisijai projekte. A. Maslauskaitė vadovavo tarptautinio ES „Horizon“ projekto daliai. Z. Norkus – kaip darbo paketo vadovas vykdė tarptautinį Norvegijos, Estijos, Latvijos, Lietuvos mokslininkų projektą „Kiekybiniai duomenys apie visuomenines ir ekonomines transformacijas trijų Baltijos šalių regionuose per paskutinį šimtmetį istorinių transformacijų analizei ir ateities iššūkių įveikimui“. R. Petrauskas – Tarptautinės Vokiečių ordino tyrimų istorinės komisijos narys. V. Mikelėnas – Europos teisės instituto (Viena) vienas steigėjų, dalyvavo jo valdymo organų ir projektų aprobavimo veikloje, tarptautinio civilinio proceso principų rengimo darbo grupėje. Su Kazachstano Kaspijos universiteto Privatinės teisės centru organizuotos kasmetinės konferencijos privatinės teisės klausimais. Su Tarptautine proceso teisės asociacija dalyvavo mokslinėse konferencijose. Z. Kiaupa bendradarbiavo su Lenkijos MA Istorijos skyriaus Lituanistine komisija. D. Pociūtė-Abukevičienė tęsė bendradarbiavimą pagal tarptautinį mokslo projektą „Nuncijaus slaptieji archyvai“. Dalyvavo Lietuvos MA ir Lenkijos MA projekte „Kultūros perkė-

limas šiuolaikinėje Lenkijoje ir Lietuvoje“. G. Blažienė bendradarbiavo su Italijos, Vokietijos, Ukrainos, Čekijos, Lenkijos, Slovakijos, Latvijos, Švedijos mokslininkais. Yra Tarptautinės onomastikos mokslų tarybos, Amerikos vardu draugijos narė korespondentė, Vokietijos onomastikos draugijos narė. E. Kazlauskas pradėjo vykdyti (vienas veiklos vadovų) „Europos horizonto“ tyrimų ir inovacijų projektą „Atliepiant psichikos sveikatos pažeidžiamumą nuo paauglystės iki vyresnio amžiaus: prevencijos mokslinės inovacijos pokyčių laikotarpiu“. Vadovavo ir įgyvendino mokslinių tyrimų projektą „Inovatyvios streso analizės ir valdymo platformos kūrimas“. R. Janonienė dalyvavo LMT projekte „Pranciškus Smuglevičius – iškiliausias Abiejų Tautų Respublikos dailininkas“. A. Jokubaitis – LMT projekte „Modernioji moralės ir politikos santykio problema: Vakarų ir Lietuvos filosofijos iššūkis“. D. Pociūtė-Abukevičienė – LMT projekto „Ankstyvoji Reformacija Lietuvoje: ištakos ir Europos intelektualiniai kontekstai“ vadovė, LMT projekto „Studentų tyrimai semestro metu (Stebuklo anatomija: ankstyvieji Žirovičių ikonos kulto pasakojimai Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje)“ vadovė. J. Sprindytė tęsė darbą pagal ilgalaikę programą „XX–XXI a. lietuvių literatūros transformacijos: kanonas, poetika, kontekstai“. R. Palekas vadovavo 5 kūrybiams projektams, iš jų 1 tarptautiniam. A. Buračas – Pasaulio inovacijų fondo, Pasaulinės mokslo, inžinerijos ir technologijų akademijos, Tarptautinio akademijų

Akad. Viktorijos Daujotytės knygos „Populiariosios literatūrologijos versija“ (iš LMA serijos „Mokslas visiems“) sutiktuvės. Autografai gerbėjams. 2023 03 21.

LMA užsienio nario prof. Pietro Umberto Dinio knygos „Aliletoescvr. Prie baltų kalbotyros ištakų: teorijos ir jų kalbinė aplinka XVI amžiuje“ sutiktuvės. Kalba Italijos Respublikos ambasados Lietuvoje laikinoji reikalų patikėtinė dr. Aličė Barberis (Alice Barberis). Iš dešinės: akad. Grasilda Blažienė, P. U. Dinis, akad. Bonifacas Stundžia, Italijos kultūros instituto Vilniuje direktorius dr. Vijeris Soračė-Mareska (Vieri Sorace-Maresca). 2023 10 27.

Pirmoje eilėje (iš kairės): akademikai – Vytautas Nekrošius (HSMS pirmininkas), Bonifacas Stundžia, Aušra Maslauskaitė, Grasilda Blažienė, Viktorija Daujotytė-Pakerienė, Darius Staliūnas, Alvydas Jokubaitis. Antroje eilėje (iš kairės): Antanas Buračas, HSMS vyriaus. koordinatorė Aurika Bagdonavičienė, Rūta Janonienė, Valentinas Mikelėnas, Zigmantas Kiaupa. Trečioje eilėje (iš kairės): Arvydas Virgilijus Matulionis, Romas Lazutka, Dalia Klajumienė. Ketvirtoje eilėje (iš kairės): Egidijus Aleksandravičius, Rimvydas Petrauskas, Domas Kaunas, Vladas Žulkus, Albinas Kuncevičius.

LMA prezidentas Jūras Banys (dešinėje) ir HSMS pirmininkas Vytautas Nekrošius (kairėje) įteikė Zigmantui Kiaupai LMA atminimo medalį. 2023 01 24.

ir mokslo draugijų žmogaus teisių tinklo narys. Dalyvavo „Enciklopedijos Lietuvai ir pasauliui“ paramos fondo veikloje.

2023 m. skyriaus narių vertinta 81 paraiška, atlikta apie 90 ekspertizių LMA vardu, iš jų nagrinėtos 76 paraiškos dėl premijų ir stipendijų. R. Lazutka – „Team Europe Direct“ ekspertas Europos Komisijos atstovybėje Lietuvoje, Europos socialinės politikos tinklo Liuksemburgo socialinių ir ekonominių tyrimų instituto (LISER) ekspertas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos „Darbo grupės užimtumo ir nedarbo socialinio draudimo sistemos peržiūrai“ narys. Z. Norkus – Europos sociologų asociacijos tyrimų tinklo Tarybos narys; serijos „Lithuanian Studies without Borders“ („Lituanistika be sienų“) leidėjų tarybos narys. V. Martinkus – Europos lyginamųjų literatūros studijų tinklo narys. A. V. Matulionis – Latvijos kultūros akademijos profesorių tarybos ekspertas, Daugpilio universiteto socialinių mokslų profesorių tarybos narys. A. Maslauskaitė, R. Petrauskas – Vyriausybės komisijos Valstybės pažangos tarybos nariai. R. Palekas – Lietuvos kultūros tarybos narys. B. Stundžia – Užsienio reikalų ministerijos sudarytos ekspertų komisijos, kuri vertina Baltų premijai pateiktas paraiškas, narys; LR Seimo Lituanistikos tradicijų ir paveldo įprasminimo komisijos narys ekspertas. V. Žulkus – Baltijos Asamblėjos apdovanojimų Lietuvos nacionalinės žiuri narys. A. Maslauskaitė (pirmininkė) ir D. Pociūtė-Abukevičienė atstovauja LMA Palyginamojo ekspertinio universitetų ir mokslinių tyrimų insti-

tutų vertinimo apeliacinėje komisijoje. D. Klajumienė – Lietuvos mokslo premijų komisijos Humanitarinių ir socialinių mokslų sekcijos pirmininkė, nariai: R. Janonienė, R. Lazutka, A. Maslauskaitė, V. Nekrošius. R. Janonienė, A. Maslauskaitė ir V. Nekrošius – 2023 m. Kauno miesto mokslo premijos komisijos nariai. J. Sprindytė nuolat dirba prie šiuolaikinės literatūros proceso analizės, dalyvavo knygų svarstyme ir kūrybiškiausių knygų 12-tuko rinkimuose.

Skyrius kuruoja tris LMA periodinius mokslo žurnalus: „Filosofija. Sociologija“ (redaktorių kolegijos pirmininkė A. Maslauskaitė, nariai R. Grigas, A. V. Matulionis, A. Mickūnas, Z. Norkus); „Lituanistica“ (redaktorių kolegijos pirmininkas E. Jovaiša, pavaduotojai E. Aleksandravičius, J. Sprindytė, nariai G. Blažienė, A. Kuncevičius, R. Petrauskas, B. Stundžia, V. Žulkus, LMA užsienio narys Janas Jurkevičius, LMAJA nariai T. Čelkis, O. Mastianica); „Menotyra“ (redaktorių kolegijos pirmininkė Rasa Vasinauskaitė, pavaduotoja D. Klajumienė, narės R. Janonienė, J. Sprindytė). A. Buračas LMA vardu ėjo atsakingojo redaktoriaus pareigas leidžiant bendrą su Mykolo Romerio ir Vroclavo universitetais tarptautinį „Scopus“ recenzuojamą žurnalą „Intellectual Economics“.

◇ Skyriaus nariai 2023 m. išleido
◇ 17 monografijų, knygų, kitų
◇ leidinių, paskelbė 67 mokslo
◇ straipsnius, iš jų 34 „Clarivate
◇ WoS“ ir „Scopus“, 10 kituose
◇ recenzuojamuose leidiniuose.

Kai kurie autoriai parašė, parengė ar sudarė po kelias knygas ar knygų dalis: A. Andrijauskas – keturias, Z. Norkus – dvi, yra mokslo žurnalų sudarytojai (A. Andrijauskas, G. Blažienė, D. Klajumienė), didelių straipsnių autoriai.

HSMS nariai viešajame Lietuvos gyvenime daug prisideda prie visuomenės švietimo ir pilietinių iniciatyvų, atlikdami darbų ugdant gyventojų pilietiškumą ir akademinį jaunimą. Skyriaus nariai paskelbė 71 mokslą populiarinantį straipsnį, perskaitė visuomenei 52 paskaitas, yra dažni radijo ir TV laidų dalyviai – per 110 kartų kalbėjo TV ir radijo laidose, dalyvavo per 100 šalies ir užsienio mokslo leidinių redakcinių kolegijų darbe.

HSMS nariai 2023 m. vadovavo 49 doktorantams, mokslininkų grupėms ar podoktorantūros stažuotojams. ŠMSM pavedimu vertintos LR prezidentų A. Smetonos ir A. Brazausko vardinėms stipendijoms pateiktos paraiškos ir atrinkti kandidatai. A. Andrijauskas nuolat dirba su jaunais mokslininkais, įtraukdamas juos į straipsnių rinkinius, konferencijas ir kitus projektus. G. Kuprevičius mecenuoja Viktoro Kuprevičiaus stipendiją VDU ir „Eureka“ stipendijas KTU studentams. G. Blažienė konsultuoja jaunuosius mokslininkus. V. Daujotytė-Pakerienė – etnologijos doktorantus, dalyvavo fenomenologinės antropologijos egzamine. D. Pociūtė-Abukevičienė – Lietuvos neformaliojo švietimo agentūros LINESA organizuotos XIV Lietuvos kalbos ir literatūros olimpiados Lietuvos ir užsienio lietuviškų mokyklų mokiniais vertinimo komisijos pirmininkė.

Bendradarbiaujant su regionais, nevyriausybinėmis, pramonės ir verslo organizacijomis bei įmonėmis D. Kaunas inicijavo Mažosios Lietuvos lietuvių jaunimo draugijų veikėjo, poeto Mikelio Hofmano-Ateivio poezijos knygos rengimo ir leidimo projektą; jame taip pat dalyvavo D. Pociūtė-Abukevičienė (Šilutės r. savivaldybė). D. Klajumienė – Ukmergės savivaldybės Nekilnojamojo kultūros vertinimo tarybos narė. R. Janonienė dalyvavo muziejaus „Renavo dvaro sodyba“ projekte, virtualiai pristatančiame rankraštinį barono Antano Rionės „Vilniaus dienoraštį“. Atliko UAB „Restauracijos ir statybos trestas“ užsakymu restauruojamo paveikslo „Šv. Antano Paduviečio vizija“ menotyrinius tyrimus. V. Martinkus bendradarbiavo su Jurbarko savivaldybės viešosios bibliotekos Eržvilko skyriumi. V. Mikelėnas – su Vilniaus komercinio arbitražo teismu populiarinant verslo ginčų sprendimą arbitražu, taip pat su Lietuvos draudikų asociacija, Lietuvos notarų rūmais, Lietuvos advokatūra. V. Žulkus – su Klaipėdos m. savivaldybe, Klaipėdos universitetu. Sukurtas ir įgyvendintas projektas „Jūrinis maršrutas burlaiviams „Kur Baltija slepia nuskendusius laivus ir jų istorijas“. A. Buračas – Lietuvos žmogaus teisių asociacijos garbės narys. HSMS nariai taip pat dalyvauja valstybinių institucijų ir nevyriausybinių organizacijų veikloje.

HSMS akademikai daro poveikį šių dienų humanistikai ir kultūrai, stiprindami visuomenės pasitikėjimą mokslu, puoselėdami humanistines vertybes. HSMS nariai yra įgiję didelį visuomenės pripažinimą.

Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius

◇ **Skyriuje metų pabaigoje**
◇ **buvo 52 nariai: 27 tikrieji,**
◇ **12 emeritų ir 13 užsienio narių.**

LMA neteko vyriausio LMA akademiko – skyriaus užsienio nario Kaliampudžio Radhakrišnos Rao (Calyampudi Radhakrishna Rao; 1920–2023). MFChMS pirmininkas – L. Valkūnas. Skyriuje veikia trys mokslų sekcijos: Matematikos (pirm. R. Čiegis), Fizikos (pirm. G. Tamulaitis), Chemijos (pirm. R. Makuška). Skyrius kuruoja LMA Teodoro Grotuso fondo veiklą, kuriam vadovauja A. Kareiva.

Skyriaus nariai bendradarbiauja su VU Matematikos ir informatikos, Fizikos, Chemijos ir geomokslų fakultetais, su VILNIUS TECH, FTMC bei KTU. Partneriai: Lietuvos matematikų, fizikų ir chemikų draugijos, Visorių informacinių technologijų parkas bei asociacija INFOBALT. Skyrius taip pat bendradarbiauja su Alytaus, Ignalinos ir Pakruojo savivaldybėmis.

Ataskaitiniais metais įvyko keturi visuotiniai susirinkimai, penki biuro ir šeši sekcijų posėdžiai bei vienas išvažiuojamasis posėdis. Buvo sudarytos atrankos komisijos LR prezidento Aleksandro Stulginskio vardinei stipendijai gauti ir kandidatų į

LMAJA naujus narius paraiškoms vertinti. Sudarytos komisijos vardinių Jono Kubiliaus ir Povilo Brazdžiūno premijų konkursams pateiktoms paraiškoms ir LMA stipendijų jauniems mokslininkams (matematikos, informatikos, fizinių mokslų studijų sričių) bei Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų geriausių mokslinių darbų konkurso paraiškoms vertinti. Tartasi dėl straipsnių „LMA žinioms“ ir dėl platesnio LMA viešinimo.

Skyriaus nariai kartu su partneriais suorganizavo 16 renginių, tris viešas diskusijas ir vieną išvažiuojamąjį posėdį. Gegužės 30 d. organizuota diskusija „Mokslo finansavimas keičiantis ES paramai“. Diskusijoje dalyvavo kviestiniai pranešėjai: Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Mokslo skyriaus vedėjas Tadas Juknevičius ir Lietuvos mokslo tarybos (LMT) Mokslo ir studijų politikos analizės skyriaus vedėjas dr. Eugenijus Stumbrys, taip pat nemažai akademikų, tarp jų LMT valdybos pirmininkas E. Butkus, LR Seimo Švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas A. Žukauskas, mokslininkai iš įvairių universitetų ir mokslo institutų. Renginį vedė V. Gulbinas. Diskusija buvo naudinga ne tik mokslininkams – jų smalsumui pa-

tenkinti, planuojant mokslinių grupių ir institucijų veiklą, – bet ir mokslą finansuojančių organizacijų atstovams, nes padėjo geriau suprasti mokslininkų poreikius ir lūkesčius.

Spalio 9 d. Matematikos sekcija surengė seminarą-diskusiją „Dirbtinis intelektas. Ne kažkada ir kažkur, o dabar ir mano kompiuteryje“. Renginį moderavo R. Čiegis. Jame dalyvavo 57 dalyviai ir dar 87 prisijungė prie nuotolinės transliacijos. Tai patvirtino, kad tokia diskusija labai reikalinga ir laukiama. Pranešėjas ekspertas dr. Virginijus Marcinkevičius pateikė originalių argumentų, kad jau ir dabar dirbtinis intelektas yra bauginančiai protingas. Pranešėjas dr. Linas Petkevičius įdomiai apžvelgė, kaip veikia (protauja) dirbtinio intelekto programa „ChatGPT“. Diskusijoje buvo labai naudingi švietimo specialistų, mokyklų atstovų kelti klausimai, kaip turi keistis mokykla, švietimo programos, kad efektyviai reaguotume į jau vakar atėjusias naujoves.

Lapkričio 6 d. Fizikos sekcija organizavo diskusiją apie globalaus atšilimo ryšį su energetika. Diskusiją vedė G. Tamulaitis. Įžanginį pranešimą skaitė VU Chemijos ir geomokslų fakulteto Hidrologijos ir klimatologijos katedros profesorius A. Bukantis. Jis glaustai ir vaizdžiai apžvelgė naujausius duomenis apie klimato šilimą. TMS narys J. K. Staniškis pabrėžė, kad didžiausių problemų atskiri politiniai veiksmai neišspręs – priemonės turi aprėpti socialinės atskirties mažinimą, klimato kaitos pažabojimą, biologinės įvairovės išlaikymą ir darnios gamybos diegimą.

Rugsėjo 23 d. organizuoti kasmetiniai skaitymai žymaus Lietuvos fiziko, mokslo organizatoriaus, pedagogo, akademiko Adolfo Jucio (1904–1974) gimtadienio proga. Renginį vedė G. Juzeliūnas. Pagrindinį pranešimą skaitė prof. Egidijus Anisimovas, VU Fizikos fakulteto Teorinės fizikos ir astronomijos instituto direktorius.

Spalio 23 d. surengtas išvažiuojamasis posėdis „Šiuolaikinių kosmetikos priemonių kūrimas ir gamyba“ įmonėje „Cosmoway“ (Kauno r., Piliuonos k.). Įmonės direktorius Žilvinas Dubosas supažindino su įmonės istorija, strategija, produktais ir perspektyvomis. Gamybos planavimo ir inovacijų vadovas Raimundas Dautartas ekskursijos metu supažindino su laboratorija ir gamybos barais, pristatė naudojamas technologijas, gaminius. Vėliau vyko diskusija apie kosmetikos produktų kūrimą, gamybą, galimybę konkuruoti vidaus ir užsienio rinkose.

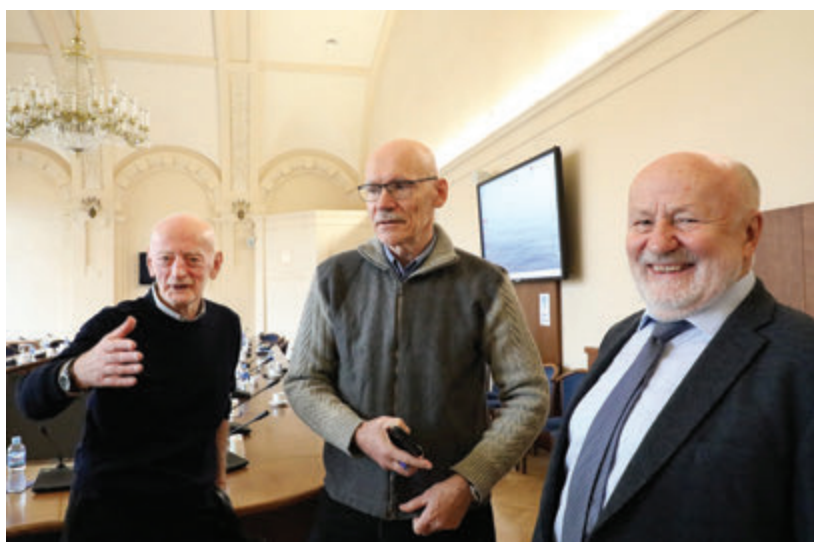
Lapkričio 14 d. išklausti kandidatų į LMAJA narius pranešimai, vyko jų aptarimas ir naujų narių rinkimai. Išrinkti du nauji nariai: dr. Julius Vengelis (fizika) ir dr. Aleksej Žarkov (chemija).

Kovo 23 d. LMA MFChMS kartu su TMS surengė 11-ąją jaunųjų mokslininkų konferenciją „Fizinių ir technologijos mokslų tarpdalykiniai tyrimai“. Ši konferencija yra remiama asociacijos INFOBALT.

Įsimintina Tarptautinė tikimybių teorijos ir skaičių teorijos konferencija ICPTNT 2023 (*International Conference on Probability Theory and Number Theory*), skirta profesorius, akademiko Jono Kubiliaus šimtmečiui paminėti, taip pat

Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas. 2023 11 14.

Prieš renginį akademikai (iš dešinės): Eugenijus Manstavičius, Vilijandas Bagdonavičius ir Donatas Sургailis.

11-osios jaunųjų mokslininkų konferencijos laureatai ir INFOBALT stipendiatai.
Pirmoje eilėje (iš dešinės): generalinis konferencijos rėmėjas „INVL Technology“ vadovas Kazimieras Tonkūnas, LMA prezidentas Jūras Banys, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerė Giedrė Balčytytė, akad. Leonas Valkūnas ir laureatė FTMC doktorantė Raimonda Bogužaitė.

LMAJA naujų narių rinkimai skyriuje.

D. Sургailio 80 metų, A. Laurinčiko ir E. Manstavičiaus 75 metų ir profesorių Kęstučio Kubiliaus bei Alfredo Račkausko 70 metų jubiliejams. Konferencijoje, be kolegų iš Lietuvos, dalyvavo ir pranešimus skaitė tikimybių teorijos ir skaičių teorijos specialistai iš Austrijos, Vokietijos, Prancūzijos, Švedijos, Jungtinės Karalystės, Japonijos, Tailando, Vengrijos, Estijos, Sakartvelo ir Ukrainos. Konferencija vyko rugsėjo 10–16 d. Palangoje, surengta ir vienos dienos ekskursija į Mažąją Lietuvą (Rusnę, Šilutę, Dreverną, Svencelę).

Chemikai kovo 10 d. Vilniuje organizavo 18-ąją tarptautinę konferenciją „Chemija ir cheminė technologija 2023“ bei rugpjūčio 21–25 d. Palangoje – 25-ąją tarptautinę konferenciją-mokyklą „Šiuolaikinės medžiagos ir technologijos / Advanced Materials and Technologies 2023“.

Fizikai spalio 25–27 d. Vilniuje organizavo 45-ąją Lietuvos nacionalinę fizikos konferenciją; liepos 3–5 d. Vilniuje – tarptautinę Humboldto fondo konferenciją „Sintetinės kvantinės medžiagos“; rugpjūčio 25–26 d. – 18-ąją konferenciją „Lazeriai. Mokslas ir technologijos 2023“, kuri vyko Giraičių k., Molėtų rajone.

Plečiamas bendradarbiavimas su regionais, pramonės ir verslo partneriais, skyriaus nariai yra įvairių įmonių tarybų nariai, koordinuoja bendradarbiavimą su savivaldybėmis, yra Lietuvos mokslo premijų ir kitų komisijų nariai, teikia įvairias ekspertines paslaugas. Savo pagrindinėse institucijose skyriaus nariai tęsė jau anksčiau pradėtus projektus, vykdė mokslinį bendradarbiavimą, dalyvavo įvairių

tarptautinių komisijų ir organizacijų veikloje. Pažymėtina, kad G. Račiukaitis yra Lietuvos lazerių asociacijos prezidentas, tarptautinio konsorciumo ELI ERIC viceprezidentas, LR Vyriausybės komisijos – Ekonominės diplomatijos tarybos – darbo grupės narys, „Lietuva 2050“ darbo grupės narys, HILASE lazerių centro (Čekija) Tarptautinės patarėjų tarybos narys. G. Tamulaitis su jo vadovaujama grupe dalyvauja CERN „Skaidrių kristalų sambūrio“ (*Crystal Clear Collaboration*) veikloje, yra tarpinstitucinio CERN-LT konsorciumo tarybos pirmininkas. G. Valušis, būdamas FTMC direktorius, taip pat yra Mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijų asociacijos „RTO Lithuania“ valdybos narys.

Skyriaus nariai vykdė įvairias LMA pavestas užduotis bei dalyvavo valstybinių institucijų ir nevyriausybinių organizacijų veikloje. R. Čiegis – Latvijos mokslų akademijos užsienio narys. J. Banys – Latvijos mokslų akademijos užsienio narys, Saksonijos mokslų akademijos (Vokietija) narys korespondentas, Lietuvos fizikų draugijos valdybos narys, Europos polinių dielektrikų taikymo komiteto narys, Pasaulio feroelektrikų komiteto narys. G. Juzeliūnas – Europos fizikų draugijos Atomų, molekulių ir fotonų sekcijos valdybos narys. L. Valkūnas – LMA Mokslinių tyrimų ir tarptautinio bendradarbiavimo labdaros ir paramos fondo pirmininkas, Ukrainos NMA M. Bogoliubovo Teorinės fizikos instituto garbės daktaras. G. Valušis – Tarptautinės grynosios ir taikomosios fizikos sąjungos (IUPAP) Fotonikos ir lazerių komisijos narys. R. Ramanauškas

yra Europos technologijų platformos „SusChem“ dalyvis. A. Ramanavičius – MITA komiteto „Nanomokslai, nanotechnologijos, medžiagos ir naujos technologijos“ pirmininkas. R. Leipus – LMT Etikos komiteto narys. E. Norkus – LMA atstovas Pašto ženklų leidybos komisijoje ir atstovas Vrublevskių bibliotekos mokslo taryboje. V. Razumas – Baltijos Asamblėjos literatūros, meno ir mokslo premijų Lietuvos žiuri pirmininkas.

- ◇ Skyriaus nariai paskelbė
- ◇ 219 straipsnių, iš jų
- ◇ 214 tarptautiniuose leidiniuose,
- ◇ parengė 18 mokslo populiarinimo
- ◇ straipsnių, skaitė 16 paskaitų
- ◇ visuomenei, dalyvavo
- ◇ 22 radijo ir televizijos laidose, pa-
- ◇ rengė ir paskelbė LMA svetainės
- ◇ skiltyje „Naujienos“
- ◇ 12 mokslinių straipsnių ir
- ◇ 8 informacinius pranešimus.

Neatsiejama veikla – periodinių mokslo žurnalų leidyba. Skyriaus nariai kartu su šakinėmis draugijomis kuravo anglų kalba

Lietuvoje leidžiamus nacionalinius fizikos, chemijos ir matematikos mokslo žurnalus. Yra daugelio tarptautinių žurnalų redakcinių kolegijų nariai ir (arba) vyriausieji redaktoriai.

Ataskaitiniais metais parengta ir išleista Remigijaus Leipaus, Jono Šiaulio ir Dimitrios Konstantinides monografija „Closure Properties for Heavy-Tailed and Related Distributions: An Overview / Sunkiauoodegių ir su jais susijusių skirstinių uždarumo savybės: rezultatų apžvalga“ (*Springer, Cham, 2023*). Aivaras Kareiva su Ramūnu Skaudžiumi ir Skirmante Tutliene parengė vadovėlį „Žmogaus prigimties ir buities chemija“ (*Vilniaus universiteto leidykla, Vilnius, 2023, 202 p.*); Audrius Dubietis su Juliumi Vengeliu – „Laser Physics / Lazerių fizika“ (*Vilnius University Press, 2023, 170 p.*). Išleista Romualdo Karazijos knyga „Bangos, žmonės ir žvaigždės“ (*Vilnius: UAB „Skaitmeninis krokodilas“, 2023, 268 p.*) iš LMA mokslo populiarinimo knygų serijos „Mokslas visiems“.

Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius

◇ **BMGM skyrių sudaro**
◇ **61 narys: 24 tikrieji, 18 narių**
◇ **emeritų, 19 užsienio narių.**

Skyriaus gretas papildė keturi nauji LMA tikrieji nariai: R. Benetis (kardiochirurgija), A. Bitinas (geologija), S. Jarmalaitė (biologija – genetika), L. Mažutis (biochemija) ir vienas LMA užsienio narys A. Frankė (Vokietija, biologija) – Kylio universiteto Klinikinės ir molekulinės biologijos instituto direktorius.

Skyriuje veikia keturios sekcijos: Bendrosios biologijos mokslų (pirm. S. Podėnas), Biofizinių mokslų (pirm. K. Sasnauskas), Geomokslų (pirm. J. Kriaučiūnienė), Medicinos ir sveikatos mokslų (pirm. R. Dubakienė); yra dvi komisijos: Alergologijos (pirm. R. Dubakienė), Motinos ir vaiko (pirm. prof. Arūnas Valiulis). Prie skyriaus veikia Lietuvos biochemikų, Lietuvos imunologų, Lietuvos augalų fiziologų, Ignoto Domeikos draugijos. Skyriui vadovauja L. Kupčinskas.

2023 m. BMGMS organizavo penkis skyriaus susirinkimus, keturis biuro, aštuonis sekcijų ir komisijų posėdžius.

Sausio 19 d. skyriaus narių visuotiniame susirinkime buvo išklausti kandidatų į LMA tikruosius narius pranešimai,

įvyko rinkimai. Išrinkti keturi nauji LMA tikrieji nariai (akademikai).

Birželio 13 d. skyrius kartu su Lietuvos imunologų draugija surengė visuotinį susirinkimą-konferenciją „Aktualūs imunologijos klausimai“. Renginyje tiesiogiai ir nuotoliu dalyvavo ir skyriaus užsienio nariai akademikai. LMA užsienio narys prof. H. Pėteris perskaitė pagrindinį pranešimą „IgG4 sąlygotos autoimuninės ligos“.

Lapkričio 30 d. visuotiniame BMGMS narių susirinkime buvo išklausti kandidatų į LMA Jaunosios akademijos narius pranešimai ir išrinkti du LMAJA nariai: Andrej Spiridonov (geologija) ir Milda Stankevičiūtė (ekologija ir aplinkotyra).

Lapkričio 17 d. vyko LMA BMGMS ir ŽŪMMS susirinkimas ir mokslinė diskusija „Naujomis genominėmis technologijomis (NGT) gautų augalų veislių teisinė reguliacija – nauda ir iššūkiai“, kurią inicijavo Europos Parlamento narys dr. Juozas Olekas, o LMA jaunas akademikas Giedrius Gasiūnas pristatė pagrindinį pranešimą apie genų redagavimo principus. Posėdžio dalyviai priėmė rezoliuciją, kad visų NGT būdu gautų augalų nereikėtų laikyti GMO. Rezoliucija išsiųsta į Europos Parlamentą.

Biuro, sekcijų ir komisijų posėdžiuose aptarti skyriaus veiklos rezultatai, tvirtinti skyriaus veiklos planas, teikimai apdovanoti LMA atminimo medaliais, LMA prezidiumo padėkos raštais, LMA organizuojami konkursai, sudarytos jų ekspertų komisijos, aptarti bendradarbiavimo su Punsko lietuvių bendruomene klausimai, žurnalų „Acta medica Lituanica“, „Biologija“ leidybos perspektyvos, konferencijų „Bioateitis“ ir „COVID-19 pandemijos pamokos: moksliniai ir praktiniai aspektai“ organizavimas.

BMGMS surengė penkias tarptautines ir aštuonias nacionalines konferencijas ir simpoziumus, trijų knygų sutiktuves, dvi parodas, paminėti iškilų mokslininkų jubiliejai bei organizuoti kiti renginiai.

Vasario 14–15 d. LMA vyko GTC ir BMGM skyriaus organizuotas mokslininkų iš Suomijos, Švedijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos susitikimas, kuriame aptarta projekto „Nauji cheminės taršos poveikio nustatymo metodai, siekiant apsaugoti Baltijos jūros biologinę įvairovę“ vykdymo eiga, detalės ir tolesnis šalių partnerių bendradarbiavimas, kuris prisidėtų prie Baltijos jūros biologinės įvairovės išsaugojimo.

Kovo 30 d. Kaune įvykusioje tarptautinėje BMGMS, LSMU ir Lietuvos gastroenterologų draugijos (LGD) surengtoje mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Nauji pasiekimai hepatologijoje ir gastroenterologijoje“ Norvegijos, Šveicarijos, Estijos ir Lietuvos gastroenterologai pristatė šios mokslo srities naujienas.

Gegužės 19 d. BMGM skyrius kartu su LGD ir Lietuvos infektologų draugija surengė tarptautinį 8-ąjį Baltijos šalių ir Ukrainos ekspertų simpoziumą „Hepatitis C viruso (HCV) infekcijos eliminavimas Baltijos šalyse ir Ukrainoje: pasiekimai, galimybės ir kliūtys“. Konferencijoje Europos Parlamento narys prof. Liudas Mažylis, vienas iš virusinio hepatito C patikros programos Lietuvoje iniciatorių, pažymėjo šios iniciatyvos svarbą tarptautiniu mastu, prof. Žanas Mišelis Pavlockis (Jean-Michel Pawlotsky, Prancūzija) savo pranešime pabrėžė, kad nepaisant sėkmingo šios infekcijos gydymo latentinius ligos atvejus išaiškinti nėra lengva, todėl reikalingos nacionalinės patikros programos.

Gegužės 26–27 d. LMA vyko 8-oji tarptautinė mokslinė konferencija „8-asis susitikimas dėl intensyviosios kardiologijos ir skubiosios medicinos / 8th Meeting on Acute Cardiac Care and Emergency Medicine“. Joje lektoriai iš JAV, Vokietijos, Lenkijos ir kitų šalių pristatė išsamią naujausių klinikinių tyrimų ir mokslo pasiekimų apžvalgą.

Balandžio 25 d. VU ir BMGM skyrius tradiciškai mini pasaulinę DNR dieną. Šįkart renginys vyko VU Santaros klinikose. Renginio metu paskelbti XVI kasmetinio mokinių darbų konkurso nacionalinio etapo laimėtojai. Dalyviams organizuotos ekskursijos po VU Žmogaus genomo tyrimų centro laboratorijas bei įmonę „Thermo Fisher Scientific Baltics“.

Birželio 2 d. Kauno T. Ivanausko zoologijos muziejaus salėje įvyko šio muziejaus

ir BMGM skyriaus surengta konferencija „Akad. Tado Ivanausko palikimas: įkurtos įstaigos ir jų padaliniai“, skirta akad. T. Ivanausko (1882–1970) 140-osioms gimimo metinėms.

Birželio 8 d. BMGMS ir LMA skyrius „Mokslininkų rūmai“ organizavo konferenciją moderniosios Lietuvos geologijos pradininko akad. J. Dalinkevičiaus 130-mečiui paminėti. BMGMS delegacija aplankė žymiojo Lietuvos geologijos patriarcho kapą jo gimtajame Pamūšio kaime (Ukmergės r.).

Birželio 27 d. LMA vyko konferencija „Akad. V. Gudeliui (1923–2007) – 100“. Liepos 13 d., per akademiko gimtadienį, aplankytas jo kapas Antakalnio kapinių Menininkų kalnelyje, o rugsėjo 7 d. Gamtos tyrimų centre pristatyta paroda „Čia Baltija, čia Lietuva“, apžvelgianti V. Gudelio mokslinę ir pedagoginę veiklą. Akademiko atminimui pagerbti įsteigtas akademiko V. Gudelio fondas. Dailininkas G. Raudonius sukūrė V. Gudelio atminimo medalį.

Spalio 18 d. Alergologijos komisijos posėdyje pristatytas akad. R. Dubakienės vadovėlis „Alergologija ir klinikinė imunologija“.

Technikos mokslų ir BMGM skyriai bei Lietuvos dirbtinio intelekto asociacija spalio 20 d. organizavo konferenciją „Dirbtinio intelekto technologijos medicinoje: tyrimai ir diagnostika“. Savo tyrimus pristatė jaunieji mokslininkai, doktorantai ir verslo įmonių atstovai.

Lapkričio 3 d. BMGM skyrius kartu su Lietuvos biologijos mokytojų aso-

ciacija surengė konferenciją mokytojams „Biomedicinos mokslų naujienos“. Konferencijoje pranešimus skaitė ir naujausiomis žiniomis dalijosi žymūs medicinos ir biologijos srities mokslininkai. Pranešimus klausė per 110 biologijos mokytojų iš visos Lietuvos.

Lapkričio 23 d. surengta 16-oji Lietuvos jaunųjų mokslininkų konferencija „Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos“. Dvylika geriausių konferencijos pranešėjų apdovanoti diplomais ir vertingais prizais.

Birželio 1 d. BMGM skyrius organizavo renginį, skirtą Lietuvos sostinės Vilniaus įkūrimo 700-osioms metinėms paminėti. „Naujosios Romuvos“ projekto „Miestas ir jo kalnas“ paskaitą „800 metų Vilniaus pilių gyvenime“ skaitė Lietuvos architektas restauratorius dr. Kazys Napaleonas Kitkauskas.

Lapkričio 29 d. VU Chemijos ir geomokslų fakulteto Geomokslų institute vyko jubiliejinis renginys „Hidrogeologijai ir inžinerinei geologijai Vilniaus universitete 60“. Autobiografinę mokslinę knygą „Žemės gelmių vandens keliais“ pristatė akad. R. Mokrik. Atidaryta akad. Vytauto Juodkazio 95-mečio proga jo vardu pavadinta auditorija.

Spalio 9 d. ir lapkričio 24 d. BMGM skyrius organizavo LMA delegacijos apsilankymą Punsco valsčiuje, Lenkijoje, pagal 2021 m. pasirašytą LMA ir Lenkijos lietuvių bendruomenės bei Punsco valsčiaus savivaldybės bendradarbiavimo sutartį. Punsco Kovo 11-osios licėjuje TMS akad. G. Dzemyda skaitė paskaitą

„Dirbtinis intelektas: sėkmė ir grėsmės“, akad. V. Kučinskas – paskaitą „Lietuvių genomo šaknų beišskant“. Buvo perduota LMA dovana – knygų rinkinys Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos bendruomenei.

Bendrosios biologijos sekcijos narių pagrindinės tyrimų kryptys: S. Jarmalaitė baigė vykdyti projektą „Vėžio diagnostinių sistemų išvystymas“; S. Olenin – „Naujos pakrantės lagūnos ekosistemos susidarymas po ledynų atsitraukimo Eidembuktoje, Svalbarde, Arktyje“; S. Podėnas aprašė naują mokslui gentį *Tauroconopa* (Diptera, Limoniidae) ir penkias jai priklausančias rūšis iš Šiaurės Amerikos ir Azijos; V. Būda išskyrė ir identifiko naujus aplinkai draugiškus repelentus vabzdžiams; G. Valčiūnas vykdė projektą „Naujos įžvalgos į hemosporidinių parazitų biologiją“; V. Kučinskas tęsė intelekto sutrikimų genetikos tyrimus; J. Naujalis tyrinėjo ekologijos ir botanikos istoriją Lietuvoje; M. Žalakevičius tyrinėjo ir tvarkė unikalų akad. T. Ivanausko veiklos archyvinę medžiagą.

Biofizinių mokslų sekcijos narių pagrindinės tyrimų kryptys: V. Borutaitė vadovavo mokslinei temai „Ląstelių žūties ir apsaugos mechanizmų tyrimas smegenų išemijos ir neurodegeneracinių ligų modeliuose“; svarbiausia V. A. Bumelio veikla buvo susijusi su pradėta didžiausio Europoje biotechnologijos centro BIO CITY statyba; S. Klimašauskas vykdė prestižinį Europos mokslo tarybos finansuotą projektą „EpiTrack“; V. Šikšnys toliau vystė bakterijų antivirusinės apsaugos sistemų

ir CRISPR-Cas genomo redagavimo tyrimus; Č. Venclovas vystė baltymų struktūrinės bioinformatikos metodus ir juos taikė baltymų ir jų kompleksų tyrimams; A. Žvirblienė vykdė įgimtojo imuniteto ląstelių aktyvacijos, rekombinantinių baltymų antigeniškumo, L. Mažutis – mikrofluidikos tyrimus. Sekcijos nariai 2023 m. publikavo straipsnius prestižiškiausiuose mokslo žurnaluose „Science“ („Mokslas“), „Nature“ („Gamta“), „Cell“ („Ląstelė“), „Nature Immunology“ („Gamta: imunologija“), „Nature Chemical Biology“ („Gamta: cheminė biologija“), „Nature Structural and Molecular Biology“ („Gamta: struktūrinė ir molekulinė biologija“) ir kt.

Medicinos ir sveikatos mokslų sekcijos nariai tyrė aplinkos ir genetinių veiksnių įtaką alerginėms ligoms (R. Dubakienė); L. Kupčinskas toliau vykdė jo inicijuotą „Virusinio hepatito C patikros ir eliminacijos programą Lietuvoje 2022–2030“, rengė Europos nėščiųjų kepenų ligų diagnostikos ir gydymo gaires. Tęsti ilgamečiai moksliniai tyrimai hepatologijos ir pankreatologijos (K. Strupas), žmogaus genetikos (V. Kučinskas), kardiologijos (R. Žaliūnas, A. Laucevičius), kardiologijos (R. Benetis), neurologijos (D. Rastenytė), antropologijos (R. Jankauskas) tematika. R. Jankausko ir bendraautorių straipsnis paskelbtas žurnale „Nature“ (IF 64), L. Kupčinsko ir bendraautorių – „Journal of Hepatology“ („Hepatologijos žurnalas“, IF 25).

Geomokslų sekcijos nariai tyrė kvartero nuogulų stratigrafiją, jūrų ir krantų geologiją (A. Bitinas); ekstremalius klimato reiškinius (A. Bukantis); geologijos istoriją

Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus narių bendra nuotrauka. 2024 02 13.

BMGMS susirinkimo narių diskusija. Iš kairės: akademikai Jonas Remigijus Naujalis, Algirdas Skirkevičius, Vytas Antanas Tamošiūnas, stovi LMA žurnalo „Biologija“ redakcinės kolegijos pirmininkas prof. Algimantas Paulauskas, akademikai Vincas Būda, Vilmantė Borutaitė, Česlovas Venclovas ir Aurelija Žvirblienė. 2023 02 21.

Ataskaitinis Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas. Kalba skyriaus pirmininkas Limas Kupčinskas. 2023 02 21.

Lietuvos jaunųjų biologijos, medicinos ir geomokslų sričių mokslininkų konferencijos „Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos“ dalyviai. 2023 11 23.

(A. Grigelis); ežerų hidrologiją ir termiką (K. Kilkus); klimato kaitos ir antropogeninės veiklos įtaką vandens telkiniams (J. Kriaučiūnienė); radionuklidų migraciją aplinkoje, izotopinių markerių naudojimą aplinkos kaitos chronologijoje (J. Mažeika); požeminio vandens kilmę ir dinamiką (R. Mokrik); Lietuvos prekambro kristalinės plutos tektoninę sandarą (G. Motuza Matuzevičius); J. Kriaučiūnienės mokslinis straipsnis paskelbtas žurnale „Nature Geoscience“ („Gamta: geomokslas“, IF 18).

◆ **Skyriaus nariai paskelbė**
◆ **120 mokslinių straipsnių,**
◆ **iš jų 103 „Clarivate WoS“ ir**
◆ **„Scopus“ indeksuojamuose žurnaluose, 43 mokslą populiarinančius**
◆ **straipsnius,**
◆ **122 kartus kalbėjo visuomeniniuose renginiuose, radijo**
◆ **ir televizijos laidose.**

A. Bukantis daugiau kaip 50 kartų dalyvavo radijo ir televizijos laidose klimato kaitos, orų anomalijos bei klimato kaitos valdymo politikos klausimais.

BMGMS akademikai mokslinėse konferencijose pristatė per 80 pranešimų, iš jų per 70 tarptautinėse, vadovavo 25 podoktorantūros stažuotojams, 41 doktorantui, parašė 6 knygas ir tarptautines monografijas.

BMGMS nariai vykdė 33 konkursinius mokslo projektus, iš jų 20 tarptautinių (LMT visuotinės dotacijos, technologinės plėtros, mokslininkų grupių, ES fondų investicinių veiksmų, COST, Marie Curie inovatyvaus rengimo tinklų, EUREKA, Žilibero programų ir kt. projektus).

V. Šikšnys yra Lietuvos atstovas Europos molekulinės biologijos konferencijos (EMBC) ir Europos molekulinės biologijos laboratorijos (EMBL) Lietuvos atstovas, Europos molekulinės biologijos organizacijos (EMBO) tikrasis narys, Lietuvos atstovas Europos molekulinės biologijos taryboje, EMBC viceprezidentas, EMBO ilgalaikių stipendijų komiteto narys. S. Klimašauskas – Karališkosios chemijos draugijos (*Royal Society of Chemistry*, JK), Amerikos chemijos draugijos (*American Chemical Society*, JAV), Epigenetikos draugijos (*Epigenetics Society*, JAV), EMBO tikrasis narys bei Nacionalinio žmogaus genomo tyrimų komiteto narys. L. Kupčinskas – LMA atstovas Europos medicinos akademijų federacijoje, Europos gastroenterologų tarybos narys, Lietuvos atstovas Europos Krono ligos ir opinio kolito organizacijoje (ECCO), Europos retų kepenų ligų tinklo (ERN) „R-Liver“ konsultantas. V. Būda – Europos Sąjungos šalių akademijų mokslo konsultacinės tarybos (EASAC) Aplinkos komiteto narys. J. Kriaučiūnienė – Šiaurės hidrologų asociacijos narė, Lietuvos atstovė Tarptautinėje mokslo institucijų organizacijoje. A. Bukantis dalyvauja Europos meteorologijos asociacijos veikloje; S. Olenin – OSPAR/HELCOM bendroje ekspertų grupėje, Tarptautinės jūrų tyrimų tarybos (ICES) darbo grupėje dėl jūrinių organizmų introdukcijų ir pernašos, Tarptautinės okeanografijos komisijos ir Tarptautinės jūrų organizacijos darbo grupėje dėl balastinių vandenų ir kitų laivybos vektorių; S. Jarmalaitė – Europos

Komisijos Sveikatos ir maisto saugumo pogrupyje „Vėžys“ bei OECD leidinio, skirto vėžio tematikai, ekspertų grupėje. V. Kučinskas – Europos mokslų fondo nepriklausomų vertintojų kolegijos narys. A. Bitinas – Tarptautinės sąjungos kvarterui tirti (INQUA) Peribaltijos darbo grupės narys. J. Kriaučiūnienė – Šiaurės hidrologų asociacijos narė ir Lietuvos atstovė Tarptautinėje mokslo institucijų organizacijoje EURAQUA. G. Valkiūnas – Baltijos-Skandinavijos ir Amerikos parazitologų draugijų narys. L. Mažutis yra doktorantūros komisijos narys Kylio universitete (Vokietija).

BMGMS užsienio nariai dalyvauja Lietuvoje leidžiamų žurnalų redakcinėse kolegijose: E. Bušas – žurnalo „Acta medica Lituanica“; M. Asašima, J. Gleba, R. N. Džounsas, I. K. E. Magnusonas, F. Patšalis, K. Skirnissonas, E. M. Severinson, R. Vilemsas – žurnalo „Biologija“, J. Harfas – žurnalo „Baltica“.

BMGMS nariai dalyvavo ekspertinėje veikloje ir atliko per 160 ekspertizių, vertindami paraiškas, pateiktas LMA vardinės Tado Ivanausko premijos, LR prezidento K. Griniaus stipendijos, Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų bei Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų, „L'Oréal“-UNESCO programos „Moterims moksle“, Kauno miesto mokslo premijos konkursams, atliko kandidatų į LMA Jaunosios akademijos narius mokslinės veiklos ekspertinį vertinimą, dalyvavo LMT, LMA, MITA, LR Seimo, LR Vyriausybės, LR Prezidento suburtų ekspertų tarybų veikloje, dirbo Europos mokslo fondo ne-

priklausomų vertintojų kolegijoje, FEAM, Estijos mokslo taryboje ir kt.

A. Žvirblienė dalyvavo LR SAM ir kitose ekspertų grupėse COVID-19 vakcinų bei vaistų klausimais; A. Bitinas – LMT Infrastruktūrų komisijos narys; A. Bukantis – Nacionalinio klimato kaitos komiteto pirmininkas (prie Aplinkos ministerijos); S. Jarmalaitė – Nacionalinės sveikatos tarybos prie LRS narė, Nacionalinės vėžio profilaktikos ir kontrolės programos įgyvendinimo ir onkologinės pagalbos organizavimo stebėsenos tarybos prie SAM, Retų ligų politikos grupės prie SAM narė; R. Žaliūnas yra LR SAM Kardiologijos integruotos sveikatos priežiūros valdymo komiteto pirmininkas; R. Jankauskas – Latvijos mokslo tarybos ekspertas; S. Klimašauskas – H2020-Europos mokslo tarybos programos paraiškų vertinimo grupės, LRV Retų ligų sveikatos politikos ekspertų grupės narys; S. Olenin – Invazinių rūšių kontrolės tarybos prie AM narys; V. Borutaitė – LMT Gamtos, medicinos ir technikos mokslų ekspertų komiteto pirmininkė; K. Strupas – VU gydytojų kompetencijų ir kvalifikacijos tobulinimo projekto ekspertas; V. Kučinskas – Europos mokslo fondo nepriklausomų mokslo vertintojų kolegijos ekspertas; G. Motuza Matuzevičius – Latvijos mokslo tarybos ekspertas; L. Kupčinskas – Nacionalinės mokslo programos „Sveikas senėjimas“ priežiūros grupės vadovas; J. R. Naujalis – VLKK neetatinis ekspertas; V. Būda dalyvavo Nacionalinės mokslo programos „Agro-, miško ir vandens ekosistemų tvarumas“ ekspertų grupėje; G. Valkiūnas

recenzavo 12 tarptautinių mokslų žurnalų straipsnių.

R. Jankauskas yra BMGMS kuruojamo žurnalo „Acta medica Lituanica“ vyriausiasis redaktorius, V. Būda – žurnalo „Biologija“ vyr. redaktoriaus pavaduotojas. Skyriaus nariai yra daugelio tarptautinių žurnalų redakcinių kolegijų nariai.

Daugelis skyriaus narių dalyvauja valstybinių ir nevyriausybinių organizacijų veikloje. R. Benetis yra Lietuvos sveikatos mokslų universiteto rektorius. R. Žaliūnas – Prancūzijos garbės konsulas Kaune, Pasaulio gydytojų teniso sąjungos (WMTS) prezidentas. A. Žvirblienė yra LR Prezidento Sveikatos ekspertų tarybos, LRV Nepriklausomų ekspertų patariamąsios tarybos, SAM darbo grupių narė, Lietuvos imunologų draugijos prezidentė. M. Žalakevičius – Tarptautinės ornitologų sąjungos tarybos narys, Lietuvos bajorų karališkosios sąjungos narys. J. Mažeika – Radiacinės saugos centro Radiacinės

saugos patariamojo komiteto narys ir Ekstremaliųjų situacijų operacijų centro narys. S. Klimašauskas – biotechnologijos bendrovės „Tagomics“ (JK) Patariamąsios tarybos narys. V. Borutaitė – Lietuvos biochemikų draugijos ir Lietuvos neuro-mokslų asociacijos tarptautinių mokslinių konferencijų organizacinių komitetų narė. L. Kupčinskas – LMT Mokslo ir studijų komiteto narys, LRS Ateities komitete pristatė LMA pastabas dėl programos „Lietuva 2050“ mokslo krypčių vystymo, LMT 2022 m. mokslo produkcijos vertinimo komisijos pirmininkas, LMT užsienyje įgytų mokslo laipsnių pripažinimo komisijos pirmininkas. S. Jarmalaitė dalyvavo Ateities biomedicinos labdaros fonde, Vyriausybės strateginės analizės centro veikloje, rengiant personalizuotos medicinos vystymo Lietuvoje galimybių studiją. L. Mažutis – konferencijos „Life Sciences Baltics 2023“ turinio valdymo komiteto narys.

Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius

- ◇ Skyriuje yra 37 nariai:
- ◇ 19 tikrųjų narių, 8 emeritai,
- ◇ 10 užsienio narių.

ŽŪMMS vadovauja akad. V. Stanys. Skyrių sudaro penkios mokslų sekcijos: Agronomijos (pirm. G. Samuolienė), Miškininkystės (pirm. D. Danusevičius), Veterinarinės medicinos ir gyvūnų mokslų (pirm. H. Žilinskas), Žemės ūkio ir aplinkos inžinerijos (pirm. E. Šarauskis) bei Maisto mokslų (pirm. P. Viškėlis). Prie skyriaus veikia Lietuvos dirvožemininkų draugija (pirm. dr. Jonas Volungevičius), skyrius kuruoja LMA Vandens tarybos (pirm. A. V. Povilaitis) veiklą. Skyrius sprendžia aktualius agronomijos, miško-tyros, gyvūnų, veterinarinės medicinos, aplinkos inžinerijos, maisto saugos ir kokybės mokslų klausimus; rūpinasi agrarinių mokslų tyrimų plėtra, gautų rezultatų sklaida ir bendradarbiavimu su mokslo ir valstybinėmis institucijomis sprendžiant šalies ūkio problemas.

ŽŪMMS 2023 m. bendradarbiavo su LAMMC Žemdirbystės, Miškų, Sodininkystės ir daržininkystės institutais, VDU Žemės ūkio akademija, LSMU Veterinarijos akademija bei Gyvulininkystės institutu, KU Jūros tyrimų institutu, Gamtos ty-

rimų centru. Su verslo atstovais kūrė biologiškai vertingus maisto produktus, funkcionaliojo maisto prototipus, vertino augalų apsaugos produktus ir trąšas, vykdė mokslo ir inovacijų projektus.

Organizuoti keturi ŽŪMMS narių visuotiniai susirinkimai, iš kurių vienas išvažiuojamasis – rugsėjo 13 d. „Paprastojo ažuolo genetika, etnologija ir sąsajos su Lietuvos istorija“. Biuro nariai svarstė aktualius ŽŪMMS klausimus, sudarė ekspertų komisijas LMA konkursams pateiktiems darbams vertinti, siūlė kandidatus valstybiniam apdovanojimams. Skyriaus akademikai kartu su pagrindiniais partneriais organizavo tris tarptautines konferencijas, du kongresus ir simpoziumus, keturias nacionalines konferencijas, penkis seminarus ir diskusijas bei tris atminimo renginius.

Gegužės 10–12 d. vyko 29-oji tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Žmogaus ir gamtos sauga 2023“, kurią organizavo VDU ir LMA. Jos tikslas – aptarti tarpusavyje susietas žmogaus saugos ir sveikatos, įvairių inovatyvių tyrimų technologijų vystymo ir aplinkos apsaugos problemas, skelbti naujausias mokslinių tyrimų žinias, sudarant galimybę mokslininkams

ir jauniems tyrėjams skleisti tyrimų rezultatus tarp mokslininkų ir studentų, žemės ir miškų ūkio, gamtos, sveikatos ir kitų sričių specialistų, pabrėžiant žmonių saugos ir aplinkos apsaugos svarbą.

Birželio 11–14 d. vyko 22-asis EGF (Europos žolininkų federacijos) simpoziumas „Žolynų vaidmuo ateities trumpalaikėse sėjomainose“, į kurį susirinko dalyviai iš 24 šalių – ne tik Europos, bet ir viso pasaulio. Žolinių augalų ir žolių bendrijų tyrėjai, mokslininkai, profesoriai ir ekspertai susirinko pasidalyti savo naujausių tyrimų bei ilgamečių eksperimentų rezultatais. Spalio 12 d. LSMU VA vyko 3-ioji tarptautinė mokslinė konferencija „Gyvulininkystė – naujausios tendencijos ir ateities perspektyvos“, kurioje aptarti naujausi gyvūnų auginimo, mitybos, veisimo, genetikos ir produkcijos kokybės klausimai bei gyvulininkystės ateities perspektyvos. Lapkričio 10–11 d. LSMU VA vyko veterinarijos kongresas *LitVet2023*, kuriame veterinarijos specialistai sužinojo apie naujausias tendencijas gyvūnų sveikatos priežiūros srityje. Kongreso metu buvo diskutuojama tokiomis svarbiomis temomis kaip gyvūnų šėrimas ir su tuo susijusios problemos, arklių žaizdų priežiūra bei veterinarijos gydytojo vaidmuo varžybose, nagrinėtos kumeliukų ligos.

Lapkričio 14–15 d. LMA vyko tarptautinė konferencija „Uždarų patalpų daržininkystė: technologijos ir iššūkiai“, kurioje dalyvavo mokslininkai ir technologai iš Lietuvos, Olandijos, Vengrijos ir Vokietijos. Jie aptarė uždarų patalpų daržininkystės technologijų pažangą ir iššūkius bei jų

sprendimo būdus. Suprasdami sprendžiamų uždavinių svarbą, konferencijos dalyviai atkreipė atsakingų valstybės institucijų ir uždarų patalpų daržininkystės ūkio subjektų dėmesį ir priėmė rezoliuciją. Lapkričio 17 d. vyko diskusija „Naujomis genominiėmis technologijomis (NGT) gautų augalų veislių teisinė reguliacija – nauda ir iššūkiai“, kurioje dalyvavo Europos Parlamento atstovai. Lietuvos mokslininkai parengė ir ištyrė genų redagavimo technologijas bei pateikė jas praktiniam naudojimui. NGT leidžia tiksliai genome padaryti pakeitimus, kurie gali būti identiškai atsirandantiems natūraliai gamtoje ar selekcijos procese. Dėl šios priežasties jau kurį laiką JAV ir kitose šalyse genetiškai modifikuoti organizmai (GMO) reguliuojami pagal modifikacijų pobūdį ir sukiamą poveikį, bet ne pagal tai, kaip jie buvo padaryti. Pasenęs Europos Sąjungos GMO reglamentavimas net tuos pačius genus turinčias augalų veisles gali priskirti skirtingoms veislių grupavimo kategorijoms. Toks reglamentavimas trukdo įveikti XXI a. keliamus iššūkius ir riboja bei iškreipia ES žemės ūkio konkurencingumą pasaulyje. Atsižvelgiant į tai, Europos Komisija rengia atnaujintą NGT sukurtų augalų teisinę reguliavimą. Diskusijos dalyviai priėmė rezoliuciją, kuria siekiama, kad Lietuvos valstybės institucijos pritarę ir Europos Parlamentas galimai greičiau priimtų reglamentą, leidžiantį kurti perspektyvias augalų veisles naudojant saugias genomines technologijas.

Gruodžio 7 d. LMA vyko konferencija „Arkties tyrimai: klimato kaitos iššūkiai

ir galimas Lietuvos mokslininkų indėlis“, kurią organizavo LMA Vandens taryba ir ŽŪMMS kartu su VDU bei KU Jūros tyrimų institutu. Jame dalyvavo LMA akademikai, universitetų ir mokslinių tyrimų centrų mokslininkai, atstovai iš Lietuvos hidrometeorologijos, Lietuvos geologijos, Valstybinės saugomų teritorijų tarnybų, Aplinkos apsaugos departamento, taip pat UNESCO programos „Žmogus ir biosfera“ Lietuvos nacionalinio komiteto nariai, įvairių nevyriausybinių organizacijų atstovai, studentai. Lietuvos mokslininkų darbai neapsiriboja vien tik Lietuvos ekosistemomis, tyrimų keliai veda daug toliau. Konferencijoje dalyvavę pranešėjai aptarė tarptautinius, teisinius, ekonominius, klimato kaitos, taip pat naujų išteklių gavybos ir svarbių pokyčių Arkties ekosistemoje atsiradimo aspektus. Kituose renginiuose buvo diskutuota tvaraus dirvožemio, tvarios gyvulininkystės iššūkių ir galimybių, gyvūnų reprodukcijos, maisto mokslo ir verslo bendradarbiavimo, beatliekinių perdirbimo technologijų vystymo, naujų biologiška vertingų produktų kūrimo ir gamybos, selektyvaus derliaus nuėmimo pagal mikotoksinų kiekio vertinimą javų pasėliuose klausimais. Atminimo renginiuose prisiminti Žemės ūkio akademijos rektorius, profesorius dr. Vincas Vilkaitis, akademikas prof. habil. dr. Remigijus Ozolinčius, Mokslų akademijos narys korrespondentas profesorius Jonas Bulavas.

◇ **Skyriaus akademikai vykdė 64 mokslų projektus, sukūrė 4 naujų augalų veisles, parašė 4 knygas ar jų dalių, užregistravo penkis**

◇ **patentus ir pateikė paraiškas devyniems patentams, paskelbė 124 mokslinius straipsnius, iš jų 101 tarptautiniuose leidiniuose, parašė 40 mokslo populiarinimo straipsnių, 7 kartus kalbėjo radijo ir televizijos laidose, LMA sve-tainėje paskelbė 15 straipsnių.**

Skyriaus nariai aktyviai dalyvavo LR Seimo, Prezidentūros, Vyriausybės, ministerijų sudarytose ekspertinėse grupėse, Lietuvos mokslo premijų komisijos darbe, vertino LMT, Inovacijų agentūros paraiškas ir projektus. K. Armolaitis buvo Nacionalinės išmetamų į atmosferą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) apskaitos ataskaitos rengimo grupės narys, LR AM užsakymu atliko į atmosferą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų 2024 m. apskaitos Nacionalinės ataskaitos Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje ekspertinę duomenų analizę. A. V. Povilaitis LR ŽŪM pavedimu dalyvavo visuomeninėje techninėje taryboje melioracijos klausimams nagrinėti bei LR AM darbo ir konsultacinėje grupėje „Dėl užtvankų įvertinimo ekologiniu ir socioekonominiu požiūriu“, yra Lietuvos mokslo premijų komisijos narys. P. Viškėlis dalyvavo Nacionalinio žiedinės ekonomikos veiksmų planų darbo grupėje. E. Bartkienė LR ŽŪM pavedimu pateikė ekspertinę nuomonę dėl šlapiojo glitimo kviečiuose nustatymo būdų bei dalyvavo LR Seimo Sveikatos reikalų komiteto posėdyje ir išsakė ekspertinę nuomonę dėl svarstomo klausimo XIVP-2582(2) – Papildomosios ir alternatyviosios

Ataskaitinio rinkiminio ŽŪMMS narių visuotinio susirinkimo Lietuvos mokslų akademijoje dalyviai. 2023 01 17.

Konferencijos „Tvaraus dirvožemio naudojimas“ ir sodų žydėjimo šventės dalyviai LAMMC Sodininkystės ir daržininkystės institute. 2023 05 17.

Išvažiuojamojo posėdžio „Paprastojo ąžuolo genetika, etnologija ir sąsajos su Lietuvos istorija“ dalyviai prie Genių ąžuolo Tauragės r. 2023 09 13.

Iš kairės: europarlamentaras dr. Juozas Olekas, ŽŪMMS pirmininkas Vidmantas Stansys, LMAJA narys dr. Giedrius Gasiūnas diskusijoje „Naujomis genominėmis technologijomis (NGT) gautų augalų veislių teisinė reguliacija – nauda ir iššūkiai“. 2023 11 17.

sveikatos priežiūros įstatymo Nr. XIII-2771 10 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto. Z. Dabkevičius yra Žemės ūkio mokslo tarybos prie LR ŽŪM pirmininkas, Augalų genetinių išteklių komisijos prie AM pirmininkas (ir ekspertas); D. Danusevičius – UNESCO programos „Žmogus ir biosfera“ Lietuvos nacionalinio komiteto narys, AM miško genetinių išteklių, sėklininkystės ir miško atkūrimo ekspertų komisijos narys; Ž. Kadžiulienė – Ekologinės žemės ūkio tarybos prie ŽŪM narė, VšĮ „Ekoagros“ Apeliacinės komisijos narė; V. Ruzgas – LRS Kaimo reikalų komiteto konsultantas, AM GMO valdymo priežiūros komiteto narys; V. Stanys – Lietuvos mokslo premijų komisijos narys; G. Staugaitis – ŽŪM „Tvaraus dirvožemio naudojimo“ darbo grupės narys. E. Bartkienė, D. Danusevičius, A. V. Povilaitis, P. Duchovskis, V. Stanys, P. Viškelis vykdė LMT ekspertizes; E. Šarauskis ir P. Viškelis vertino Inovacijų agentūros organizuojamų kvietimų paraiškas ir ataskaitas. E. Bartkienė yra EASAC ekspertų darbo grupės „Mėsos alternatyvos“ narė ekspertė; A. V. Povilaitis ir G. Samuolienė vertino „L'Oréal“-UNESCO programos „Moterims moksle“ Baltijos jaunųjų talentų 2023 m. konkursui pateiktus darbus.

Skyriaus nariai bendradarbiavo su užsienio mokslų akademijomis, mokslo ir studijų institucijomis, vykdė tarptautinius projektus, bendrai kūrė augalų veisles, dalyvavo tarptautinėse konferencijose. Gegužės 8–10 d. LMA viceprezidentas Z. Dabkevičius, ŽŪMMS pirmininkas V. Stanys ir ŽŪMMS Agronomijos mokslų sekcijos pirmininkė G. Samuolienė svečiavosi

Albanijoje, kur susitiko su Albanijos mokslų akademijos prezidentu Skenderiu Gjinušu (Skënder Gjinushi) ir prezidiumo nariais.

Bendradarbiaujant su VDU ŽŪA leistas žurnalas „Žemės ūkio mokslai“. Skyriaus nariai buvo „Clarivate WoS“ žurnalų „Žemdirbystė-Agriculture“, „Baltic Forestry“ redakcinių kolegijų pirmininkai ar konsultantai ir redakcinių kolegijų nariai, dalyvavo leidžiant referuojamus žurnalus, esančius tarptautinėse duomenų bazėse. Akademikai buvo aktyvūs profesinėje ir visuomeninėje veikloje: dalyvavo ministerijų ir valstybinių institucijų bei nevyriausybiinių organizacijų, LMT ir LMA, profesinių asociacijų ir organizacijų, mokslo ir studijų institucijų sudarytose komisijose, komitetuose, valdybose bei ekspertinėse grupėse.

ŽŪMMS akademikai aktyviai dalyvauja mokslo ir studijų institucijų ir organizacijų veikloje. E. Bartkienė – Jaunųjų mokslininkų sąjungos organizuoto „Geriausios 2022 m. disertacijos“ konkurso vertintoja (vykdytas 2023). Ž. Kadžiulienė dalyvauja Lietuvos žolininkų draugijos veikloje. Z. Dabkevičius yra LAMMC mokslo tarybos pirmininkas, LAMMC konkursų ir atestacijos komisijos narys, VDU ŽŪA Agronomijos fakulteto tarybos narys. A. V. Povilaitis yra VDU Senato narys, mokslo komiteto pirmininkas, VDU Mokslo fondo valdybos narys, VDU Rektoriaus sudarytos darbo grupės dėl dėstymo kokybės užtikrinimo ir studijų dalykų dubliavimosi narys, darbo grupės dėl VDU Kalbos gairių atnaujinimo narys, darbo grupės dėl VDU dėstytojų ir mokslo darbuotojų pareigybių minimalių kvalifikacinių reikalavimų aprašo

sudarymo narys. E. Šarauskis yra LMT Gamtos ir technikos komiteto narys, LEI konkursų ir atestacijos komisijos narys, VDU Mokslo sričių ekspertų komisijos Gamtos, technologijų ir žemės ūkio mokslų sekcijos pirmininkas, VDU Mokslo ir meno periodinių leidinių ekspertų komisijos narys, VDU ŽŪA Inžinerijos fakulteto tarybos Mokslo komisijos pirmininkas, parodos „Ką pasėsi... 2023“ eksponatų vertinimo komisijos pirmininkas, parodos „Gyvulininkystės paroda 2023“ eksponatų vertinimo komisijos pirmininkas, VDU ŽŪA Inžinerijos fakulteto Antrosios pakopos Žemės ūkio mechanikos inžinerijos studijų programos specializacijų sukūrimui darbo grupės narys.

◇ **Iš viso ŽŪMMS nariai bendradarbiavo su 74 ūkio subjektais, savivaldybėmis, fondais, asociacijomis ir kitomis įmonėmis.**

K. Armolaitis dalyvavo Lietuvos nacionalinio muziejaus padalinio Jono Basanavičiaus gimtinės, Lietuvos tautinio atgimimo ąžuolyno draugijos narių ir miškininkų senjorų klubo „Giriūnai“ veikloje. E. Bartkienė bendradarbiauja su 14 ūkio subjektų, kuriant saugesnį maistą tvaresniu ir aplinkai draugiškesniu būdu. Z. Dabkevičius bendradarbiauja su 10-čia sutartis su LMA pasirašusių regionų, organizavo konferenciją su Klaipėdos miesto ir Šilutės r. savivaldybėmis, rengiant Klaipėdos krašto prijungimo šimtmečio paminėjimą. Ž. Kadžiulienė

bendradarbiauja su Lietuvos ekologinių ūkių asociacija, Žemės ūkio kooperatyvu „Pienas LT“. S. Karazija bendradarbiauja su Lietuvos miškininkų sąjunga; A. Kusta – su Utenos regiono Užpalių seniūnija ir gimnazija, Anykščių rajono Svėdasų seniūnija, Juozo Tumo-Vaižganto tėviškėje esančiu krašto muziejumi. A. V. Povilaitis bendradarbiauja su VŠĮ Nacionaline regionų plėtros agentūra, VŠĮ Gamtos paveldo fondu, UAB „Kauno vandenys“; A. J. Motuzas – su regionų atstovais, dalyvaudamas rengiant regionų integruoto holistinio tvaraus vystymosi koncepcijos projektą. V. Ruzgas yra Lietuvos sėklininkystės asociacijos tarybos pirmininkas. V. K. Sirvydis bendradarbiauja su Lietuvos paukštininkystės asociacijos narėmis ir tarptautinėmis bendrovėmis; V. Stanys – su Lietuvos agronomų sąjunga; G. Staugaitis – su Lietuvos regionine atliekų tvarkymo centrų asociacija (LRATCA), Lietuvos ekologinių ūkių asociacija (LEŪA), Žemės ūkio rūmais ir UAB „Mortar Akmenė“. A. Sederevičius bendradarbiauja su įvairiomis Lietuvos žemės ūkio bendrovėmis; E. Šarauskis – su Žemės ūkio technikos pardavimų ir serviso įmonėmis, su savivaldybėmis dėl Inžinerinių klasių įkūrimo. Šiuo metu 10 savivaldybių įkurtos inžinerinės klasės. P. Viškelis bendradarbiauja su 16 ūkio subjektų. H. Žilinskas teikia konsultacijas regionų ūkininkams gyvūnų reprodukcijos klausimais, bendradarbiauja su mėsinių galvijų asociacija.

Technikos mokslų skyrius

- ◇ **Skyriuje metų pabaigoje**
- ◇ **buvo 41 narys: 19 tikrųjų,**
- ◇ **11 emeritų ir 11 užsienio narių.**

2023 m. skyrius pasipildė trimis naujais nariais (O. Kurasova, R. Daukševičius ir užsienio narys S. Kačiulis), bet neteko keturių narių emeritų: Ramučio Banseviciaus, Danieliaus Eiduko, Liudo Mažeikos ir Kazimiero Ragulskio, o 2024 m. sausio 6 d. – ir nario emerito Algimanto Fedaravičiaus. TMS veikia penkios mokslų sekcijos: Elektronikos ir informatikos (pirm. R. Baronas), Energetikos (pirm. A. Kaliatka), Mechanikos (pirm. M. K. Ragulskis), Medžiagų inžinerijos (pirm. S. Tamulevičius), Statybos inžinerijos (pirm. G. Kaklauskas). Skyriui vadovauja akad. G. Dzemyda.

Skyriaus nariams pavesta vertinti planuojamus, atliekamus ir atliktus mokslinius tyrimus, siūlomas idėjas bei iniciatyvas, įvairių lygių mokslinius projektus, studijas, inovacijas, konkursinius mokslo darbus, paraiškas, ataskaitas, institucijų pavedimus ir užsakymus, teikti konsultacijas bei siūlymus rengiant aukštųjų technologijų plėtros programas ir projektus, plėtoti mokslo, studijų ir verslo institucijų bendradarbiavimą, skatinti

jaunųjų mokslininkų mokslinę veiklą bei plėtoti ryšius su pramonės ir verslo organizacijomis, atliepiant jų poreikius bei problemas. Skyriaus nariai yra daugelio tarptautinių žurnalų redakcinių kolegijų nariai ir (arba) vyriausieji redaktoriai. Iš jų paminėtini: „Mechanika“, „The Archives of Automotive Engineering – Archiwum Motoryzacji“ („Autotransporto inžinerijos archyvai“), „Problems of Mechatronics“ („Mechatronikos problemos“), „Journal of Vibroengineering“ („Vibroinžinerijos žurnalas“), „Journal of Mathematical Models in Engineering“ („Matematinių modelių inžinerijoje žurnalas“), „Nonlinear Analysis: Modelling and Control“ („Netiesinė analizė: modeliavimas ir valdymas“), „Journal of Applied Nonlinear Dynamics“ („Taikomosios netiesinės dinamikos žurnalas“), „Informatica“ ir kt. Jie yra EK, LMT, Inovacijų agentūros, Europos mokslo fondo, Prancūzijos, Belgijos, Lenkijos, Latvijos, Estijos mokslo fondų ir kt. šalių bei mokslo institucijų ekspertai.

Ataskaitiniais metais surengti keturi TMS narių visuotiniai susirinkimai, kuriuose buvo sprendžiami LMA veiklos planavimo ir vykdymo klausimai, kandidatų į LMAJA narius bei kandidatų į LMA

tikruosius narius rinkimų organizavimas. Organizuotas LMA Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų mokslinių darbų, LR Prezidento Jono Žemaičio vardinių stipendijų aukštųjų mokyklų bei kolegijų studentams, LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų, Kauno miesto mokslo premijos konkursams teiktų paraiškų vertinimas, naujų LMAJA narių rinkimai. Technologijos mokslų srityje buvo gautos keturių kandidatų į LMAJA narius paraiškos, išrinkti dr. Arvydas Rimkus (VGTU) ir dr. Gintarė Kručaitė (KTU).

Skyrius organizavo 17 renginių: konferencijų, diskusijų, seminarų, knygų suktuvių, kitų. Bendradarbiauta su LMAJA, VU, KTU, LEI, VGTU, LDIA, VDU.

Kovo mėnesį kartu su MFChM skyriumi organizuota 11-oji jaunųjų mokslininkų konferencija „Fizinių ir technologijos mokslų tarpdalykiniai tyrimai“. Jos tikslas – įtraukti jaunuosius mokslininkus į verslo organizacijų veiklą. Savo tyrimus pristatė universitetų magistrantai, doktorantai, projektų inžinieriai, tyrėjai. Konferencijos komisija skyrė tris pagrindines ir šešias skatinamąsias stipendijas geriausių darbų autoriams. Balandį vyko tarptautinis seminaras „Tarptautinės mokslinių tyrimų bendradarbiavimo galimybės: perėjimo prie švariosios energijos skatinimas Lietuvoje / International research collaboration opportunities: fostering EU Clean Energy transition in Lithuania“. Renginių organizavo Europos energetikos mokslinių tyrimų aljansas, LEI bei LMA. Lietuva aktyviai siekia sėkmingai įgyvendinti energetikos pertvarkos tikslus

ir deklaruojamą politiką, kad būtų sukurta mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomika. Seminare išsamiai apžvelgta Europos politika, strategija, ES finansavimo programos ir bendradarbiavimo galimybės, kuriomis gali naudotis Lietuvos mokslo bendruomenė, siekiant aktyviau dalyvauti strateginių energetikos tyrimų plano procese.

Gegužės mėnesį TMS suorganizavo keturis renginius. Gegužės 9 d. vyko 4-oji mokslinė konferencija „Lietuvos magistrantų informatikos ir IT tyrimai“, skirta pristatyti magistrų baigiamųjų darbų tyrimus informatikos ir IT srityse. Konferenciją kasmet organizuoja LMA TMS kartu su VU. Gegužės 18–19 d. vyko 17-oji tarptautinė konferencija „Gyvasis gamtos ženklas / The Vital Nature Sign, VNS 2023“, kurią organizavo VDU, LMA ir Šiaurės šalių skirstymo mokslų draugija (NoSSS). Išskirtinis konferencijos bruožas yra daugiadiscipliniškumas, nes ji apima gamtos, gyvybės ir technologijų mokslus. Organizatoriai konferenciją laiko svarbia švietimo priemone ir studentams bei pradedantiesiems mokslininkams. Konferencijai pirmininkavo akad. A. S. Maruška. TMS kartu su LEI organizavo *EUROfusion* programos vadovo prof. Tonio Donè (Tony Donnè) paskaitą-seminarą „Magnetinės sintezės tyrimai – artėjant prie tikslo: elektros energija iš sintezės reakcijų / Magnetic Fusion Research – approaching the goal: Fusion electricity“. Seminare apžvelgtos branduolių sintezės tyrimų naujienos ir planai, kaip pradėti elektros gamybą

Tarptautinė konferencija „Vandenilis Lietuvoje: energetika ir transportas / Hydrogen Lithuania: Energy and Mobility“. Dešinėje LMA prezidentas Jūras Banys ir LR energetikos ministras Dainius Kreivys. 2023 09 20.

Tarptautinė konferencija „Vandenilis Lietuvoje: energetika ir transportas / Hydrogen Lithuania: Energy and Mobility“. Konferencijos organizatoriai LMA Technikos mokslų skyriaus pirmininkas Gintautas Dzemyda (kairėje) ir Vandenilio energetikos asociacijos vykdomasis direktorius dr. Šarūnas Varnagiris prie vandeniliniu kuru varomo automobilio. 2023 09 20.

Technikos mokslų skyriaus narių išvažiuojamasis posėdis Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų bazėje. 2023 10 13. Evelinos Baronienės nuotr.

EUROfusion programos vadovo profesoriaus Tonio Doné paskaita seminaras „Magnetinės sintezės tyrimai – artėjant prie tikslo: elektros energija iš sintezės reakcijų / Magnetic Fusion Research – approaching the goal: Fusion electricity“. Akad. Algirdas Kaliačka (kairėje) ir prof. T. Doné. 2023 05 24.

branduolių sintezės principu veikiančiose elektrinėse. Seminarą organizavo A. Kaliačka. Nuotoliniu būdu gegužės 26 d. vyko 27-oji tarptautinė konferencija „Mechanika 2023“. Konferenciją kasmet organizuoja KTU, LMA, Tarptautinės mašinų ir mechanizmų teorijos federacijos Lietuvos nacionalinis komitetas ir Baltijos šalių mechanikos inžinerijos asociacija. Konferencijos pirmininkas – V. Ostaševičius. Birželį įvyko tarptautinė konferencija „Naujos branduolinių reaktorių tendencijos: mažieji moduliniai reaktoriai. Pirmaujančių šalių ir kūrėjų patirtis / New Trends of Nuclear Reactors: Small Modular Reactors. Experience of Leading Countries and Developers“, kurią organizavo Lietuvos branduolinės energetikos asociacija ir LMA. Pagrindiniai konferencijos tikslai – aptarti branduolinės energetikos situaciją įvairiose ES šalyse, mažųjų modulinį reaktorių (MMR) vaidmenį ir perspektyvas, MMR plėtrą ir dislokavimą bei MMR saugos tyrimus vykdant EURATOM projektus. Rugsėjo 21–25 d. Palangoje vyko 25-oji tarptautinė konferencija-mokykla „Šiuolaikinės medžiagos ir technologijos / Advanced Materials and Technologies 2023“, skirta jauniems mokslininkams ir doktorantams, besidomintiems medžiagų mokslu ir kondensuotų medžiagų fizika. Organizatorius ir vadovas – S. Tamulevičius.

Rugsėjį įvyko dvi tarptautinės konferencijos. Rugsėjo 20 d. surengta konferencija „Vandenilis Lietuvoje: energetika ir transportas“ (*Hydrogen Lithuania: Energy and Mobility*). Konferencijos partne-

ris – Lietuvos vandenilio energetikos asociacija. Buvo nagrinėjama, kaip skatinti vandenilio paklausą Vidurio ir Rytų Europoje. Renginyje savo įžvalgomis apie vandenilio ekonomiką pasidalijo įvairios suinteresuotosios šalys: energetikos ministras Dainius Kreivys, svečiai iš ES programos „Horizontas 2020“ projekto *JIVE 2 Roadshow*, pramonės ir akademijos atstovai. Rugsėjo 14–15 d. 14-oji tarptautinė konferencija „Transbaltica 2023: transporto mokslas ir technologijos / Transbaltica 2023: Transportation Science and Technology“ organizuota bendradarbiaujant su LR susisiekimo ministerija, Transporto inovacijų asociacija, tarptautiniu leidėju „Springer Nature AG“ ir LMA.

Spalio mėnesio renginiai: TMS ir skyrius „Mokslininkų rūmai“ organizavo A. V. Valiulio mokslo populiarinimo knygos „Technologijų spindesys ir grimasos“ sutiktuves; įvyko išvažiuojamasis skyriaus posėdis Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų bazėje. Apsilankymo tikslas – susipažinti su bazės kasdiene veikla ir keliais uždaviniais bei ginkluotės ir technikos remonto depo veikla. Renginį organizavo šviesaus atminimo akad. A. Fedaravičius. Palangoje vyko 27-oji tarptautinė mokslinė konferencija „Transporto priemonės / Transport means 2023“. Konferencijos tikslas – suteikti tarptautinę platformą diskusijoms, sąveikai ir mainams tarp mokslininkų, pramonės atstovų ir inžinierių. Ji tęsia ilgametes tradicijas ir atspindi aktualiausias transporto inžinerijos mokslines ir praktines problemas. Konferencijai pirmininkavo V. Ostaševičius. Spalio 20 d.

LMA įvyko konferencija „Dirbtinio intelekto technologijos medicinoje: tyrimai ir diagnostika“. Tobulinti dirbtinio intelekto sprendimus jau daugelį metų motyvuoja poreikis jį taikyti įvairiausiose srityse, tarp jų ir medicinos diagnostikoje. Naudojant dirbtinį intelektą, medikams lengviau aptikti bei identifikuoti ligų sukeltus pokyčius, atliekant medicininių vaizdų analizę. Konferenciją organizavo LMA TMS, BMGMS ir LDIA. Konferencijos vadovė O. Kurasova.

Gruodžio pradžioje Druskininkuose vyko 14-oji tarptautinė konferencija „Duomenų analizės metodai programų sistemoms“ (DAMSS-2023). Konferencijos tikslas – supažindinti su Lietuvos ir užsienio universitetuose vykdomais moksliniais tyrimais duomenų mokslo ir programinės įrangos inžinerijos srityse. Kasmetinė konferencija leidžia mokslininkų bendruomenėms greitai keistis naujomis idėjomis. Joje pristatyti 84 pranešimai, dalyvavo 137 mokslininkai iš 11 šalių. Konferencijai pirmininkavo G. Dzemyda. 2023 m. paskutinio skyriaus narių visuotinio susirinkimo metu akademikai J. Vilemas ir A. Kaliatka organizavo diskusiją „Energetika Lietuvoje: istorija ir ateitis“.

Elektronikos ir informatikos sekcijos nariai atliko per 50 ekspertizių, paskelbė 14 straipsnių tarptautiniuose leidiniuose, vadovavo 10 doktorantų. R. Barausko mokslo tyrimų uždavinys buvo fizikinės elgsenos skaitinių modelių ir dirbtinio intelekto metodų susiejimas; jis yra Lietuvos mokslo premijų konkurso ekspertas. R. Baronas kūrė bakterijų popu-

liacijos saviorganizacijos matematinius ir kompiuterinius modelius, kuriuose bakterijų populiacijos augimas, cheminio atraktanto išskyrimas ir deguonies vartojimas modeliuojamas skirtingomis moduliacijos funkcijomis; jis yra žurnalo „Netiesinė analizė: modeliavimas ir valdymas“ vyr. redaktorius, keturių žurnalų redakcinių kolegijų narys; dalyvauja LMA Darnaus vystymosi tarpsritinės grupės (DVTG) susitikimuose-diskusijose. G. Dzemyda yra mokslo žurnalų „Informatica“ ir „Baltic Journal of Modern Computing“ („Baltijos moderniųjų skaičiavimų žurnalas“) vyr. redaktorius, devynių tarptautinių žurnalų redakcinių kolegijų narys, Tarptautinės informacijos apdorojimo federacijos Dirbtinio intelekto komiteto narys; dalyvauja vykdant duomenų mokslo metodų ir technologijų, įskaitant dirbtinio intelekto technologijas, kūrimo ir taikymo projektuose; aktyviai dalyvavo daugelyje ekspertinių komisijų, pirmininkavo Kauno miesto mokslo premijų komisijai. O. Kurasova yra LR akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus sudarytos darbo grupės dirbtinio intelekto etiško naudojimo moksle ir studijose gairėms parengti narė ir Lietuvos jaunųjų mokslininkų sąjungos ekspertė, vertinusi geriausias disertacijas, geriausias magistro baigiamuosius darbus; trijų tarptautinių žurnalų redakcinės kolegijos narė. J. K. Staniškis yra LMA Darnaus vystymosi tarpsritinės grupės vadovas, ES fondų investicijų veiksmų programos Stebėsenos komiteto, UNESCO Lietuvos nacionalinės komisijos narys. A. Žilinskas

bendradarbiavo su Kardifo universitetu (JK) ir Naujojo Džersio technologijų institutu (JAV). Yra kelių tarptautinių konferencijų programinių komitetų narys, projektų vertinimo ekspertas. G. Žintelis aktyviai dalyvauja LRS Ateities komiteto posėdžiuose.

Energetikos mokslų sekcijos nariai tęsė šilumos ir masės mainų skaitinius tyrimus; fluidų tekėjimo kintančios formos kanaluose modeliavimą, pulsuojančio srauto dinamikos tyrimus; energetinio saugumo vertinimą, energetinių objektų rizikos vertinimą; skaitinio modeliavimo rezultatų neapibrėžčių įvertinimą; branduolinių įrenginių saugos įvertinimą; procesų, vykstančių branduolinių reaktorių aktyviosiose zonose ir panaudoto branduolinio kuro baseinuose skaitinį modeliavimą, sunkiųjų avarijų procesų modeliavimą, su branduolinių elektrinių eksploatavimo nutraukimu susijusių problemų tyrimą. J. Augutis dalyvauja LR Seimo sudarytos švietimo savivaldos institucijos – Lietuvos švietimo tarybos, atliekančios ekspertinį vertinimą ir konsultacijas strateginiais švietimo plėtros klausimais, – veikloje; yra Lietuvos universitetų rektorių konferencijos, LEI tarybos, Kauno regiono plėtros tarybos narys; 2023 m. yra davęs daugiau kaip 200 interviu švietimo, demografijos, darbo rinkos transformacijos klausimais. A. Džiugys tęsia bendradarbiavimą su Liuksemburgo universiteto mokslininkais, atliekant birių medžiagų maišymosi ir segregacijos tyrimą. Sukurta nauja koncepcija garavimo procesams ir parametrams įvertinti;

patobulintas likvoro tekėjimo smegenyse skaitinis modelis. Rezultatai pristatyti prestižinėje tarptautinėje konferencijoje ir pateiktos dvi tarptautinės paraiškos patentams. A. Kaliačka dirbo procesų, vykstančių branduolinių reaktorių aktyviosiose zonose ir panaudoto branduolinio kuro baseinuose sunkiųjų avarijų metu, modeliavimo srityje. Baigti darbai tarptautiniuose H2020 projektuose „Europos mažų modulių reaktorių licencijavimo link“, „Sunkiųjų avarijų valdymas ir neapibrėžtumai“ ir kt. Parengtos paraiškos naujiems projektams pagal EURATOM programą „Europos horizontas“. Dirbo kaip kvietinis redaktorius, rengiant specialų leidinį žurnale „Nuclear Engineering and Design“ („Branduolinė inžinerija ir projektavimas“), esantį „Clarivate WoS“ duomenų bazėje. Jis yra Europos Sąjungos šalių akademijų mokslo konsultacinės tarybos EASAC Energijos programos valdybos narys. P. Poškas dirbo programoje „Jonizuojančios spinduliuotės poveikio bei kitų su atominių elektrinių eksploatavimo nutraukimu susijusių problemų tyrimas“, vadovavo dviem projektams, susijusiems su Ignalinos AE kietųjų atliekų tvarkymu ir saugojimu. J. Vilemas yra žurnalo „Energetika“ redakcinės kolegijos narys. Dalyvauja LMA organizuojamuose renginiuose, kur aptariamos šiuo metu aktualios energetikos problemos.

Medžiagų inžinerijos mokslų sekcijos nariai vykdė 13 tarptautinių projektų, atliko apie 120 ekspertizų, paskelbė 46 straipsnius tarptautiniuose leidiniuose. A. Galdikas dirbo masės pernešimo pro-

cesų ir mechanizmų nerūdijančiojo plieno nitridinimo ir ponitridinimo izoterminio atkaitinimo procesų metu modeliavimo srityje. Dalyvavo Europos doktorantūros Fizikos ir chemijos šiuolaikinių medžiagų tinklo (*Physics and Chemistry of Advanced Materials*, PCAM) veikloje kaip KTU doktorantūros atstovas ir veiklos koordinatorius. Yra penkių mokslo žurnalų redakcinių kolegijų narys. J. V. Gražulevičius vykdė tyrimus organinių puslaidininkų, skirtų organiniams šviesos diodams, bei optiniams jutikliams sintezės ir savybių tyrimų srityje. Tarptautiniuose mokslo žurnaluose paskelbė 24 straipsnius ir pateikė tarptautinę paraišką patentui. Baigtas vykdyti ES programos „Horizontas 2020“ projektas „Bemetaliai spinduoliai naujos kartos šviesos šaltiniams“, kurio partneriai – Vokietijos, Prancūzijos, Jungtinės Karalystės, Malaizijos, Ukrainos, Taivano, Armėnijos mokslininkai. Jis yra Malajų universiteto (Malaizija) garbės profesorius. S. Grigalevičius vadovavo dviem projektams. Vienas jų – tarptautinis projektas su Japonijos mokslininkais. Jo mokslinė veikla: naujos struktūros elektroaktyvių medžiagų sintetinimas ir panaudojimas konstruojant organinius šviestukus. A. S. Maruška – Šiaurės šalių skirstymo mokslų draugijos valdybos narys. Vykdė tyrimų projektus, susijusius su instrumentinės analizės metodų vystymo ir taikymo tematika. Prioritetinės tyrimų kryptys: vėžį sukeliančių atliekų nukenksminimas biologiniais būdais, priešvėžinių frakcijų išskyrimas iš Lietuvoje augančių augalų ir produktyves-

nių vaistinių augalų kūrimas pasitelkiant biotechnologiją. S. Tamulevičius vadovavo keturiems tarptautiniams projektams, gavo du tarptautinius patentus. Jis yra žurnalo „Materials Science – Medžiagotyra“ vyriausiasis redaktorius, Europos doktorantūros tinklo PCAM vykdymo grupės narys, Europos nanotechnologijų laboratorijų tinklo *EuroNanoLab* vykdymo grupės narys. Vykdė du M-ERA.NET projektus. A. V. Valiulio darbų tematika – biologiškai suderinamų medžiagų implantų kūrimas ir jų sąsajos su kauliniu audiniu tyrimai. Jis yra Sonos technologijos koledžo (Indija) studijų programų užsienio ekspertas. Pirmininkauja LMA organizuojamų konkursų komisijose, yra LR prezidento Jono Žemaičio vardinės stipendijos konkurso TMS pirmininkas.

Mechanikos mokslų sekcijos narių mokslinių tyrimų rezultatai: išdujinimo terminalo suskystintų gamtinių dujų (SGD) rezervuaro hidrodinaminis modelis; orlaivių konfliktinių situacijų sprendimo metodika; žmogaus kardiogramų parametrų sąsajų modelis; daugiafunkcinės pjezoelektrinės-bioaktyvios kompozitinės medžiagos; žemo dažnio ultragarso taikymai neinvazinei plaučių hipertenzijos terapijai. Sekcijos nariai paskelbė 20 straipsnių „Clarivate WoS“ referuojamuose žurnaluose, atliko per 50 ekspertizių. M. K. Ragulskis daugiau nei 10 metų bendradarbiauja su Kalifornijos širdies matematikos institutu (JAV), vykdamas žemės magnetinio lauko ir žmonių širdies ritmo variabilumo tyrimus. Kritinės infrastruktūros ankstyvaus defektų radimo

algoritmų kūrimo darbai vykdyti bendradarbiaujant su Hohai universitetu (Kinija) ir su bendrove „The North Oil Company“ (Kataras). Jis yra Belgijos mokslo tarybos Matematinių mokslų panelės nuolatinis narys; LMT, LVPA, Latvijos mokslo tarybos, Lenkijos mokslo tarybos, Europos komisijos ekspertas. M. Bogdevičius yra Tarptautinės mašinų ir mechanizmų teorijos federacijos (*International Federation for the Promotion of Mechanism and Machine Science*, IFToMM) Transporto mašinų komiteto narys, LMT, MITA, LVPA, Inovacijų agentūros ekspertas. V. Ostaševičius yra tarptautinio žurnalo „Mechanika“ vyr. redaktorius, EK ekspertas ir IFToMM Nacionalinio komiteto pirmininkas, Švedijos karališkosios inžinerijos mokslų akademijos užsienio narys; vykdo mechaninių sistemų dinamikos ir modeliavimo tyrimus; gavo keturis tarptautinius patentus ir pateikė penkias paraiškas. R. Daukševičius yra tarptautiniu mastu pripažintos Jungtinės Karalystės ir Airijos fizikų draugijos (IoP) leidyklos žurnalo „Smart Materials and Structures“ („Išmaniosios medžiagos ir dariniai“) kvalifikuotas recenzentas; aktyviai dirba keliuose LMA konkursų ekspertų komisijose.

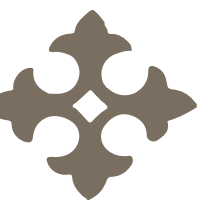
Statybos inžinerijos mokslų sekcijos nariai paskelbė 30 straipsnių, vykdė 28 mokslo projektus. R. Kačianauskas VILNIUS TECH vykdo mokslo tiriamąjį darbą „Skaitiniai makro- ir mikroskopiniai kompozitinių struktūrų modeliai“; vadovavo LMA ir Lenkijos MA dvišalio tarptautinio mokslinio bendradarbiavimo projektui „Biriųjų medžiagų mode-

liavimas“; yra LMA Jaunųjų mokslininkų premijų ir Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkursų ekspertas. A. Kaklauskas mokslo darbų tematika: „Kompiuteriu įgyvendinamas neuromarketingo tyrimo būdas ir individualaus pastatų patalpų mikroklimato valdymo būdas ir jo realizavimo sistema“. Vadovavo dviem tarptautiniams projektams, dalyvavo aštuoniuose. Yra mokslinio žurnalo „Journal of Civil Engineering and Management“ („Civilinės statybos ir vadybos žurnalas“) vyr. redaktorius. G. Kaklauskas su Minjo universiteto (Portugalija) mokslininkais tobulino naujos kokybės analizinį betono pleišėjimo modelį, tinkamą konstrukcijoms projektuoti; yra Europos mokslo tarybos projektų vertinimo narys, tarptautinių organizacijų FIB, RILEM narys. Geriausio mokslo straipsnio apdovanojimą „Featured Paper Award“ jam skyrė vienas prestižiškiausių pasaulyje statybos konstrukcijų žurnalo „Engineering Structures“ („Statybinės konstrukcijos“, „Clarivate WoS“ pirmasis kvartilis). R. Šiaučiušas vadovavo trimis projektams, bendradarbiaujant su Miuncheno technikos (Vokietija), Brno technikos (Čekija), Košicės technikos (Slovakija), Rygos technikos universitetų, Švedijos karališkojo technologijos instituto mokslininkais. Nuolatos konsultuoja akcines bendroves „Akmenės cementas“, „Silikatas“, „Lifosa“. 2023 m. vadovavo atliekant užsakomuosius darbus įvairioms verslo bendrovėms. Jis – LMA mokslinių tyrimų ir tarptautinio bendradarbiavimo labdaros ir paramos fondo valdybos narys; dirba LMA konkursų komisijose; gavo

tarptautinį patentą. E. K. Zavadskas aktyviai dalyvauja mokslo leidinių redakcinėse kolegijose.

◇ Skyriaus nariai paskelbė
◇ 124 mokslinius straipsnius,
◇ iš jų 112 tarptautiniuose leidi-
◇ niuose, 299 mokslo populiarinimo
◇ straipsnius, skaitė paskaitas

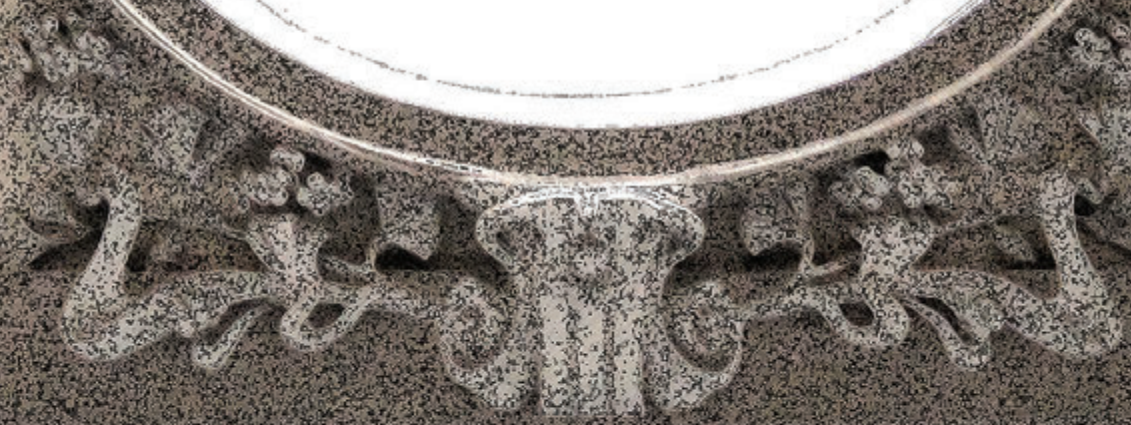
◇ visuomenei ir davė interviu
◇ žiniasklaidos atstovams. Iš viso
◇ vykdė 62 mokslo projektus, iš jų
◇ 38 tarptautinius. Atliko
◇ 255 ekspertizes, vadovavo
◇ 47 doktorantams. Gavo
◇ 7 tarptautinius patentus ir
◇ pateikė 8 patentų paraiškas.

Mokslinės veiklos koordinavimas ir skatinimas

Liepos 24 d. LMA svečiavosi Taivano mokslų akademijos „Academia Sinica“ delegacija, vadovaujama jos prezidento Chun-Chih Liao. Susitikime, kurio tikslas – stiprinti mokslinių valstybių bendradarbiavimą, dalyvavo LMA viceprezidentas Z. Dabkevičius, akademikai G. Dzemyda, R. Baronas, G. Račiukaitis, G. Valušis, LMAJA pirmininkė Ieva Plikusienė, LMA Organizacinio skyriaus vadovas dr. Andrius Bernotas, vyriaus. specialistas ryšiams su visuomene dr. Rolandas Maskoliūnas ir vyriaus. specialistė tarptautiniams ryšiams Violeta Skirgailienė.

„Academia Sinica“ pradėjo vykdyti naują tarptautinę absolventų programą: ja siekiama skatinti tarptautinį bendradarbiavimą, remti podoktorantų tyrimus Taivane. Ketinama remti ir Ukrainos mokslininkus, pakvietus jų grupę į Taivaną dirbti. Vėliau susirinkusieji smulkiau aptarė praktinius bendradarbiavimo, tyrėjų finansavimo aspektus. Buvo sutarta rengti dviejų akademijų dvišalio bendradarbiavimo memorandumą.

Vasario 14 d. LMA lankėsi Vokietijos mokslinių tyrimų fondo delegacija: Vokietijos mokslinių tyrimų fondo tarptautinių ryšių direktorius dr. Jėrnas Achterbergas (Jörn Achterberg), fondo programų pareigūnė tarptautiniams ryšiams dr. Anina Loterman (Annina Lottermann) bei Rytų Europos ir tarptautinių studijų centro administracijos direktorius dr. Kristianas Šaichas (Christian Schaich). Svečius priėmė LMA prezidentas J. Banys ir viceprezidentas Z. Dabkevičius. Delegacijos nariai domė-

josi LMA veikla, Lietuvos mokslo ir studijų sistema, Lietuvos mokslo finansavimu. Fondas planuoja plėsti bendradarbiavimą su Baltijos šalimis. 2024 m. fondas ketina Lietuvoje surengti seminarą, kuriame fondo veikla ir galimybės būtų pristatyti Lietuvos mokslininkams. Prezidentas J. Banys pasiūlė, kad šiam tikslui tiktų Lietuvos mokslų akademija.

18-oji Baltijos šalių intelektualinio bendradarbiavimo konferencija (BCIC) „Energija ateities visuomenei“ vyko 2023 m. balandžio 20–21 d. Rygoje. Ją organizavo Latvijos mokslų akademija kartu su Estijos, Lietuvos, Suomijos ir Hamburgo mokslų akademijomis. Konferencijoje dalyvavo Baltijos šalių mokslų akademijų prezidentai, Europos mokslinių tyrimų institutų ir akademinė organizacijų atstovai, energetikos specialistai, politikos formuotojai ir verslininkai. Šiuo metu teminės Baltijos šalių intelektualinio bendradarbiavimo konferencijos vyksta kas dvejus metus vis kitoje šalyje. 18-ojoje BCIC konferencijoje dalyvavusių Lietuvos mokslininkų delegaciją sudarė J. Banys, Z. Dabkevičius, J. Vilemas, A. Kaliačka, jaunieji akademikai G. Stankūnas ir V. Lekavičius. Atidarydamas konferenciją Latvijos mokslų akademijos prezidentas Ivaras Kalviņš (Ivars Kalviņš) pažymėjo, kad energetika tapo ypač svarbia tema po to, kai Rusija užpuolė Ukrainą, taip pat dėl Baltijos šalių ketinimo tapti nepriklausomomis nuo Rytų energetinių šaltinių. LMA prezidentas J. Banys pabrėžė, kad energetika yra neatsiejama nuo politikos ir kad Baltijos šalys turi spręsti kartu, kaip

apsirūpinti elektros energija iš visų šaltinių: saulės, vėjo, geotermine, biokuro, taip pat atomine, kaip tai daro Suomija. Kad Baltijos šalys yra energetinė sala pabrėžė ir Estijos MA prezidentas Tarmas Somerė (Tarmo Soomere). Jis paragino bendrai galvoti ne tik apie energetiką, bet ir apie gynybą. Buvęs Hamburgo MA prezidentas Edvinas Kroiceris (Edwin Kreuzer) pažymėjo, kad Ukraina kovoja ne tik už savo išgyvenimą, bet ir už Europos demokratiją, politinį ir ekonominį, taip pat ir energetinį saugumą, todėl Europos uždavinys – jai visokeriopa padėti. Suomijos MA prezidentas Matsas Giulenbergas (Mats Gyllenberg) paragino klimato kaitos kontekste galvoti apie saugią energijos gamybą ir jos racionalų naudojimą.

Plenarinę sesiją pradėjo EASAC Energijos programos direktorius Viljamas Džiletas (William Gillett). Jis pristatė Europos šalių mokslų akademijų veiklą, pabrėždamas moksliniais tyrimais pagrįstą šiltnamio dujų emisijų mažinimo politikos rekomendacijų teikimą. Akad. A. Kaliatka pristatė Lietuvos energetikos institute vykdomus naujausius energetikos sektoriaus plėtros tyrimus. Dr. G. Stankūnas pranešime pabrėžė, kad branduolinės sintezės energetinis potencialas žymiai didesnis nei branduolių skaldymo. Socialinių mokslų atstovas dr. V. Lekavičius analizavo energijos nepriteklių Baltijos šalyse. Verslo atstovas R. Lukoševičius apžvelgė biometano sektoriaus plėtrą Lietuvoje ir pažymėjo, kad jau 2030 m. daugiau nei 5 proc. kuro transporto sektoriuje sudarys metanas, o 2050 m. biodujos turėtų pa-

keisti visas gamtines dujas. Konferencijos metu vyko Baltijos šalių mokslų akademijų medalių įteikimo ceremonija. Jie įteikti: akad. Jūriui Baniui už bendradarbiavimo tarp Baltijos šalių mokslų akademijų stiprinimą ir išskirtinius mokslo pasiekimus fizikos srityje; akad. Baibai Rivžai (Latvija) už bendradarbiavimo tarp Baltijos šalių mokslų akademijų stiprinimą ir išskirtinius mokslo laimėjimus ekonomikos srityje; dr. Arviui Hamburgui (Arvi Hamburg, Estija) už svarų indėlį į energetikos pertvarką ir už ateities energetikos politikos formavimą visame Baltijos regione.

Čekijos mokslų akademijoje (ČMA), jos prezidentės Evos Zažimalovos (Eva Zažimalová) kvietimu, balandžio 27–29 d. lankėsi LMA prezidentas J. Banys ir viceprezidentas Z. Dabkevičius. Vizito tikslas – susipažinti su ČMA veikla ir fizikinių tyrimų tarptautine infrastruktūra, aptarti tolesnes bendradarbiavimo kryptis. Daugiau dėmesio skirta mokslo institucijų vertinimo problemoms aptarti. Vienas iš vizito tikslų buvo susipažinti su Čekijos mokslininkų, su kuriais nemažai bendradarbiauja ir Lietuvos fizikai, pasiekimais fizikos srityje.

Gegužės 8–10 d. viceprezidentas Z. Dabkevičius, ŽŪMMS pirmininkas V. Stanys ir ŽŪMMS Agronomijos mokslų sekcijos pirmininkė G. Samuolienė lankėsi Albanijoje, kur susitiko su Albanijos mokslų akademijos (AMA) prezidentu Skenderiu Gjinušiu (Skënder Gjinushi), akad. Nazimu Gruda (Nazim Gruda) bei kitais žymiais akademijos nariais, siekiant pasirašyti bendradarbiavimo sutartį. Forumo „Inovacijos tvariam žemės ūkiui Lietuvoje ir Albanijoje“ metu

aptarti aktualūs žemės ūkio mokslo klausimai. Akad. Z. Dabkevičius pristatė žemės ūkio mokslų bei švietimo sistemos aspektus Lietuvoje, žinių sklaidą ūkininkams, akad. V. Stanys atkreipė dėmesį į augalų selekcijos svarbą bei sodininkystės vystymosi tendencijas, akad. G. Samuolienė aptarė klausimus, susijusius su naujais šiltnamių ir uždaros aplinkos augalų auginimo technologiniais aspektais bei tendencijomis. Platesnės bendradarbiavimo galimybės žemės ūkio mokslo srityje aptartos su Albanijos žemės ūkio universiteto vadovais. Lietuvos mokslų akademijos delegacija taip pat užmezgė ryšius su Tiranos universitetu.

2023 m. rugsėjo 26 d. Albanijos mokslų akademijos delegacija, vadovaujama prezidento S. Gjinušio, atvyko į Lietuvą atskomojo vizito. LMA prezidentas J. Banys papasakojo apie LMA struktūrą, ryšius su tarptautinėmis organizacijomis. AMA generalinis sekretorius Šabanas Sinanis (Shaban Sinani) papasakojo apie akademijos veiklą, koordinuojant humanitarinius projektus lingvistikos, mitologijos srityse. Albanijoje buvo išversta ir išleista Lietuvos autorių darbų. Prezidentai pasirašė bendradarbiavimo sutartį, leisiančią toliau stiprinti šalių mokslinius ryšius. Svečiai taip pat prisiminė Lietuvos ir Albanijos kultūrinės sąsajas ir LMA vadovams padovanojo DVD diskus su Albanijos režisieriaus Saimiro Bajo dokumentiniu filmu „Dekadentas Nr. 2419“. Šis filmas – tai poeto, eseisto, vertėjo, disidento ir Jeilio universiteto literatūros profesoriaus Tomo Venclovos portretas.

2023 m. gegužės 15–16 d. Varšuvoje vyko Europos klimato konferencija, kurioje dalyvavo 90 mokslininkų, atstovaujančių 45 Europos šalių mokslų akademijoms. LMA renginyje atstovavo akad. A. Bukantis. Konferencijos dalyviai pripažino, kad įrodymais pagrįstos mokslinės konsultacijos turėtų būti politinių ir asmeninių sprendimų dėl klimato neutralumo pagrindas, o mokslininkai turėtų labiau įsitraukti į savo bendrapiliečių klimato kaitos raštingumo didinimą.

Birželio 14–17 d. buvo pasirašyta atnaujinta dvišalio mokslinio bendradarbiavimo sutartis tarp Lietuvos ir Berlyno-Brandenburgo mokslų akademijų (BBMA). Sutartį pasirašė LMA prezidentas J. Banys ir BBMA prezidentas Kristofas Markšis (Christoph Marksches). Sutartis pasirašyta vykstant BBMA naujojo statuto patvirtinimo 30-mečio jubiliejiniams renginiams. Šių renginių metu buvo aptarti akademijos pokyčiai nuo 1989-ųjų, akademijos reorganizacija ir bendra veikla su Vokietijos akademijų sąjunga.

Birželio 21 d. LMA lankėsi J. E. nepaprastasis ir įgaliotasis Kazachstano ambasadorius Lietuvoje Timūras Urazajevas (Timur Urazayev) ir konsulas Baigabylas Mamlinas (Baigabyl Mamlin). Svečius priėmė LMA prezidentas J. Banys ir viceprezidentas Z. Dabkevičius. Pagrindinis susitikimo tikslas – aptarti akademijų bendradarbiavimo galimybes. Šio susitikimo rezultatas – Kazachstano Respublikos nacionalinės mokslų akademijos (KNMA) prie Kazachstano Respublikos Prezidento prezidentė prof. Kunsulu Zakarja (Kunsulu

**RYŠIAI SU TARPTAUTINĖMIS
ORGANIZACIJOMIS,
KURIŲ NARĖ YRA LMA**

◇ **LMA atstovauja Lietuvai įvairiose tarptautinėse mokslo organizacijose, vienijančiose mokslų akademijas, mokslo politikos formuotojus ir tyrėjus: Visos Europos mokslų akademijų federacijoje (ALLEA), Tarptautinėje mokslo taryboje (ISC), Europos Sąjungos šalių akademijų mokslo konsultacinėje taryboje (EASAC), Tarptautinėje mokslų akademijų sąjungoje (IAP), Europos medicinos mokslų akademijų federacijoje (FEAM), Europos taikomųjų žemės ūkio, maisto ir gamtos mokslų akademijų sąjungoje (UEAA), Europos akademijų tinklų konsorciуме (SAPEA).**

2023 m. LMA tapo Tarptautinės akademijų sąjungos (UAI) nare. UAI yra daugelio nacionalinių ir tarptautinių akademijų iš daugiau nei 60 šalių visame pasaulyje federacija, dirbanti humanitarinių ir socialinių mokslų srityje. Dalyvavimas visų šių tarptautinių organizacijų veikloje leidžia mokslo bendruomenei drauge su žinomais Europos ir pasaulio mokslininkais bei mokslo politikos kūrėjais spręsti globalius uždavinius. Dalyvaudama tarptautinių organizacijų veikloje LMA drauge su kitomis akademijomis ne kartą pasinaudojo galimybe išsakyti savo nuomonę įvairiais tarptautinei mokslo bendruomenei aktualiais klausimais.

Gegužės 10–12 d. Paryžiuje Tarptautinė mokslo taryba (ISC) surengė narių konfe-

renciją „Sinergijos pritaikymas moksle“, kurioje dalyvavo 300 atstovų iš 150 organizacijų. Joje dalyvavo LMA prezidentas J. Banys ir viceprezidentas Z. Dabkevičius. ISC prezidentas Piteris Glakmenas (Peter Gluckman) pažymėjo, kad visuomeniniai mokslo principai kinta greitai besikeičiančiame pasaulyje, kuriame nuolat didėja mokslo konkurencija. Jis pakvietė konferencijos dalyvius pagalvoti, kaip suvienyti pastangas, kurios padėtų pasiekti svaresnių taikomųjų rezultatų ir sustiprintų mokslo svarbą visuomenėje. Konferencijos dalyviai kalbėjo apie mokslo svarbą ir jos neįkainojamą reikšmę pasauliniu ir regioniniu mastu. Mokslas turi skatinti ne tik ekonomikos plėtrą, bet ir spręsti žmonių sveikatingumo gerinimo, socialines, gamtosaugines ir ekologines problemas, padėti išsaugoti visą žemę ir vandenynus.

Lapkričio 3 d. LMA prezidentas susitiko su Tarptautinės mokslų akademijų sąjungos (IAP) sekretoriato Vašingtone (JAV) darbuotoja Sofija Nort (Sophia Nordt). Buvo aptarta IAP veikla, šios organizacijos pozicija aktualiais klausimais.

Lapkričio 23–24 d. Belgijos karališkojoje mokslų, literatūros ir menų akademijoje vyko kasmetinis Europos mokslų akademijų patariamiosios tarybos (EASAC) posėdis. Posėdyje dalyvavo 30 mokslų akademijų atstovai ir svečiai, programų vadovai. LMA atstovavo prezidentas J. Banys ir viceprezidentas Z. Dabkevičius. Tarybos nariai buvo informuoti, kas atlikta vykstant EASAC programoms. Pradėti nauji programos „Biomokslai ir visuomenės sveikata“

allea | All European Academies

European Academies
easac
Science Advisory Council

International Science Council
The global voice for science

EUROPOS TAIKOMŲJŲ
ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO
IR GAMTOS MOKSLŲ
AKADEMIJŲ SĄJUNGA

iap SCIENCE
HEALTH
POLICY
the interacademy partnership

SAPEA
Science Advice for Policy by European Academies

projektai „Dirbtinis intelektas ir sveikatos priežiūra“ ir „Alternatyvos mėšai“. Tęjami projektai „Klimato kaita ir sveikata“, „Tvarus maistas ir mitybos sauga“, „Homeopatija“ ir „Gyvūnų mokslai“. Taip pat pradėtas naujas programos „Energija“ projektas „Tvarios energijos tiekimo saugumas“ ir paskelbtos projektų „Miškas, bioenergija ir bioenergija kaupiant ir saugant anglį“ bei „Dujų ateitis“ ataskaitos. Taryba pritarė pradėti naują programos „Aplinka“ projektą „Miškų gaisrai Europoje“, parengtos ir pateiktos projektų „Miškas bioenergijai“, „Giliavandenės kasybos nuostatai“ ir „Klimato kaitos poveikis Viduržemio jūrai“ ataskaitos. Posėdyje pranešta apie EASAC pateiktus siūlymus mokslo politikos tema Europos Sąjungos institucijoms: Jungtiniam tyrimų centrui, Mokslo ir technologijų ateities grupei, Europos Parlamento mokslinių tyrimų tarnybai. Posėdyje aptartos jaunųjų akademijų įsitraukimo į EASAC veiklą galimybės. Susitikimo metu diskutuota, kaip toliau veikti šiomis kryptimis: glaudžiau bendradarbiauti mokslų akademijoms – EASAC narėms; aktyvinti komunikaciją su žiniasklaida ir visuomene; daugiau dėmesio skirti politikos mokslams; stiprinti ryšius su kitomis mokslininkus jungiančiomis organizacijomis, ypač SAPEA ir pan. Siekdama aktyviau dalyvauti EASAC veikloje, LMA delegavo jaun. akad. Vidą Lekavičių į programos „Tvarios energijos tiekimo saugumas“ darbo grupę.

RYŠIAI SU TARPAKADEMINIŲ MOKSLINIŲ MAINŲ PARTNERIAIS

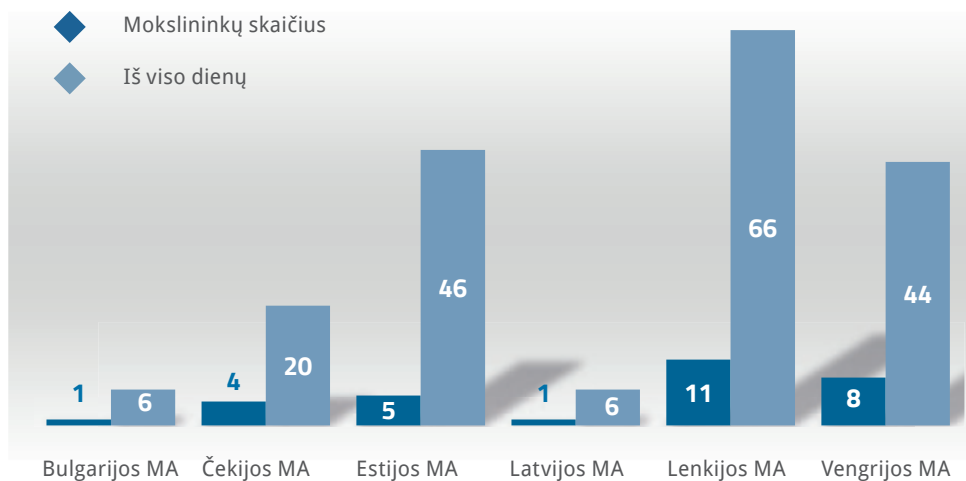
◆ LMA yra pasirašiusi
◆ 29 bendradarbiavimo su-
◆ tartis su užsienio šalių
◆ mokslų akademijomis.

Mainams vykdyti LMA skiria lėšų. Siekiant racionaliau naudoti lėšas prioritetą teikiamas dvišaliams moksliniams projektams vykdyti. Šiomis galimybėmis gali naudotis visų Lietuvos mokslo ir studijų atstovai. Ataskaitiniais metais LMA priėmė 30 mokslininkų, atvykusių pagal dvišalio bendradarbiavimo sutartį, kurie Lietuvoje dirbo 188 dienas; 28 Lietuvos mokslininkai 157 dienas dirbo užsienio mokslo institucijose. Aktyvūs mainai vyko su Lenkijos, Vengrijos, Estijos mokslų akademijomis. Praėjusiais metais Lietuvos ir užsienio mokslininkai vykdė LMA anksčiau patvirtintus projektus su Bulgarijos, Čekijos, Lenkijos ir Vengrijos tyrėjais. Mainų duomenys grafiškai pateikti 95 puslapyje.

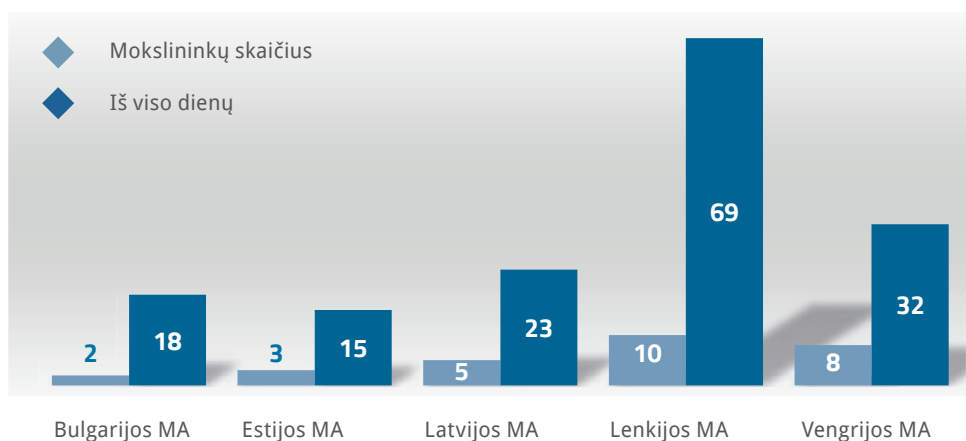
Lietuvos energetikos institutas (LEI) ir Vengrijos energetikos tyrimų centras (*Energiatudományi Kutatóközpont*) vykdė bendrą projektą „Bendradarbiavimas kuriant mažųjų modulinį reaktorių koncepcijas, skirtas Europos Sąjungai“. Pirmaisiais projekto metais LEI ir Vengrijos mokslininkai pasikeitė informacija apie institucijose vykdomas veiklas, turimus eksperimentinius įrenginius ir atliekamais modeliavimo darbais. Numatytas bendradarbiavimas natūralios cirkuliacijos tyrimų srityje. Partneriai pateikė eksperimentų duomenis, kuriuos analizuoja

2023 m. moksliniai vizitai pagal Lietuvos mokslų akademijos ir užsienio šalių mokslų akademijų tarptautinio bendradarbiavimo sutartis

Atvykusieji 2023 m. pagal LMA tarptautinio bendradarbiavimo sutartis

Išvykusieji 2023 m. pagal LMA tarptautinio bendradarbiavimo sutartis

LEI atstovai. Ketinama kurti skaitinį eksperimento modelį. Planuojamas bendras pranešimas tarptautinėje jaunųjų mokslininkų konferencijoje CYSENI.

VILNIUS TECH ir Lenkijos mokslų akademijos Fundamentinių technologinių tyrimų institutas (IPPT-PAN) vykdė dvišalio mokslinio bendradarbiavimo projektą „Heterogeninių medžiagų fizinių savybių daugiaskalis modeliavimas remiantis rentgeno spindulių mikrokompiuterinės tomografijos vaizdais“. VILNIUS TECH atstovų išvykos į Varšuvą metu aptarti institucijų mokslininkų vykdomi kompozitinių medžiagų mikrodalelių struktūros termomechaninių sąveikų tyrimai. Apsvarstytos tolesnės bendrų tyrimų galimybės atlikti nevienalyčių medžiagų fizinių savybių daugiaskalį modeliavimą.

Lietuvos istorijos instituto ir Bulgarijos MA Etnologijos ir folkloro instituto mokslininkai vykdė bendrą projektą „Etniškumas, religingumas ir tautinis tapatumas Lietuvoje ir Bulgarijoje. Tradiciniai elementai ir naujos transformacijos“.

Lietuvos ir Čekijos mokslų akademijos paskelbė kvietimą teikti paraiškas bendriems mobilumo 2024–2026 m. projektams. Jų tikslas yra tęsti arba inicijuoti naują Lietuvos ir Čekijos mokslininkų ir tyrėjų bendradarbiavimą. Pasibaigus konkursui, Lietuvos ir Čekijos mokslų akademijų ekspertų grupės atrinko du mobilumo projektus: „Nuoširdumo retorika Rytų ir Vidurio Europos literatūrose nuo XIX a. iki šių dienų“ ir „Vandenilio jutikliai, grįšti juodomis metalų dangomis su tauriųjų metalų nanodalelėmis (HAMLET)“.

LMA vardinės premijos

Lietuvos mokslų akademija yra įsteigusi 19 vardinių premijų, kurios skiriamos kas ketverius metus. LMA prezidiumas, remdamasis 2022 m. paskelbtų konkursų rezultatais, 2023 m. vasarį skyrė keturias vardines Lietuvos mokslų akademijos premijas. LMA vardinių Justino Marcinkevičiaus (literatūrologija), Jono Kubiliaus (matematika), Tado Ivanausko (gamtosauga) ir Juozo Lazausko (augalininkystė, augalų selekcija) premijų konkursų laureatai iškilmingai apdovanoti ataskaitiniame ir rinkiminiame LMA narių visuotiniame susirinkime 2023 m. balandžio 4 d.

Justino Marcinkevičiaus (literatūrologija) premijos laureatė, VDU doc. dr.

Iš kairės: HSMS pirmininkas akad. Vytautas Nekrošius, Justino Marcinkevičiaus premijos laureatė dr. Žydronė Kolevinskienė, LMA prezidentas Jūras Banys.

Iš kairės: akad. Raimundas Čiegis, Jono Kubiliaus premijos laureato akad. A. Laurinčio žmona Marytė Laurinčikienė ir LMA prezidentas J. Banys.

Iš kairės: ŽŪMMS pirmininkas akad. Vidmantas Stanys, Juozo Lazausko premijos laureatas akad. Vytautas Ruzgas, LMA prezidentas J. Banys.

Žydronė Kolevinskienė įvertinta už išėvijos moterų kūrybos tyrimus, tapatumo paieškas XIX a. pab. – XX a. pr. kūryboje. Padėkos kalboje mokslininkė pabrėžė, kas sieja Just. Marcinkevičių su moterų pasauliu. Ji citavo rašytojo Rimanto Kmitos mintį, kad tai buvo „minkštas“, moteriškas poetas. Jis įtaigiai savo kūryba pademonstravo, kaip moterys paklūsta gyvenimo ratui („Visa Lietuva išpenėta išdžiūvusią jų krūtine“).

Jono Kubiliaus (matematika) premijos laureato akad. Antano Laurinčiko pasiekimus pristatė akad. Raimondas Čiegis. Jo žodžiais tariant, tai J. Kubiliaus mokinys, idėjų tęsėjas ir generatorius. Jo darbuose nagrinėjami sudėtingiausi struktūriniai matematikos klausimai, tokie kaip dzeta funkcijų universalumo teorija.

Tado Ivanausko (gamtosauga) premijos laureatė VDU prof. habil. dr. Eugenija Kupčinskienė apdovanota už darbų ciklą „Aplinkos fitoindikacija“. Jos pasiekimus pristatęs akad. Mečislovas Žalakevičius atkreipė dėmesį, kad laureatės knygos ir tyrimai (pvz., teršalų sukelti spygliuočių pakitimai, augalų atsakas į teršalus) naudingi aplinkosaugininkams, medikams, veterinarams bei platesnei visuomenei,

Tado Ivanausko premijos laureatės VDU prof. habil. dr. Eugenijos Kupčinskienės pasiekimus pristatė akad. Mečislovas Žalakevičius.

besidominčiai augalais ir jų aplinka. Augalai iš esmės yra jautrūs aplinkos užterštumo jutikliai.

Juozo Lazausko (augalininkystė, augalų selekcija) premijos laureatas akad. Vytautas Ruzgas įvertintas už mokslo darbą „Žieminių kviečių ir rugių selekcijos atkūrimas: keliai ir rezultatai“. Jis sukūrė net trisdešimt kviečių ir rugių veislių. Laureatas sakė, kad tai siejasi su J. Lazausko darbais ir jo skatinimu Lietuvoje atkurti rugių ir kviečių veisles. Darbas buvo nelengvas, bet kuo sunkiau, tuo malonesni rezultatai, juolab kad jie – visuomenės labui.

Jaunųjų mokslininkų ir studentų mokslinės veiklos skatinimas

◇ **LMA skelbiami Aukštųjų mokyklų studentų, Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų geriausių mokslinių darbų, Stipendijų jaunesiems mokslininkams konkursai skirti skatinti perspektyvius jaunų žmonių atliekamus tyrimus.**

Ataskaitiniame ir rinkiminiame LMA narių visuotiniame susirinkime 2023 m. balandžio 4 d. buvo pagerbti Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų mokslinių darbų konkursų nugalėtojai. Remiantis konkurso rezultatais, skirta dešimt Jaunųjų mokslininkų ir doktorantų mokslinių darbų konkurso premijų bei penki pagyrimo raštai, kuriuos teikė LMA prezidentas J. Banys. Humanitarinių ir socialinių mokslų kryptyse jais tapo dr. Justas Stončys (KU) už mokslo darbą „Neapykantos ribos: antisemitizmas Lietuvoje 1944–1990 metais“ ir dr. Johanas Baltrimas (VU) už mokslo darbą „Teisinis argumentavimas informacinių technologijų kontekste“. Pagyrimo raštas įteiktas dr. Elzei Sigutei Mikalonytei (VU) už mokslo darbą „Muzikos kūriniių ontologijos metodologinės problemos ir eksperimentinė filosofija“. Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų kryptyse įvertinti dr. Andrius Žemaitis (FTMC) už

mokslo darbą „Lazerinis apdirbimas ultratrumpaisiais impulsais: optimizavimas ir taikymai“ ir dr. Egidijus Šimoliūnas (VU) už mokslo darbą „Molekulinių mechanizmų tyrimai ląstelėse, sąveikaujančiose su dirbtiniais karkasais“. Pagyrimo raštas įteiktas dr. Maženai Mackoit-Sinkevičienei (VU) už mokslo darbą „Suspaustų sukinių būsenų sukūrimas itin šaltose fermioninių atomų dujose“. Biologijos, medicinos ir geomokslų kryptyse: dr. Eglei Mazgelytei (VU) už mokslo darbą „Steroidinių hormonų tyrimai plaukuose vertinant lėtinio streso lygį bei jo sąsajas su rizika sirgti širdies ir kraujagyslių ligomis“ ir doktorantei Gretai Leonavičienei (VU) už mokslo darbą „Kompleksinė pavienių ląstelių analizė panaudojant hidrogelines mikrokapsules“. Žemės ūkio ir miškų mokslų kryptyse premijos įteiktos dr. Renaldui Žydeliui (LAMMC) už mokslo darbą „Klimato kaita Nemoralinėje zonoje spartins kukurūzų vystymąsi ir didins jų derlingumą“ ir dokt. Paulinai Martuseviči (LAMMC) už mokslo darbą „Augalinių žaliavų fermentinė ekstrakcija produktų kūrimui ir funkcionalumui“. Pagyrimo raštai skirti dr. Mykolai Kočijeru (Mykola Kochiieru, LAMMC) už mokslo darbą „Augalinės dangos ir van-

dentalpos savybių įtaka skirtingos genezės dirvožemių fiziko-cheminei ir biofizikinei kokybei“ ir dr. Iglei Vepštaitei-Monstavičei (GTC) už mokslo darbą „Vaisių mikobiotų ir jų biocidinių sistemų struktūros ir funkcionavimo tyrimai“. Technikos mokslų kryptyse: dr. Laurai Jūrienei (KTU) už mokslo darbą „Lietuvos ūkiuose užauginamų uogų šalutinių perdirbimo produktų bio rafinavimas į vertingus funkcionaliuosius ingredientus ir jų panaudojimas mėsos produktų saugos ir kokybės pagerinimui“ ir doktorantei Gretai Merkininkaitei (VU) už mokslo darbą „3D darinių formavimas jungiant pažangių medžiagų sintezę ir lazerines technologijas“. Pagyrimo raštas – dr. Tomui Astrauskui (VILNIUS TECH) už mokslo darbą „Kompozitinių plokščių iš popieriaus gamybos dumblo akustinių savybių tyrimai ir garso absorberio kūrimas“.

Tame pat susirinkime apdovanoti ir 2022 m. LMA Aukštųjų mokyklų studentų mokslinių darbų konkurso nugalėtojai. Skirta 14 premijų ir du pagyrimo raštai. Humanitarinių ir socialinių mokslų kryptyse premijos skirtos magistrantui Pranciškui Gričiui (VU) už mokslo darbą „Naujos nuosaikiojo kontingentizmo teorijos link“ (darbo vadovė dr. Živilė Pabijutaitė), magistrantei Rugilei Navickaitei (VU Kauno fakultetas) už mokslo darbą „Meno informacinio prieinamumo didinimas integruotosios rinkodaros komunikacijos priemonėmis žmonėms su negalia regionuose“ (darbo vadovė prof. dr. Virginija Jurėnienė), magistrantui Mariui Bytautui (VDU Švietimo

akademija) už mokslo darbą „Mokytojų rengimas socialiai jautriam mokinių lytiškumo ugdymui“ (darbo vadovas prof. dr. Sigitas Daukilas) ir magistei Raimondai Kurauskienei (VDU Švietimo akademija) už mokslo darbą „Socialinių ir emocinių gebėjimų ugdymas muzikos mokykloje: mokytojų ir mokinių patirtis“ (darbo vadovė doc. dr. Ilona Tandzegolskienė-Bielaglovė). Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų kryptyse: magistrantei Dianai Griesiūtei (VU) už mokslo darbą „Funkcinių neorganinių medžiagų sintezė ir tyrimas“ (darbo vadovas prof. dr. Aleksej Žarkov), bakalauro studijų studentei Ugnei Orinaitei (KTU) už mokslo darbą „Mašininio mokymo algoritmai techninių ir biomedicinių sistemų diagnostikai“ (darbo vadovas prof. dr. Minvydas Kazys Ragulskis), magistrantei Aidai Šermukšnytei (KTU) už mokslo darbą „1,2,4-Triazol-3-tiolio darinių, savo struktūroje turinčių hidrazono fragmentą, poveikis vėžinių ląstelių migracijai ir augimui“ (darbo vadovė dr. Ingrida Tumosienė). Biologijos, medicinos ir geomokslų kryptyse: bakalauro studijų studentui Kristijonui Puteikiui (VU) už mokslo darbą „Generalizuota epilepsija sergančių asmenų kognityvinės funkcijos, jų ryšys su demografinėmis ir klinikinėmis charakteristikomis“ (darbo vadovė prof. dr. Rūta Mameniškienė), o pagyrimo raštas – magistrui Mindaugui Ilickui (KTU) už mokslo darbą „Kairiosios krūties be limfmazgių atvejo panašumo ir dozimetrijos duomenų kintamumo analizė“ (darbo vadovė doc. dr. Jurgita Laurikaitienė). Žemės ūkio ir miškų mokslų kryptyse: ma-

gistrei Neringai Matelionienei (LAMMC) už mokslo darbą „Javų sėjomainoje plintančiose piktžolėse reziduojančių *Fusarium* patogenų DNR kiekio, patogeniškumo ir įtakos kviečių grūdų svoriui nustatymas“ (darbo vadovė dr. Skaidrė Supronienė), doktorantui Mindaugui Bakševičiui (VDU) už mokslo darbą „Laisvai gyvenantys šunys Lietuvos miško-agro kraštovaizdyje: paplitimas ir įtaka laukinei faunai“ (darbo vadovė dr. Renata Špinkytė-Bačkaitienė), doktorantui Ardui Kavaliauskui (VDU) už mokslo darbą „Kukurūzų augalinės biomasės energetinio potencialo nuotoliniai tyrimai“ (darbo vadovas dr. Egidijus Zvicevičius). Pagyrimo raštas – magistrui Milanai Augustauskaitei (LAMMC) už mokslo darbą „Chitozano produkto poveikis antrinių metabolitų kiekiams *ex vitro* adaptuojamų augalų audiniuose priklausomai nuo produkto laikymo trukmės ir laikymui sudarytų sąlygų“ (darbo vadovė dr. Vaida Sirgedaitė-Šėžienė). Technikos mokslų kryptyse: magistrantui Lukui Dvyliui (KTU) už mokslo darbą „Elektroaktyviųjų junginių sintezė ir savybės optoelektronikos taikymams“ (darbo vadovė dr. Rasa Keruckienė), magistrantui Mindaugui Dagiliui (KTU) už mokslo darbą „Orlaivių aeroservotampavimo modelio kūrimas ir tyrimas“ (darbo vadovas dr. Sigitas Kilikevičius), magistrantui Jauniui Mykolaičiui (KTU) už mokslo darbą „Taurių metalų koloidinių tirpalų formavimas ultratrumpais lazerio impulsais iš metalų taikinių vandeniniuose tirpaluose“ (darbo vadovė dr. Asta Tamulevičienė).

2023 m. balandžio 4 d. apdovanota ir daugiau jaunųjų mokslininkų. 2022 metų LMA Teodoro Grotuso fondo stipendijos diplomą FTMC doktorantei Gintarei Gečei įteikė fondo pirmininkas A. Kareiva. Be to, Valstybinės lietuvių kalbos komisijos (VLKK) pirmininkė dr. Violeta Meiliūnaitė paskelbė ir įteikė VLKK apdovanojimus už taisyklingiausia ir stilingiausia lietuvių kalba parašytus 2022 metais LMA konkursams teiktus mokslo darbus. Jais pripažinti Eglės Mazgelytės „Steroidinių hormonų tyrimai plaukuose vertinant lėtinio streso lygį bei jo sąsajas su rizika sirgti širdies ir kraujagyslių ligomis“ (VU Medicinos fakulteto Biomedicinos mokslų instituto Fiziologijos, biochemijos, mikrobiologijos ir laboratorinės medicinos katedra) ir Luko Dvylio „Elektroaktyvius fragmentus turinčių junginių sintezė ir tyrimas optoelektronikos prietaisams“ (KTU Cheminės technologijos fakultetas).

◇ 2023 metų LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijų konkursui buvo pateikta 70 paraiškų:
◇ 18 humanitarinių ir socialinių mokslų, 52 – gamtos, medicinos ir sveikatos, žemės ūkio ir technologijos mokslų sričių.

Įvertinus paraiškas, 2023–2024 metų LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijos humanitarinių ir socialinių mokslų srityse skirtos dr. Justui Stončiui (KU) vykdyti tyrimus tema „Lietuvos tarptautinis įvaizdis 1988–2022 metais: lietuvių ir žydų santykių veiksny“; dr. Tomui Rimkui (KU) – „Priešistorės technologijos: kaulo

ir rago dirbinių gamybos technologijos ir chronologija akmens amžiuje Lietuvos teritorijoje“; dr. Kristinai Razminienei (VGTU) – „Žiedinės ekonomikos ir žinių perdavimo sąveika siekiant įvertinti Europos Sąjungos valstybių narių darnaus vystymosi potencialą“; gamtos, medicinos ir sveikatos, žemės ūkio ir technologijos mokslų srityse jos skirtos dr. Mantui Šimėnui (VU) – „Fazinių virsmų naujuose maišytuose hibridiniuose perovskituose spektroskopiniai tyrimai“; dr. Mantui Žiauniui (VU) – „Aplinkos poveikis baltymų amiloidinių fibrilių struktūros variabilumui ir jų sąveikai su amiloidofilinėmis molekulėmis“; dr. Simonui Ramanavičiui (FTMC) – „2D MXen'ų nanostruktūrų pritaikymas biomolekulių aptikimui panaudojant paviršiaus sustiprintą Ramano spektroskopiją“; dr. Mildai Stankevičiūtei (GTC) – „Automobilių padangų dalelių ir monospecifinių parazitinių infekcijų ekotoksikologinio potencialo laišinėms žuvims tyrimai“; dr. Gretai Varkalaitei (LSMU) – „Laisvai cirkuliuojančių DNR mutacijų profilio analizė sveikų, atrofiniu gastritu ir skrandžio vėžiu sergančių pacientų kraujyje“; dr. Gretai Jarockytei (NVI) – „Mezenchiminių kamieninių ląstelių ir apkonvertuojančių nanodalelių teranostinių galimybių tyrimas“; dr. Vitai Lėlei (LSMU) – „Galvijų priešpienio biologinio ir cheminio profilio modeliavimas taikant tvarius sprendimus efektyvesnei galvijininkystei“; dr. Gintarei Šidlauskaitei (LAMMC) – „Daugiamečių pupinių ir miglinių žolių variacijos tyrimai žolynuose, siekiant pagerinti agrarinės aplinkosau-

gos ir derliaus stabilumo rezultatus“; dr. Arnoldui Pautieniui (LSMU) – „Erkinio encefalito viruso paplitimo Lietuvoje spatiotemporalinė analizė ir prognostinio modelio kūrimas“; dr. Tadui Dambrauskui (KTU) – „Funkcinių kalcio hidrosilikatų ($\text{CaO/SiO}_2 = 1,5\text{--}2,0$) su įsiterpusiais Fe^{3+} ir Cd_2^+ sintezė ir savybės“; dr. Justui Šlaitui (VGTU) – „Lenkiamųjų gelžbetoninių sijų su nemetaline armatūra įstrižojo pjūvio elgsenos analizė“; dr. Pauliui Mackoniui (FTMC) – „Pažangių didelio intensyvumo vidutinio IR diapazono lazerių architektūrų kūrimas“. Jauniesiems mokslininkams LMA stipendijų pažymėjimai buvo iškilmingai įteikti LMA narių visuotiniame susirinkime rugsėjo 20 d.

Rugsėjo 5 d. Taline triumfavo septynios jaunosios Baltijos šalių tyrėjos: Estijos mokslų akademijos rūmuose joms įteikti „L'Oréal“-UNESCO apdovanojimai už aukštus pasiekimus gamtos ir technologijos mokslų srityse. „L'Oréal“-UNESCO programos „Moterims moksle“ (*For Women in Science*) Baltijos jaunųjų talentų konkursas Lietuvoje ir Estijoje vykdomas septynerius, Latvijoje – jau 19 metų. Gautas paraiškas vertina atitinkamų šalių mokslų akademijų komisijos, dalyvaujant nacionalinėms UNESCO komisijoms. Lietuvoje dirbančios mokslininkės, šiemet pelniusios apdovanojimą, – tai dr. Miglė Tomkuvienė, dirbanti VU Gyvybės mokslų centre, ir doktorantė Aida Drevilkauskaitė, KTU Organinės chemijos katedros organinių puslaidininkų sintezės mokslinės grupės jaunesnioji mokslo darbuotoja.

16-oji Lietuvos jaunųjų
mokslininkų konferencija

BIOATEITIS:

gamtos ir gyvybės mokslų
perspektyvos

(NVI), Ieva Vaicekauskaitė (VU GMC), Eglė Čiupkevičienė (LSMU). Prizus skyrė bendrovė „Thermo Fisher Scientific Baltics“.

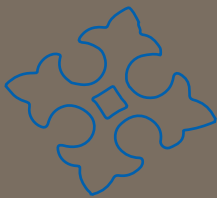
- ◇ Jaunoji akademija kartu su
- ◇ LMA organizavo tarptautinę
- ◇ jaunųjų mokslininkų
- ◇ konferenciją „Jaunieji
- ◇ mokslininkai –
- ◇ žemės ūkio pažangai 2023“.

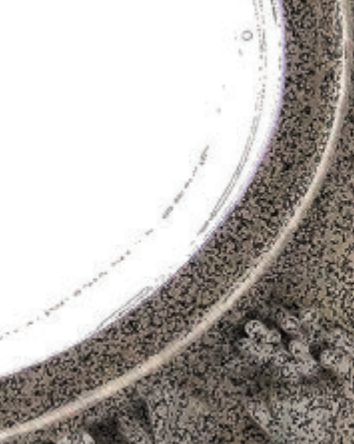
Taip pat LMAJA kartu su Lietuvos matematikų draugija, VU Matematikos ir informatikos fakultetu, KTU Matematikos ir gamtos

mokslų fakultetu, VDU Informatikos fakultetu organizavo 12-ąją Lietuvos jaunųjų matematikų susitikimą.

ŽŪMMS Žemės ūkio ir aplinkos inžinerijos mokslų sekcijos nariai, bendradarbiaudami su žemės ūkio technikos pardavimų ir serviso įmonėmis bei su rajonų savivaldybėmis, tęsė 2021 m. pradėtą veiklą – VDU ŽŪA „Sumanaus moksleivio akademijos“ inžinerijos eksperimentinių klasių steigimą. Dabar tokios klasės veikia 10 savivaldybių mokyklose.

LMA padalinių ir įstaigų veikla

dokumentas, kurį pasirašė ir LMA prezidentas J. Banys.

LMAJA atliko ekspertizes Lietuvoje ir užsienyje. Dr. Gražina Korvel dalyvavo SAPEA darbo grupėje „Successful and timely uptake of Artificial Intelligence in science in the EU“ („Sėkmingai ir laiku įvykęs dirbtinio intelekto pritaikymas mokslui ES“) kaip YASAS atstovė iš Lietuvos. LMAJA pirmininkė I. Plikusienė dalyvavo diskusijoje apie mokslo politikos formavimą Europoje popandeminiu laikotarpiu su septynių šalių atstovais. LMA Aukštųjų mokyklų studentų geriausių mokslinių darbų konkurso paraiškų vertinimą atlieka LMAJA nariai ir narės. Dr. Karolis Ažukaitis išrinktas Europos vaikų nefrologų draugijos organizacinio komiteto nariu. Taip pat LMAJA nariai ir narės dalyvavo LR Seimo Ateities komiteto posėdžiuose (G. Korvel, Mantas Šimėnas, V. Vaštakaitė-Kairienė, I. Plikusienė, Petras Prakas, Paulina Želvienė). Dr. Vytautas Klimavičius dalyvavo tarptautinės magnetinių rezonansų draugijos AMPERE komiteto veikloje, o dr. Giedrius Gasiūnas buvo GMO ekspertų komiteto prie LR aplinkos apsaugos ministerijos narys. Dr. M. Šimėnas dalyvavo ŠMSM darbo grupėje, sprendžiančioje studentų ir doktorantų finansines problemas.

LMAJA organizavo įvairius renginius ir juose dalyvavo. Spalio 3 d. VU Mokslinės informacijos ir komunikacijos centre įvyko VU, VU Medicinos fakulteto ir VU Gyvybės mokslų centro organizuotas ir LMAJA palaikomas renginys „Mokslinio sąžiningumo kultūros formavimas“.

LMAJA pirmininkė ir vicepirmininkė susitiko su švietimo, mokslo ir sporto ministre moterų ir mergaičių moksle dienos proga. Spalio 24 d. vyko mokslinis tarpdisciplininis seminaras „Vilnius: laikas ir amžininkai“, kurį organizavo LMAJA nariai. Jis buvo skirtas Vilniaus 700-osioms metinėms. „Baltijos turo“ metu tarptautinė visuomenės geografų komanda lankėsi LMA ir susitiko su LMA prezidentu. Lietuvos „Urbanistiniame forume“ į diskusiją apie miestų tvarumą pakviesta dr. Rūta Ubarevičienė. Ji taip pat skaitė pranešimą LMA ir LSMC organizuotoje konferencijoje „Iššūkiai gerovės visuomenei Lietuvoje: senėjimas, būstas, teritorinė nelygybė“.

LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ ciklo „Mokslo žinių dienos“ renginių metu VU Elektronų paramagnetinio rezonanso ir Branduolių magnetinio rezonanso laboratorijose moksleivius priėmė dr. M. Šimėnas ir dr. V. Klimavičius. Pasikaitą „Dirbtinio intelekto kuriamas turinys: kaip jis keičia mūsų kasdienybę“ parengė dr. Ignas Kalpokas. Rugsėjo 20 d. FTMC Lazerinių technologijų skyriaus Lazerinio mikroapdirbimo technologijų laboratorijoje mokslo populiarinimo pasikaitą-ekskursiją „Lazerinės technologijos Lietuvoje ir pasaulyje“ skaitė Lietuvos mokslo premijos laureatas, FTMC vyriausiasis mokslo darbuotojas, LMAJA alumnas dr. Mindaugas Gedvilas. Gruodžio 8 d. LMAJA narys, LSMU Medicinos akademijos Kardiologijos instituto Molekulinės kardiologijos laboratorijos vyriaus. m. d. ir Farmacijos fakulteto Vaistų chemijos

LMAJA pirmininkė Ieva Plikusienė ir vicepirmininkė Viktorija Vaštakaitė-Kairienė dalyvavo Šiaurės ir Baltijos šalių jaunųjų akademijų susitikime, kuris vyko rugsėjo 7–8 dienomis Norvegijos mokslų ir literatūros akademijoje, Osle. LMAJA archyvo nuotr.

Už išskirtinius metinius mokslo pasiekimus, indėlį plėtojant mokslą universitete ir Lietuvoje ir keliant universiteto mokslo prestižą pasaulyje 2023 metais VU Rektoriaus mokslo premija įteikta doc. dr. Karoliui Ažukaičiui. 2023 12 21. *vu.lt* nuotr.

Nauji LMAJA nariai su LMA vadovybe. 2023 12 19.

katedros doc. dr. Vacis Tatarūnas Kauno Jėzuitų bei „Vyturio“ gimnazijų vyresniųjų klasių moksleivius, besidominčius medicina, farmacija ir biologija, pakvietė apsilankyti Kardiologijos instituto Molekulinės kardiologijos laboratorijoje. LMA įvyko jau 4-ąjį kartą organizuojamas jungtinis LMAJA ir Lietuvos kardiologų draugijos (LKD) mokslinis seminaras „Fundamentiniai mokslai – kardiologijai“. Renginiui pirmininkavo prof. T. Lapinskas kartu su LKD Fundamentinių mokslų darbo grupės pirmininku dr. V. Tatarūnu. Jaunoji akademija kartu su LMA organizavo tarptautinę jaunųjų mokslininkų konferenciją „Jaunieji mokslininkai – žė-

mės ūkio pažangai 2023“, tarptautinę konferenciją „Chemija ir cheminė technologija 2023“, 12-ąjį Lietuvos jaunųjų matematikų susitikimą.

Ataskaitinius metus LMAJA baigė išrinkdama naują vicepirmininkę. Ja tapo Rūta Ubarevičienė. Atsinaujinusio LMAJA biuro nariais tapo Paulina Želvienė, Lina Mikoliūnaitė, Karolis Ažukaitis, Mantas Povilaitis ir Monika Toleikienė. Naujais LMAJA nariais 2023 m. pabaigoje tapo Irma Budginaitė-Mačkinė, Rasa Nedzinskaitė-Mačiūnienė, Julius Vengelis, Aleksej Žarkov, Andrej Spiridonov, Milda Stankevičiūtė, Juozas Grigas, Rūta Sutulienė, Gintarė Kručaitė ir Arvydas Rimkus.

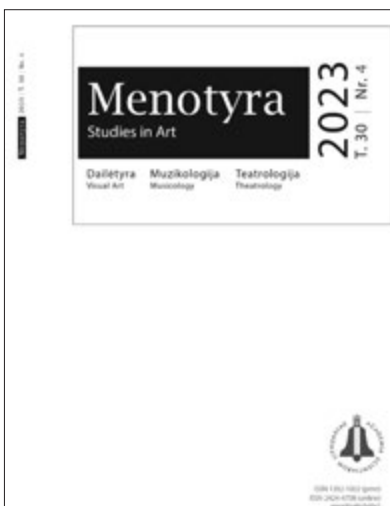
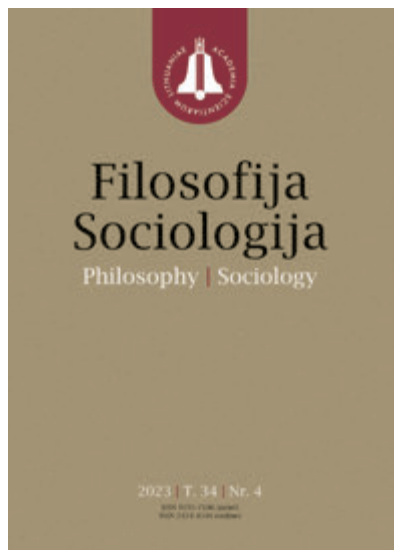
Leidybos skyrius

◇ Lietuvos mokslų akademija 2023 metais išleido 25 spausdintus ir elektroninius šešių LMA periodinių mokslo žurnalų („Biologija“, „Chemija“, „Filosofija. Sociologija“, „Lithuanian Journal of Physics“, „Lituanistica“ ir „Menotyra“) numerius bei vieną elektroninį žurnalo „Energetika“ numerį. Kartu su Vilniaus universitetu ir Nacionaliniu vėžio institutu LMA yra mokslo žurnalo „Acta medica Lituanica“, o su Mykolo Romerio universitetu – „Intelektinė ekonomika“ leidėjas.

2023 m. mokslo periodikos žurnalai buvo leidžiami LMT finansuojamo LMA konkurso būdu atrinktų mokslo leidinių leidybos projekto ir LMA biudžeto lėšomis. Konkurso būdu buvo atrinkta 17 leidinių iš devynių mokslo institucijų: LMA, Vilniaus universiteto, VILNIUS TECH, Gamtos tyrimų centro, Mykolo Romerio universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro, Lietuvos muzikos ir teatro akademijos bei VU Šiaulių akademijos. Projektas vyko visus metus, jį administravo LMA. Kartu su partneriais buvo išleisti 59 elektroniniai

ir 45 spausdinti septyniolikos mokslo žurnalų numeriai.

Skyrius atliko visus leidybos proceso darbus: redagavo rankraščius ir skaitė korektūrą, maketavo, organizavo spaudos darbus ir vykdė jų kontrolę, rengė elektroninius leidinius ir skelbė atvirojo kodo publikavimo platformoje OJS (*Open Journal Systems*), organizavo leidinių platinimą ir prenumeratą. Visi žurnalai išėjo keturis kartus per metus, išskyrus „Filosofiją. Sociologiją“ (išleisti penki numeriai) ir „Energetiką“ (vienas elektroninis numeris). Iš viso 2023 m. publikuota 150 mokslinių straipsnių. Daugiausia paskelbta žurnale „Filosofija. Sociologija“ (55 vnt.) ir „Lithuanian Journal of Physics“ (28), mažiausia straipsnių išspausdinta žurnaluose „Biologija“ (14), „Menotyra“ (16) ir „Lituanistica“ (17). LMA periodiniuose mokslo leidiniuose vyravo Lietuvos autorių darbai (iš viso 100). Žurnaluose „Lituanistica“ ir „Menotyra“ publikuota tik po vieną užsienio šalių mokslininkų straipsnį. Daugiausia užsieniečių straipsnių paskelbta žurnale „Filosofija. Sociologija“ (21), autoriai buvo iš 11 šalių: Ukrainos, Kinijos, Ispanijos, Kazachstano,

Čekijos, Pietų Korėjos, Juodkalnijos, JAV, Lenkijos, Norvegijos, Latvijos; žurnale „Lithuanian Journal of Physics“ – 12 straipsnių iš aštuonių šalių: Ukrainos, Kinijos, Tuniso, JAV, Ispanijos, Lenkijos, Suomijos ir Vokietijos. Per metus publikuoti septyni bendri Lietuvos ir užsienio autorių darbai. Iš viso 2023 m. žurnalų apimtis yra 264,5 spaudos lanko. Didžiausia apimtimi išsi-skyrė „Filosofija. Sociologija“ (73,5 sp. l.),

AKADEMIJOS 2023 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

„Lituanistica“ (50,25 sp. l.) ir „Biologija“ (37,75 sp. l.).

LMA mokslo žurnalai atvirai prieinami Leidybos skyriaus interneto svetainėje www.lmaleidykla.lt, straipsniai publikuojami naudojant OJS atvirojo kodo elektroninio publikavimo platformą. Straipsniams priskiriami intelektinės nuosavybės skaitmeninių objektų atpažinimo numeriai – DOI (*digital object identifier*) ir užregistruojami „Crossref“ agentūroje. Nuo 2023 m. pradėta leisti ir kaupiamuosius žurnalų numerius. Trys LMA mokslo žurnalai („Chemija“, „Lithuanian Journal of Physics“ ir „Filosofija. Sociologija“) indeksuojami ir referuojami „Clarivate WoS“, „Energetika“, „Chemija“ ir „Filosofija. Sociologija“ – „Scopus“, kiti žurnalai – EBSCO, „Index Copernicus“ ir kitose labiau specializuotose duomenų bazėse. Nuolat vykdoma mokslinių straipsnių autorystės ir originalumo patikra „iThenticate“ sutapties tikrinimo sistema. LMA su visų mokslinių straipsnių autoriais sudaro Autorių turtinių teisių perdavimo sutartis, per metus pasirašyta 150 sutarčių.

Visus metus šalies ir užsienio bibliotekoms žurnalai buvo teikiami pagal mainų programas. Populiariausi žurnalai – „Biologija“ (60 egz.), „Lituanistica“ (52), „Lithuanian Journal of Physics“ (38) ir „Chemija“ (32). LMA Vrublevskių biblioteka žurnalus siuntė į 31 pasaulio šalį. Geografija labai plati: daugiausia žurnalų pateko į Lenkijos (42), JAV (28), Vokietijos (26), Rumunijos (13) ir Ukrainos (12) įvairias mokslo institucijų bibliotekas. Visus žurnalus buvo galima prenumeruoti,

88 proc. prenumeratorių buvo miesto, 12 proc. – kaimo gyventojai.

2023 m. skyrius dalyvavo leidžiant mokslo populiarinimo knygų serijos „Mokslas visiems“ knygas – akad. Romualdo Karazijos „Bangos, žmonės ir žvaigždės“, dr. Tauro Meko „Žmonės ir vaistai“, akademikų Algirdo Gaižučio „Elitų šviesa ir šešėliai“ bei Algirdo Vaclovo Valiulio „Technologijų spindesys ir grimasos“. VU užsakymu

išleido papildomą žurnalo „Filosofija. Sociologija“ numerį, kurio tema – „Sistemos transformacija ir kartų elgesys Lietuvoje po 1990 metų“ (15 sp. l.), VDU užsakymu žurnale „Filosofija. Sociologija“ T. 34 Nr. 2 publikuotas M. Ališauskienės, G. Pocės, A. Tereškino straipsnis „Inclusive and Safe Environment for LGBTI+ in Lithuanian Universities? Reflecting Realities and Challenges“ („Įtrauki ir saugi LGBTI+ aplinka Lietuvos universitetuose? Apmąstant tikrovę ir iššūkius“).

Aktyviai dalyvauta Lietuvos mokslo periodikos asociacijos veikloje. Didelio dėmesio sulaukė tarptautinė konferencija „Periodiniai leidiniai ir besikeičianti visuomenė. Periodinei spaudai lietuvių kalba – 200“; leidinyje „Lietuvos mokslo pe-

riodikos asociacijos nariai: ištakos ir šian-diena“ parengtas ir publikuotas straipsnis apie LMA leidybą – nuo užuomazgų iki šių dienų (lietuvių ir anglų kalbomis). Kartu su Lietuvos akademinė leidyklų asociacijos nariais aplankyta Leipcigo knygų mugė. Profesinės kelionės metu vyko susitikimai su akademinės leidybos srityje dirbančiais kolegomis iš įvairių Lenkijos, Čekijos ir Vokietijos mokslo institucijų. Bendradarbiaujant su LMA Vrublevskių biblioteka periodiniai mokslo žurnalai ir mokslo populiarinimo knygos buvo pristatytos Vilniaus knygų mugės lankytojams. Leidybos procesas buvo organizuojamas bendradarbiaujant su LMA mokslų skyriais, leidinių sudarytojais, redakcinėmis kolegijomis ir autoriais.

Skyrius „Mokslininkų rūmai“

2023-iaisiais skyrius sėkmingai vykdė savo pagrindinę misiją – skleisti ir populiarinti mokslo žinias bei kultūros pasiekimus, pateikti tai patraukliomis klausytojams formomis, skatinti dialogą tarp visuomenės ir tyrėjų, didinti LMA veiklos žinomumą, skaidrumą ir atsiskaitymą visuomenei.

◇ **Per metus skyrius suorganizavo 54 renginius, 24 iš jų – paskaitos, ekskursijos moksleiviams ir plačiau visuomenei bei 30 mokslo ir kultūros populiarinimo renginių. Juose apsilankė apie 8 tūkst. žiūrovų ir klausytojų.**

Jau daugiau kaip du dešimtmečius skyrius organizuoja populiarių renginių ciklą šalies moksleiviams ir gimnazistams „Mokslo žinių dienos“. Renginiai vyksta keliomis kryptimis: 1) kontaktinės mokslininkų paskaitos gimnazijose, 2) nuotolinės akademikų paskaitos moksleiviams ir suaugusiesiems, 3) moksleivių ekskursijos į mokslo laboratorijas ir gamyklas, siekiant profesinio ugdymo sklaidos. Galimybes susipažinti su naujaisiais mokslo pasiekimais bei tendencijomis suteikė LMA akademikai, Jaunosios akademijos nariai, kitų mokslo institucijų mokslininkai, patraukliai pristatę savo nagrinėjamas temas,

atliekamus tyrimus, pasidaliję naujienomis, žiniomis, kur studijuoti, norint įgyti mokslininko profesiją. Ypač didelio susidomėjimo sulaukė akademiko Gintauto Dzemydos skaityta nuotolinė paskaita „Dirbtinis intelektas – naujos galimybės“, prie kurios prisijungė 600 įvairaus amžiaus klausytojų. Populiarios akademiko kompozitoriaus Giedriaus Kuprevičiaus vestos viešosios pamokos apie muzikos gimimą „Kūrybos link. Kaip dirbama su naujomis technologijomis“ ir „Muzika šalia manęs“ sulaukė po 300 klausytojų iš visos šalies. Paskaitos vyko įvairiomis temomis: astronomijos, fizikos, chemijos, literatūros, istorijos, filosofijos. Štai žinomas filosofas VU prof. Naglis Kardelis lankėsi Vilniaus A. Kulviečio gimnazijoje ir kalbėjo tema „Antikinės filosofijos aktualumas šiuolaikiniam žmogui“, akad. Aivaras Kareiva Kybartų gimnazistams skaitė paskaitą „Nuostabusis cheminių elementų pasaulis“, o akad. Darius Danusevičius Ignalinos moksleiviams kalbėjo apie miškų genetiką „Ar genetika išgelbės miškus?“.

LMAJA nariai dr. Mantas Šimėnas ir dr. Vytautas Klimavičius vedė net penkias ekskursijas įvairių gimnazijų moksleiviams VU Elektronų paramagnetinio rezonanso

Koncertas Vilniaus 700 metų jubiliejui „Dovana Vilniui“. Iš kairės: LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vyriaus. specialistė Diana Lekevičienė, „Mokslininkų rūmų“ vadovė, skaitovė, Vilniaus universiteto Kiemo teatro aktorė-alumnė Aldona Daučiūnienė ir renginio vedėja Irena Žilinskienė. 2023 11 07.

Rašytojo, akademiko Vytauto Martinkaus sukaktuvinis vakaras, skirtas jo 80-mečiui. Iš kairės: akademikai Viktorija Daujotytė-Pakerienė, LMA viceprezidentas Zenonas Dabkevičius ir Vytautas Martinkus. 2023 05 30.

2023 m. Lietuvos mokslo premijos laureatas LMAJA narys dr. Mantas Šimėnas (kairėje) su Žirmūnų gimnazijos moksleivių ekskursija VU Branduolių magnetinio rezonanso laboratorijoje. 2023 02 01. Dianios Lekevičienės nuotr.

Menininkų Juozo, Stasio ir Eligijaus Domarkų pagerbimo vakaras. Iš kairės: muzikologas Viktoras Gerulaitis, LMTA prof. Vladimiras Prudnikovas, Juozas, Stasys ir Eligijus Domarkai. 2023 04 25.

ir Branduolių magnetinio rezonanso laboratorijose. Dr. Mindaugas Gedvilas vedė ekskursiją moksleiviams FTMC Lazerinių technologijų skyriuje. Jaunieji akademikai dr. Darius Kavaliauskas, dr. Ignas Kalpokas, dr. Tomas Čelkis, dr. Monika Toleikienė ir kiti skaitė paskaitas, vedė ekskursijas, vykdė laboratorinius darbus kartu su moksleiviais iš tolimesnių šalies regionų. Žinių, kokią įtaką daro tikslieji mokslai pasirenkant specialybę, moksleiviai įgijo apsilankę polimerinių medžiagų gamykloje „Lietpak“, kur ekskursijos metu susipažino su gamyklos produkcija ir galimybe čia įsidarbinti. Kristijono Donelaičio gimnazijos moksleiviai iš Kybartų lankėsi aukštųjų technologijų įmonėje „Elinta“ ir įmonės generalinio direktoriaus dr. Vytauto Jokužio vedamoje ekskursijoje buvo supažindinti su elektronikos gamybos technologijų procesų automatizavimu.

Bendradarbiaudamas su LMA mokslų skyriais, skyrius „Mokslininkų rūmai“ siekia stiprinti visuomenės domėjimąsi mokslu ir kultūra, viešinti ir skleisti mokslo ir kultūros pasiekimus, juos pateikti pozityviai, sukuriant teigiamas emocijas. Todėl buvo organizuojami renginiai plačiai visuomenei: mokslininkų ir visuomenei nusipelnusių žmonių atminimo vakarai, naujų knygų sutiktuvės ir jų aptarimai, koncertai. Siekiant stiprinti mokslo ir meno tarpusavio ryšius, rengiami meno kolektyvų pasirodymai. Rūpinantis savo kolektyvo ir mokslo bendruomenės informatyviu bei turiningu laisvalaikiu, organizuojamos išvažiuojamosios konferencijos,

ekskursijos į muziejus, pristatomos meninės programos.

Paminėti įžymių mokslo ir kultūros žmonių jubiliejai. Kartu su Lietuvos rašytojų sąjunga sausio 26 d. surengtas akademiko, rašytojo Vinco Mykolaičio-Putino 130-ųjų gimimo metinių minėjimas. Gegužės 30 d. kartu su HSMS organizuotas renginys akademiko, rašytojo Vytauto Martinkaus 80-mečiui. Su BMGMS surengtos konferencijos, minint akademikų Juozo Dalinkevičiaus 130-ąsias (birželio 8 d.) ir Vytauto Gudelio 100-ąsias (birželio 27 d.) metines. Netradiciniu renginiu „Akademikai netikėtu rakursu“ su TMS balandžio 13 d. paminėtas akad. Gintauto Žintelio 80-metis, pristatyta išpūdinga jo dramblio kaulo skulptūrėlių kolekcija.

Svarbus skyriaus darbo baras – naujų knygų sutiktuvės. Kartu su HSMS sausio 7 d. visuomenei pristatyta nauja prof. Juozo Mureikos monografija „Estetologijos akiračiai“, taip pat – lietuvių mokslininkų knygos iš serijos „Mokslas visiems“, kurias leidžia LMA: kovo 21 d. – akad. Viktorijos Daujotytės „Populiariosios literatūrologijos versija“, rugsėjo 12 d. – akad. Algirdo Gaižučio „Elito šviesa ir šešėliai“. Spalio 12 d. kartu su TMS surengtos akad. Algirdo Vaclovo Valiulio knygos „Technologijų spindesys ir grimasos“ sutiktuvės. Su MFChMS – gruodžio 12 d. pristatyta fiziko akad. Romualdo Karazijos mokslo populiarinimo knyga jaunimui „Bangos, žmonės ir žvaigždės“. Birželio 6 d. paminėtas Lietuvos Nepriklausomybės Atkūrimo Akto signataro Česlovo Juršėno

jubiliejus, pristatyta Lietuvos rašytojų sąjungos išleista jo atsiminimų knyga „Nenuobodaus gyvenimo mozaika“.

Organizuoti renginiai iš ciklo „Ižymių žmonių portretai“. Juose pagerbiami mokslo ir kultūros „grandai“, Lietuvos visuomenei, kultūrai nusipelnę žmonės, pusę šimtmečio skleidę meno šviesą, garsinę Lietuvą čia ir pasaulyje. Pagarbos verti dainininkai Jonas Stasiūnas ir Aušra Stasiūnaitė, ižymieji broliai Domarkai – Lietuvos simfoninio orkestro vadovas Juozas Domarkas, Kauno ir Klaipėdos operos teatrų dirigentas Stanislovas Domarkas ir LNOBT režisierius Eligijus Domarkas. Ypač gražiai prisimintas poetas akademikas Justinas Marcinkevičius: atminimo vakare skambėjo jo eilės, dainos ir muzikiniai kūriniai, sukurti pagal jo tekstus. Šio ciklo renginiuose vyrauja asmenybių įvairovė – operos solistai, dailininkai, muzikantai, rašytojai, teatro ir kino aktoriai. Atskleidžiamas įvairiapusis jų talentas. Tai ne tik savo srities meistrai, bet ir ižymūs pedagogai, profesoriai, dalyvaujantys su būriu savo talentingų studentų.

2023-ieji – jubiliejiniai Vilniaus metai. Vilniaus 700-mečiui buvo skirti trys renginiai. Birželio 1 d. surengta dr. Kazio Napoleono Kitkausko paskaita ir diskusija „800 metų Vilniaus pilių gyvenime“.

Gegužės 18 d. kartu su Lietuvos rašytojų klubu surengtas Tarptautinio poezijos festivalio „Poezijos pavasaris“ vakaras „Miestas, kurį tau parodžiau“, kuriame skambėjo Vilniui skirtos eilės, muzikinė programa, parengta drauge su kameriniu orkestru „Cantus“ – „Dovana Vilniui“. Su orkestru, vadovaujamu prof. Ričardo Sviackevičiaus, koncertavo lietuvių ir užsienio solistai, muzikantai, lietuvių poetų eiles apie Vilnių skaitė Aldona Daučiūnienė.

Vasario 28 d. skyrius prisidėjo rengiant tradicinę Valstybinės lietuvių kalbos komisijos apdovanojimų už lietuvių kalbos puoselėjimą ceremoniją „Sraigės“. Gegužės 4 d. paminėta Motinos diena koncertu „Mamyte mano, man esi žvaigždė“. Gegužės 16 d. surengtas poezijos ir muzikos vakaras lietuvių išeivijos poetui Henrikui Radauskui „Sapnavos nuostabūs sapnai“. Lapkričio 8 d. tradiciškai paminėta Reformacijos diena, pristatytas rašytojos, diplomatės Valentinios Zeitler istorinis romanas „Jonušas Radvila. Likimo spąstai“. Skyrius taip pat talkina rengiant LMA organizuojamus visuotinius susirinkimus, Lietuvos mokslo premijų teikimo iškilmes, papildo juos meninėmis programomis. Skyrius metus palydėjo tradiciniu Naujametiniu koncertu.

ES struktūrinių fondų paramos projektų valdymo grupė

2023 m. Lietuvos mokslų akademija vykdė vieną ES struktūrinių fondų remiamą projektą: „Nacionalinės mokslo populiarinimo sistemos plėtra ir įgyvendinimas“ (09.3.3-ESFA-V-711-02-0001). Jis buvo vykdomas kartu su partneriu VŠĮ „Mokslas ir inovacijos visuomenei“. Šis projektas pradėtas 2016 m. gegužės 20 d. Iš viso skirta ES paramos 2 507 526,21 Eur, iš jų LMA – 1 797 030,92 Eur. Projekto tikslas – vykdyti mokslo populiarinimo sistemos plėtrą, formuojant mokslo populiarinimo tradicijas ir kuriant naujas modernias mokslo populiarinimo priemones.

LMA sklandžiai ir sėkmingai įgyvendino projekte numatytas veiklas. Vienas svarbiausių ir efektyviausių būdų šviesti visuomenę – mokslo populiarinimo knygų leidyba ir jų platinimas. Knygų autoriai pateikia visuomenei svarbiausias mokslo ir technologijų plėtros tendencijas, supažindina su asmenybėmis bei esminiais mokslo raidos etapais. Mokslo populiarinimo knygose nagrinėjamos tokios visuomenei aktualios temos kaip klimato kaita, bioetika, klonavimas, medicinos technologijos, informacijos ir duomenų saugumas, socialiniai iššūkiai, energetikos ir ekonomikos ateities vizija bei daugelis kitų.

2023 m. buvo išleistos paskutinės trys serijos „Mokslas visiems“ lietuvių autorių mokslo populiarinimo knygų: R. Karazijos „Bangos, žmonės ir žvaigždės“; A. V. Valiulio „Technologijų spindesys ir grimasos“; T. A. Meko „Žmonės ir vaistai. Farmacijos istorijos paveikslėliai“. Buvo suorganizuoti visuomenei atviri knygų pristatymo renginiai. Siekiant, kad mokslas taptų artimesnis ir pasiekiamesnis nuo didmiesčių nutolusiose vietovėse, mokslo populiarinimo knygų rinkiniai buvo siunčiami į daugelį Lietuvos mokyklų.

2022 m. gegužę buvo paskelbtas Mokslo populiarinimo projektų skatinimo konkursas. Paraiškos konkursui buvo teikiamos iki 2023 m. sausio 5 d. elektroninėmis priemonėmis. Mokslo populiarinimo projektų skatinimo konkursui suburta vertinimo komisija – R. Maskoliūnas (komisijos pirmininkas), Z. Dabkevičius, D. Klajumienė, L. Kupčinskas, G. Tamulaitis, T. Kajačkas. Vertinimo komisija parengė Mokslo populiarinimo projektų skatinimo konkurso sąlygas bei Mokslo populiarinimo projektų skatinimo konkurso ekspertų vertinimo komisijos darbo reglamentą. Projektai skirstyti pagal kategorijas: I kategorija –

2023 m. Mokslo populiarinimo skatinimo konkurso laureatai.

„Tikslinėms grupėms skirti renginiai“, II – „Audiovizualinių priemonių projektai“, III – „Projektai, kurių įgyvendinimui panaudojamos kitos priemonės“. 2023 m. sausio 25 d. vertinimo komisija atrinko geriausius projektus ir paskelbė nugalėtojus.

Dar viena ypač svarbi projekto „Nacionalinės mokslo populiarinimo sistemos plėtra ir įgyvendinimas“ veikla – festivalis „Erdvėlaisis Žemė“. 2023 m. birželio 1–9 d. vyko jubiliejinis 20-asis nacionalinis mokslo festivalis „Erdvėlaisis Žemė“. Festivalyje iš viso suorganizuota daugiau nei 360 renginių, dalyvavo daugiau nei 20 tūkst. dalyvių.

LR Vyriausybė yra LMA pavedusi techniškai aptarnauti Lietuvos mokslo premijų komisiją, vykdant Lietuvos mokslo premijų konkursą. ES Projekto lėšomis 2023 m. kovo 2 d. Lietuvos mokslų akademijos didžiojoje konferencijų salėje buvo suorganizuotos 2022 metų Lietuvos mokslo premijos laureato diplomų teikimo iššikilmės. Laureatus sveikino ir regalias įteikė Lietuvos Respublikos Ministrė Pirmininkė Ingrida Šimonytė.

Projektas „Nacionalinės mokslo populiarinimo sistemos plėtra ir įgyvendinimas“ baigtas įgyvendinti 2023 m. rugpjūčio 31 d. Panaudota 100 proc. lėšų.

LMA Vrublevskių biblioteka

2023 metai Lietuvai ir Vilniui dovanojo įsimintinų jubiliejų. Visus metus puošė įvairūs Vilniaus 700-mečio renginiai, gražiai paminėtas šv. Juozapato Kuncevičiaus kankinystės 400 metų jubiliejus. Prie šių įvykių minėjimo darbai ir žiniomis prisi-dėjo ir LMA Vrublevskių biblioteka.

Gegužės 9 d. Balstogėje, Palenkės Lukašo Gurnickio bibliotekoje, vyko iškilminga „Sidabrinės rožės“ apdovanojimų ceremonija. Kolegos lenkai kiekvienais metais ja pamini Pasaulinę knygos ir bibliotekininko dieną. Tą dieną „Sidabrinės rožės“ apdovanojimas už ilgametį našų dviejų institucijų bendradarbiavimą buvo įteiktas LMA Vrublevskių bibliotekai.

Liepos 6 d. LMA Vrublevskių bibliotekos direktorius, literatūros istorikas, bibliografas ir vertėjas dr. Sigitas Narbutas už reikšmingus mokslinius Lietuvos literatūros ir rašytinio paveldo, lietuviškos knygos ir spaudos tyrinėjimus buvo apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi. Rugpjūčio 3 d. Palangos Gintaro muziejuje įvyko mokslinė konferencija „Alberto Vijūko-Kojalavičiaus skaitymai, 2023“, skirta apžvelgti grafų Tiškevičių

kultūros paveldą. Konferencijos pradžioje Alberto Vijūko-Kojalavičiaus medaliu už reikšmingus pastarųjų penkerių metų darbus, susijusius su Lietuvos istorijos ir jos pagalbinių disciplinų: genealogijos, heraldikos, veksilologijos ir kitų, plėtojimą, taip pat paveldo apsaugą buvo pagerbtas ir direktorius dr. S. Narbutas.

Kovo 13 d. senoji Tado Vrublevskio skaitykla buvo perkelta į naują vietą Bendrosios skaityklos patalpose. Rankraščių skyriaus dokumentų fondas į naujas saugyklas pradėtas kelti 2022-ųjų rudenį, o 2023 m. šis darbas buvo pabaigtas.

Pirmiausia pasistengta, kad skaitytojams rekonstruotame pastate būtų sudarytos būtiniausios sąlygos dirbti. Dėl to naujojo pastato vestibulin buvo perkelta Tado Vrublevskio skaitykla. Čia įsikūrė ir vėl skaitytojus priėmė du skyriai: Rankraščių ir Retų spaudinių.

Birželio 5 d. šalia Tado Vrublevskio skaityklos įsikūrė jungtinė skaitykla, sujungusi Atvirųjų fondų, Bendrąją, Periodikos ir Bibliografijos skaityklas. Nuo rugsėjo 18 d. skaitytojus pasitiko prie pagrindinio įėjimo įsikūręs abonementas, tarpbibliotekinis abonementas ir kontro-

lės postas. Vestibiulis tapo vientisa skaitytojų aptarnavimo zona.

◇ **Dėl kraustymosi į biblioteką atėjo mažiau lankytojų. Tačiau dokumentų išduotis viršijo lūkesčius: planuota 34 110, o išduotas 53 471 dokumentas.**

Mokslininkų ir tyrėjų srautai iš įvairių pasaulio šalių taip pat augo. Gausiausia jų būrį sudarė Lenkijos piliečiai (141), toliau rikiuojasi mokslininkai iš Baltarusijos (17), Vokietijos (6), Australijos ir Japonijos (po 3), JAV, Čekijos, Austrijos ir kt. šalių.

◇ **2023 m. didėjo ir gausėjo bibliotekos teikiamos elektroninės paslaugos. LMAVB interneto svetainės vartotojai (2023 m. jų buvo 30 692; 2022 m. – 22 834) joje apsilankė 229 846 kartus (2022 m. – 87 397). Labai išaugo paieškų skaitmeniniame bibliotekos archyve skaičius.**

2023-iaisiais buvo gauti 10 066 leidiniai. Dauguma – dovanoti. Šiek tiek sumažėjo leidinių, gautų privalomojo egzemplioriaus keliu (5,5 proc. mažiau nei 2022 m.). Mainais gaunamų leidinių skaičius, palyginti su 2022 m., sumažėjo 1 proc. 2023 m. nupirkta 549 egz. dokumentų už 11 175 Eur. Nemažai lėšų buvo skirta periodikos prenumeratai: už ją buvo sumokėta 33 119,68 Eur. Už ŠMSM finansuojamas duomenų bazes LMAVB skyrė 16 667,54 Eur kofinansavimo mokesčio.

2023 m. bibliotekos skaitytojai turėjo prieigą prie 21 duomenų bazės, iš kurių 14 buvo užprenumeruotos, 1 nupirkta, o 6 teiktos nemokamai. Siekiant gauti ŠMSM

finansavimą DB prenumeratai, akademinų ir mokslinių bibliotekų paraiškas vertino Lietuvos mokslo tarybos ekspertai. Visas LMAVB pateiktas DB sąrašas buvo patvirtintas.

2023 m. Rankraščių skyriaus fondas pasipildė 385 rankraščių dokumentų saugojimo vienetais. Šiuo metu šis skyrius turi 454 fondus (285 802 dokumentų saug. vnt.). 307 fondai sutvarkyti, kiti – tvarkomi. 2023 m. įsteigti trys nauji.

2023 m. Vrublevskių bibliotekos darbuotojai mokėsi dirbti su naujos kartos bibliotekinių paslaugų platforma ALMA. Ją Lietuvos akademiniams ir moksliniams bibliotekoms nupirko ŠMSM. Lygia greta vyko virtualūs mokymai ir nuotolinės konsultacijos su bibliotekinių paslaugų platformos ALMA kūrėjos tarptautinės bendrovės „ExLibris“ specialistais.

◇ **Bibliotekoje per metus sukataloguoti 10 475 pavadinimai, susisteminti 12 937 dokumentai, sudalykinti 3 745 leidiniai, sunorminti 2 572 vardai, 5 790 naujų leidinių įrašyta į elektroninį katalogą, o jame suredaguoti 27 887 įrašai.**

Našiai darbavosi kiti du padaliniai. Dokumentų konservavimo ir restauravimo skyriaus darbuotojai restauravo 24 354 sąlyginius dokumentų lapus, pagamino 2 450 įrišų. Skaitmeninimo skyrius pagamino 4 776 kopijas, bibliotekai ir jos vartotojams sukūrė 64 567 skaitmeninius vaizdus. Mokslo tiriamieji darbai LMAVB vyko 30 temų, buvo parašyta 15 straipsnių, perskaityta 14 pranešimų, dalis jų – užsie-

nyje: Portugalijoje, Danijoje ir Švedijoje (dr. Justina Sipavičiūtė). Per metus paskelbtos 25 mokslo sklaidos publikacijos.

Lapkričio 8 d. LMT svetainėje buvo paskelbti aukštųjų mokyklų bei mokslo tyrimų institutų 2022 m. veiklos vertinimo rezultatai. Biblioteka į informacinę sistemą „Vieversys“, kurioje kaupiami duomenys apie mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros veiklą, teikė 13 mokslo darbų: 6 humanitarinių mokslų publikacijas (jos pelnė 79,31 balo) ir 7 – socialinių mokslų (pelnė 20,49 balo). Geriausiai įvertinta humanitarinių mokslų studija (68,31). Straipsnis tarptautiniame žurnale „Acta Baltica historiae et philosophiae scientiarum“ bibliotekai atnešė 5 balus, 3 humanitarų straipsniai įvertinti po 2 balus, o vienas mokslo sklaidos darbas – 1 balu (jis neįskaitytas dėl teiktų darbų limito). Iš socialinių mokslų įskaityti 6 darbai, vienas atmestas. Daugiausia balų gavo darbai, kurių šaltiniai referuojami DB „Scopus“ ir turi citavimo rodiklį, – tai straipsnis iš „Knygotyros“ (įvertintas 8,326 balo) ir iš „Acta Academiae artium Vilnensis“ (4,168 balo); kiti 3 straipsniai įvertinti po 2 balus.

Biblioteka išleido du naujus leidinius: *Jonas Basanavičius: bibliografijos rodyklė. D. 2: Jono Basanavičiaus gyvenimas ir veikla*. Kn. 1–3. Sudarytojos: Jadvyga Kulikauskienė, Eglė Paškevičiūtė Kundrotienė, Vaida Juodėnienė, Aušra Šalnaitė, Bronislava Kisielienė, Džiuljeta Malinauskaitė, Birutė Railienė, Loreta Glebavičiūtė; ir *LMA Vrublevskių bibliotekos darbai*, 2023, t. 12. 216 p. Atsakomoji redaktorė Daiva Narbutienė. ŠMSM skyrus

finansavimą LMT, o bibliotekai su pastarąja sudarius sutartį, toliau buvo tęsiamas darbas kuriant DB „Lituanistika“.

Dalyvaujant J. E. Lietuvos Respublikos Prezidentui prof. dr. Gitanui Nausėdai ir poniam Dianai Nausėdienei, lapkričio 22 d. Vilniaus paveikslų galerijoje visuomenei atvertas „Nepažintas senųjų knygų pasaulis: Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės didikų paveldas Vilniaus bibliotekose“. Paroda „Nepažintas senųjų knygų pasaulis“ aprėpia devynias iškilias LDK didikų gimines: Radvilas, Chodkevičius, Sapiegas, Platerius, Kosakovskius, Oginskis, Hutėn-Čapskis, Lopacinskis ir Tiškevičius. Ją parengė keturių Vilniaus bibliotekų –

LMA Vrublevskių, Vilniaus universiteto, Nacionalinės Martyno Mažvydo ir Lietuvos audiosensorinės – darbuotojai kartu su Lietuvos nacionalinio dailės muziejaus ir Vilniaus paveikslų galerijos specialistais. Projekto vadovė – direktoriaus pavaduotoja mokslui dr. Rima Cicėnienė,

parodos kuratorė – Knygos muziejaus vedėja dr. Alma Braziūnienė. Turinio kūrėjos ir tekstų autorės: dr. Alma Braziūnienė, dr. Gita Drungilienė, Simona Jasklevičiūtė, Jadvyga Misiūnienė ir Aušra Rinkūnaitė. Architektas – Jurgis Dagelis, dizaineris – Sigitas Gužauskas. Parodą lydės paskaitų ciklas ir edukacijų programa. Paroda parengta gavus projekcinį finansavimą iš Kultūros tarybos.

Be šios, LMAVB parengė dar 23 kitas parodas. Daug savo dokumentų ji skolino kitiems jų rengėjams Lietuvoje ir užsienyje. Rankraščių skyrius savo dokumentus skolino net 16 tokių parodų. Keturi Retų spaudinių skyriaus dokumentai nukeliavo į Kryžiuočių ordino pilies muziejų Malborge. Čia 2023 m. rugsėjo 27 d. buvo iškilmingai atidaryta tarptautinė paroda „Nigra crux, mala crux. Juoda ir balta Kryžiuočių ordino legenda“. Turtingose ekspozicijose pasistengta atspindėti Kryžiuočių ordino istoriją, parodyti jos ženklus lenkų, lietuvių ir vokiečių istorinėje savimonėje ir tos savimonės kaitą XIX–XX a. Ekspozicijos parodai skolino atminties institucijos iš Lenkijos, Lietuvos, Ukrainos, Austrijos, Italijos ir Vokietijos, taip pat privatūs asmenys. Parodos atidarymo iškilmėse dalyvavo Kryžiuočių ordino didysis magistras Frankas Bayardas, svečiai iš įvairių Europos valstybių; joje buvo ir LMAVB delegacija, vadovaujama direktoriaus S. Narbuto.

2023 m. biblioteka tęsė bendradarbiavimą su užsienio kolegomis. Balandžio 13 d. LMA Vrublevskių biblioteką aplankė Palenkės Lukašo Gurnickio bibliotekos de-

legacija, vadovaujama direktorės Beatos Zadykovič (Beata Zadykovicz). Kolegomis iš Lenkijos buvo parodytas naujasis bibliotekos pastatas. Birželio 13 d. LMA Vrublevskių bibliotekoje susitikta su ilgamečiais partneriais iš Latvijos: Latvijos universiteto Akademinės bibliotekos direktore Venta Kocere, vykdomuoju direktoriumi Janiu Ezeru ir Tarpkultūrinio dialogo centro vedėja Ilze Garda. Renginio metu buvo pristatyti nauji latvių mokslinės literatūros leidiniai, tarp jų – du pasaulinį pripažinimą pelnę Latvijos universiteto mokslininkų darbai: habil. dr. Paulo Pumpeno veikalas „Single-stranded RNA phages: From molecular biology to nanotechnology“ („Vienos gijos RNR fagai: nuo molekulinės biologijos link nanotechnologijos“) ir to paties autoriaus kartu su Peteriu Puško pernai išleistas reikšmingas darbas „Virus-Like Particles: A Comprehensive Guide“ („Panašios į virusus dalelės: išsamus gidas“). Abu jie papildė bibliotekos rinkinius.

Spalio 25 d. LMA Vrublevskių biblioteką aplankė būrys garbingų svečių: LR Seimo Kultūros komiteto pirmininkas prof. Vytautas Juozapaitis, jo pavaduotojas Robertas Šarknickas, to komiteto narys doc. Stasys Tumėnas, biuro vedėja Agnė Jonaitienė, LR Prezidento patarėja švietimo klausimais Jolanta Urbanovič, LR Ministro Pirmininko patarėja kultūros klausimais dr. Gabrielė Žaidytė, LR Ministro Pirmininko patarėjas strateginio planavimo, viešojo administravimo, reformų ir pokyčių valdymo klausimais Darius Žeruolis ir LR Vyriausybės kanceliarijos Viešojo val-

Talkos Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje diena.

Kol vyksta rūmų rekonstrukcija, pagrindinis įėjimas į Vrublevskių bibliotekos skaityklas iš T. Vrublevskio gatvės. Vikos Petrikaitės nuotr.

Bibliografė dr. Birutė Railienė konsultuoja skaitytoją. Vikos Petrikaitės nuotraukos.

LMA Vrublevskių bibliotekos direktorius, literatūros istorikas, bibliografas ir vertėjas dr. Sigitas Narbutas už reikšmingus mokslinius Lietuvos literatūros ir rašytinio paveldo, lietuviškos knygos ir spaudos tyrinėjimus buvo apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi. 2023 07 06. Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos nuotrauka / Robertas Dačkus.

dymo grupės patarėja Diana Varnaitė, taip pat LMA prezidentas Jūras Banys ir viceprezidentas Zenonas Dabkevičius. LR Vyriausybės kanclerė Giedrė Balčytytė atsiuntė savo sveikinimą ir dovaną. Svečius priėmė direktorius dr. S. Narbutas, direktoriaus pavaduotoja mokslui dr. Rima Cicėnienė, direktoriaus pavaduotojas ūkio reikalams Tadas Valentukevičius ir kiti darbuotojai. Svečiai susipažino su naujomis saugyklomis, jiems buvo pristatyti čia saugomi dokumentinio paveldo lobiai.

2023-ųjų pabaigoje, paaiškėjus finansavimo apimčiai kitiems metams, suskubta ruošti visų padalinių, tebedirbančių istoriniuose rūmuose, kėlimui į kitas patalpas. Šiomis aplinkybėmis bibliotekai į pagalbą atėjo LMA prezidiumas. Esame dėkingi jo vadovams ir ypač prezidentui J. Baniui už galimybę Mokslinės informacijos ir Tyrėjų informacinio aptarnavimo skyrius laikinai įkurdinti LMA patalpose. Bibliotekai statybos darbams skirtos lėšos (4 705 000 Eur) buvo sėkmingai panaudotos.

Finansai

LMA biudžetinių lėšų panaudojimas programai
„Mokslinių tyrimų plėtojimas bei jų rezultatų
panaudojimo efektyvumo didinimas“
vykdyti 2023 m.

Tūkst. eurų

2023 M. SKIRTI VALSTYBĖS BIUDŽETO ASIGNAVIMAI	1475,0
Apmokėtos paprastosios išlaidos	1434,3
darbo užmokestis ir socialinis draudimas:	1039,5
darbo užmokestis	1024,0
socialinio draudimo įmokos	15,5
prekių ir paslaugų naudojimo išlaidos:	177,0
medicininių prekių įsigijimo išlaidos	0,4
ryšių paslaugos	0,7
transporto išlaikymo ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidos	5,1
komandiruočių išlaidos	15,5
materialiojo turto paprastojo remonto išlaidos	0,1
kvalifikacijos kėlimo išlaidos	0,2
ekspertų ir konsultantų paslaugų įsigijimo išlaidos	0,4
komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos	44,8
informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	13,3
reprezentacinės išlaidos	13,5
kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	83,0
kitos išmokos:	217,8
darbdavių socialinė parama	5,1
stipendijos	14,7
LMA narių emeritų ir darbo santykių neturinčių vyresnių nei 65 metų tikrųjų narių išmokos	167,5
LMA mokslo premijos	29,0
LMA atstovavimo išlaidos	1,5
Ilgalaikio turto įsigijimas	40,7
◆◆◆	
2023 m. LMA pajamų įmokų lėšos	11,4

Kitų institucijos lėšų panaudojimas

LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijos skirtos lėšos pavedimams vykdyti:

- ◇ Lietuvos mokslo premijų komisijos, kurią techniškai aptarnauja LMA, veiklos išlaidoms apmokėti panaudota 31,2 tūkst. eurų;
- ◇ LMA konkurso būdu jauniems mokslininkams skirtoms premijoms mokėti – 38,0 tūkst. eurų.
- ◇ Lietuvos mokslo taryba skyrė LMA konkurso būdu atrinktų mokslo leidinių leidybai 260,0 tūkst. eurų, iš jų 138,0 tūkst. eurų panaudota LMA leidžiamoms periodiniams mokslo žurnalams.
- ◇ Mokslo renginiui „Vilniaus žydų intelektualinis paveldas“ organizuoti panaudota Lietuvos mokslo tarybos 2,1 tūkst. eurų skirta parama.
- ◇ Taip pat šiam renginiui organizuoti 2,0 tūkst. eurų skyrė UAB „Northway turto valdymas“ ir 2,0 tūkst. eurų – advokatų profesinė bendrija „Markevičius, Gerasičkinas ir partneriai“ (Marger).
- ◇ Mokslinei konferencijai „Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos“, skirtai jaunųjų mokslininkų skatinimui, organizuoti panaudota iš verslo įmonių gauta 3,4 tūkst. eurų parama, 0,4 tūkst. eurų – BMGMS veiklai vykdyti.
- ◇ Pasaulio mokslininkų federacijos skirtos 6,0 tūkst. eurų lėšos panaudotos šios federacijos skiriamoms stipendijoms jauniems mokslininkams mokėti.
- ◇ ES struktūrinės paramos lėšomis finansuojamam projektui „Nacionalinės mokslo populiarinimo sistemos plėtra ir įgyvendinimas“ vykdyti LMA 2023 m. panaudojo 133,6 tūkst. eurų.

Priedai

LMA ir Jaunosios akademijos narių apdovanojimai ir pripažinimas

Akademikas E. Butkus apdovanotas ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Karininko kryžiumi. R. Petrauskui įteikta Lenkijos kultūros ir paveldo ministerijos Benedikto Lenko (Benedictus Polonus) premija už istorinius tyrimus. S. Olenin apdovanotas Baltijos jūros fondo (*Östersjöfonden*) įsteigta Baltijos jūros premija. K. Pileckas, L. Mažutis, J. V. Gražulevičius tapo 2022 metų Lietuvos mokslo premijos laureatais. J. Banys apdovanotas Baltijos šalių mokslų akademijų medaliu. A. Kareiva išrinktas nacionalinio Taipėjaus technologijos universiteto garbės tarptautiniu profesoriumi.

V. Žulkus apdovanotas Kultūros paveldo departamento (KPD) prie LR kultūros ministerijos medaliu „Už nuopelnus Lietuvos kultūros paveldui“ už ilgametį darbą kultūros paveldo srityje, povandeninės archeologijos mokyklos kūrimą Lietuvoje ir šalies atstovavimą tarptautinėse organizacijose. R. Janonienė – KPD medaliu „Už nuopelnus Lietuvos kultūros paveldui“ už profesinę veiklą kultūros paveldo tyrimų srityje, kultūros paveldo verčių atvėrimą visuomenei ir jaunosios kartos ugdymą, taip pat jai įteiktas Tautinių mažumų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės apdovanojimas – Šventojo Juozapato metų minėjimo Lietuvoje medalis. K. Strupui LR SAM Transplantacijos biuras skyrė apdovanojimą.

D. Kaunas už nuopelnus tiriant ir populiarinant Mažosios Lietuvos kultūros istorijos paveldą Klaipėdos r. savivaldybės apdovanotas Mažosios Lietuvos vėliava. J. Baniui įteiktas Vilniaus Šv. Kristoforo apdovanojimas, S. Jarmalaitei Šv. Kristoforo apdovanojimas skirtas už nuopelnus onkologijos mokslui. M. Žalakevičiui Kauno rajono savivaldybės meras Valerijus Makūnas įteikė apdovanojimą – ženklą „Kauno rajono herbas“ už akademiko T. Ivanausko atminimo puoselėjimą.

A. J. Motuzui 2023 m. Lietuvos agronomų sąjungos 35-tasis suvažiavimas suteikė Lietuvai nusipelnusio agronomo garbės vardą. A. Pliūra apdovanotas Lietuvos miškininkų sąjungos Profesijos riterio ženklu už sektiną miškininko veiklą – už miško genetikos paslapčių atskleidimą. L. Kupčinskas tapo Gastroenterologų draugijos garbės nariu.

S. Klimašauskas (su bendradarbiėmis) – konkurso „LRT metų apdovanojimai“ nominacijos „Metų atradimas“ laimėtojas. R. Palekas su bendraautoriais pelnė antrą vietą šiuolaikinio meno mugės „ARTVilnius“ *ARCHzonos* gražiausių fasadų konkurse.

Z. Norkui, A. Dubiečiui, A. Dubickui už mokslo pasiekimus įteiktos 2023 m. VU Rektoriaus premijos.

VU Rektoriaus padėką už geriausias gamtos, technologijos ir medicinos bei sveikatos mokslų sričių publikacijas gavo S. Klimašauskas (kartu su bendradarbiais). G. Valušiui skirtas Fizinių ir technologijos mokslų centro apdovanojimas – Plejadų ženklas (*Pleiades Sign*). E. Šarauskis apdovanotas VDU Rektoriaus padėka už nuopelnus ugdamt jaunąją mokslininkų kartą bei apdovanotas Kaltinėnų Aleksandro Stulginskio gimnazijos direktoriaus padėka už dalyvavimą gimnazijos karjeros dienoje „Planuok ateitį dabar“. V. Getautis yra KTU nominacijos „Geriausia 2023 m. mokslo grupė“ laimėtojas. M. Bogdevičius apdovanotas VGTU III laipsnio garbės ženklu.

A. Laurinčikui skirta LMA vardinė Jono Kubiliaus premija, V. Ruzgas tapo LMA vardinės Juozo Lazausko premijos laureatu.

B. Juodkai, A. Kareivai, G. Motuzai Matuzevičiui ir V. J. Sirvydžiui įteikti Ignoto Domeikos medaliai. G. Valušis ir J. V. Vaitkus apdovanoti Teodoro Grotuso medaliais. A. Bitinas, A. Grigelis apdovanoti Akademiko Vytauto Gudelio 100 metų jubiliejaus atminimo medaliais – už aktyvią mokslinę, pedagoginę ir visuomeninę veiklą.

LMA atminimo medaliais apdovanoti V. Būda, J. Grigas, A. Krotkus, Z. A. Kučinskienė, L. Kupčinskas, A. Laurinčikas, R. Mokrik, J. R. Naujalis, A. P. Stabinis, J. K. Staniškis, D. Surgailis, S. Tamulevičius, L. Valkūnas, A. Žilinskas. A. V. Matulioniui skirta LMA padėka už ilgametį pirmininkavimą žurnalo „Filosofija. Sociologija“ redakcinėje kolegijoje. G. Valušiui ir R. Čiegiui taip pat įteiktos LMA prezidiumo padėkos.

2023 m. apdovanoti ir jaunieji akademikai: Paulina Želvienė pelnė Europos trauminio streso tyrimų asociacijos (ESTSS) geriausios jaunosios mokslininkės apdovanojimą „Young Minds in Psychotraumatology Award 2023“ („Jaunųjų protų psichotraumatologijoje apdovanojimas 2023“) už nuoseklią ir kryptingą veiklą psichotraumatologijos srityje. Mantas Šimėnas buvo įvertintas Tarptautinės elektronų paramagnetinio rezonanso (EPR) draugijos įsteigtu Džono Veilo (John Weil) jaunojo tyrėjo apdovanojimu už ryškius pasiekimus EPR spektroskopijos taikymuose, įvairių medžiagų tyrimuose ir eksperimentinės EPR metodologijos plėtojimą. LMAJA pirmininkė Ieva Plikusienė išrinkta metų europiete už Vilniaus vardo garsinimą. VU Rektoriaus mokslo premija įteikta Karoliui Ažukaičiui, o LMA Jaunųjų mokslininkų stipendijos įteiktos Vitai Lėlei ir Mantui Šimėnui.

2 PRIEDAS

LMA narių veiklos rezultatai, leidybinė mokslo žinių sklaida

I LENTELĖ

LMA narių tiriamųjų ir mokslo populiarinimo darbų skaičius 2023 m.,
narių pripažinimas

	HSMS	MFChMS	BMGMS	ŽŪMMS	TMS	IŠ VISO
Narių skaičius (be užsienio narių)	32	39	42	27	30	170
Paskelbta leidinių (monografijų, vadovėlių, knygų)	17	3	6	2	1	29
Gauta patentų, sukurta veislių				5 patentai, 4 veislės	7 patentai	12 patentų, 4 veislės
Paskelbta mokslo straipsnių	67	219	120	124	124	654
iš jų tarptauti- niuose leidiniuose	44	214	103	101	112	574
Paskelbta mokslą populiarinančių straipsnių	71	18	43	40	10	182
Kalbėta renginiuose visuomenei, radijo ir TV laidose	162	38	122	42	289	653
Vykdyta kon- kursinių mokslo projektų	43	30	33	64	62	232
iš jų tarptautinių	17	12	22	19	33	103
Atlikta ekspertizių LMA vardu	90	73	160	264	255	842
Įvertinti užsienio ir Lietuvos valstybiniais apdovanojimais		1				1
Gavo Lietuvos ir tarptautines mokslo premijas	1	1	2		1	5

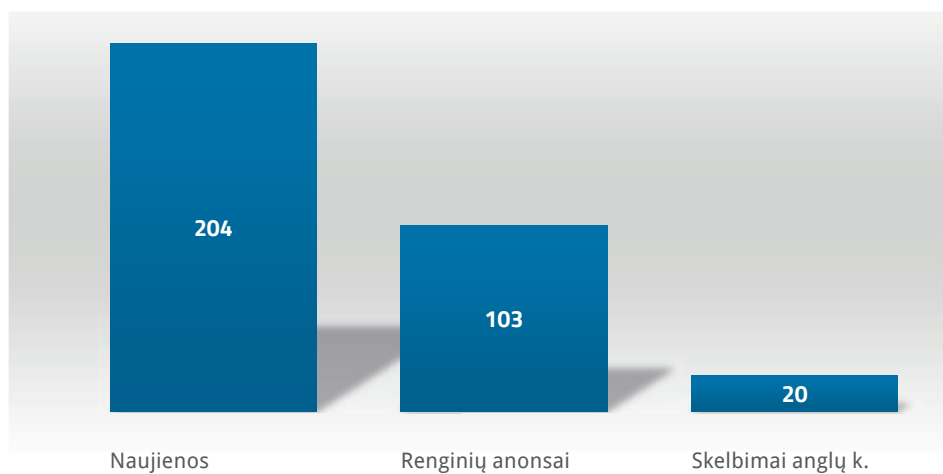
II LENTELĖ
 Informacija apie LMA leidžiamus
 periodinius mokslo žurnalus

LMA žurnalo pavadinimas	Mokslo sritis	Kuruojantis mokslų skyrius	Redakcinės kolegijos pirmininkas	Išleista spaudos lankų	Paskelbta straipsnių
Lituanistica	Humanitariniai mokslai	HSMS	Eugenijus Jovaiša	50,25	17
Menotyra			Rasa Vasinauskaitė	37,5	16
Filosofija. Sociologija			Aušra Maslauskaitė	73,5	55
	Socialiniai mokslai				
Lithuanian Journal of Physics	Gamtos mokslai	MFChMS	Evaldas Tornau	36,75	28
Chemija			Albertas Malinauskas	24,25	18
Biologija		BMGMS	Algimantas Paulauskas	37,75	14
Energetika	Technologijos mokslai	TMS	Gintautas Miliauskas, Vytautas Martinaitis (pirmininko pavaduotojai)	4,5	2

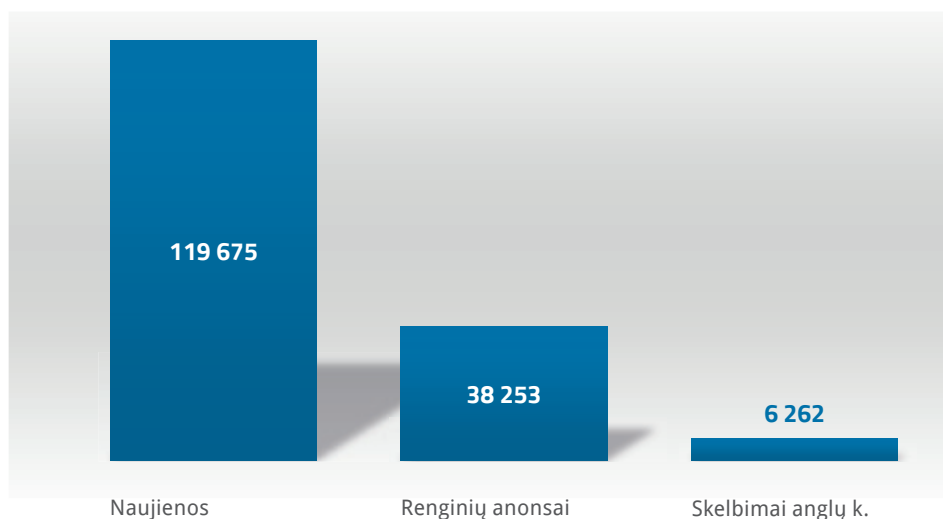
3 PRIEDAS

Lietuvos mokslų akademijos 2023 metų veiklos rodikliai

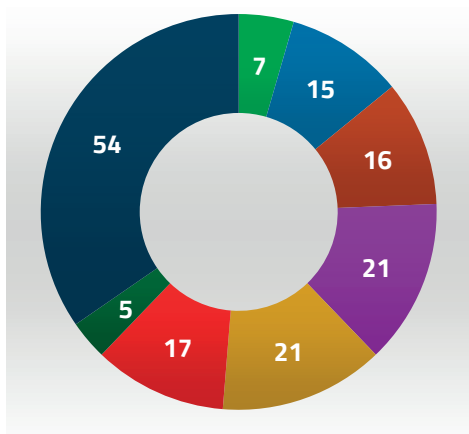
Skelbimų LMA svetainėje 2023 m. skaičius

Skelbimų LMA svetainėje 2023 m. peržiūrų skaičius (2024 03 10)

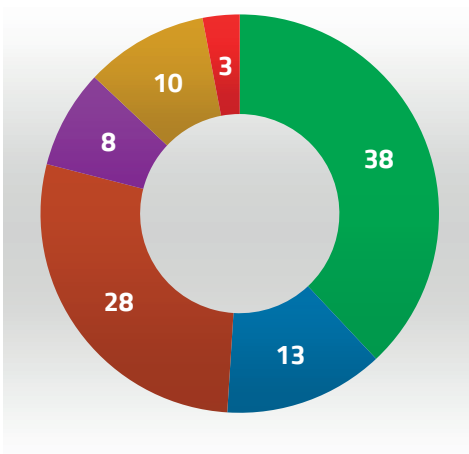

LMA padaliniai savarankiškai ir su partneriais
2023 m. organizavo 156 renginius

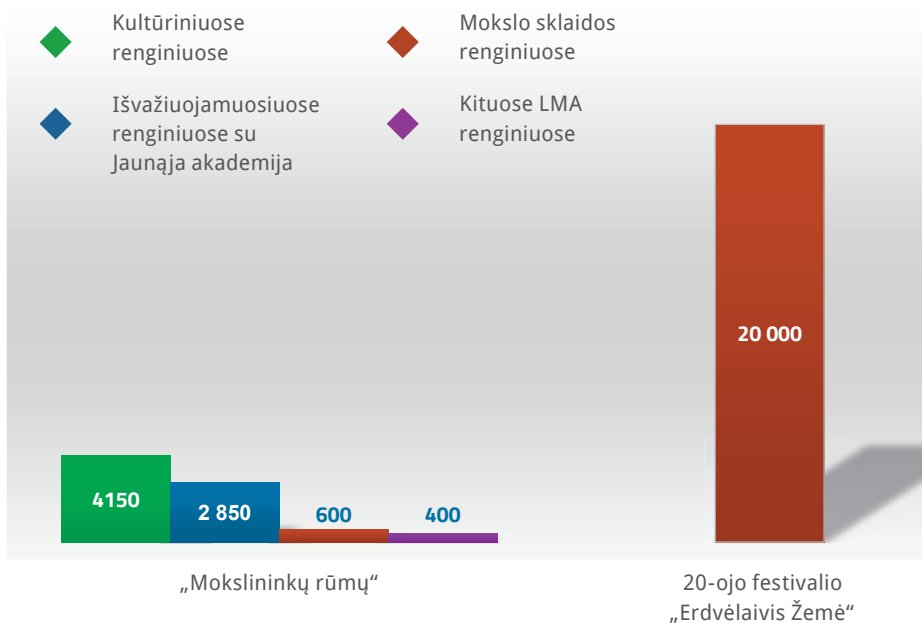
- ◆ LMA prezidentas, vadovybė ir kiti
- ◆ Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius
- ◆ Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius
- ◆ Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius
- ◆ Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius
- ◆ Technikos mokslų skyrius
- ◆ LMA Jaunoji akademija
- ◆ Skyrius „Mokslininkų rūmai“

LMA 2023 m. organizuoti renginiai pagal pobūdį,
procentais

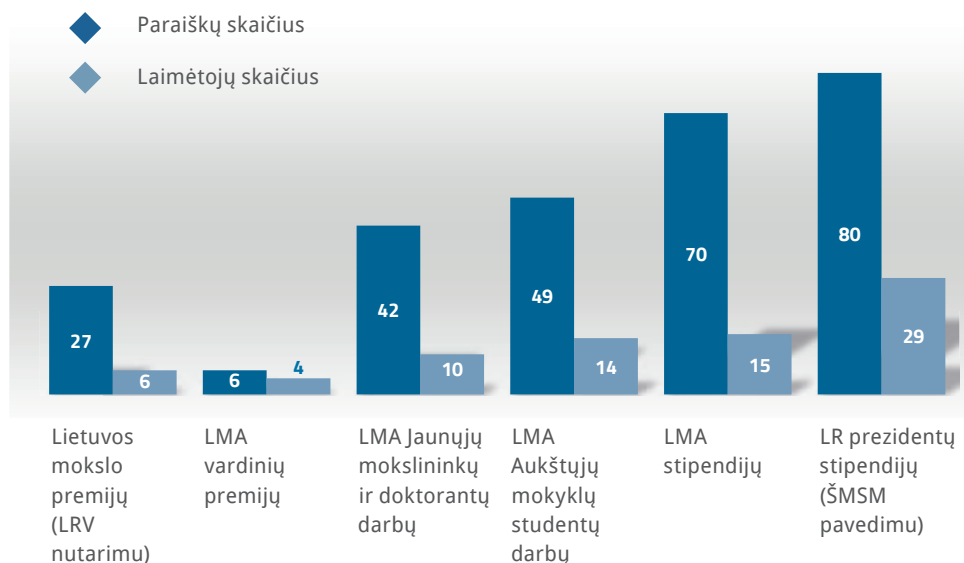

- ◆ Mokslo
- ◆ Mokslo politikos
- ◆ Mokslo žinių sklaidos
- ◆ Sukakčių minėjimų
- ◆ Kultūros
- ◆ Apdovanojimų teikimo

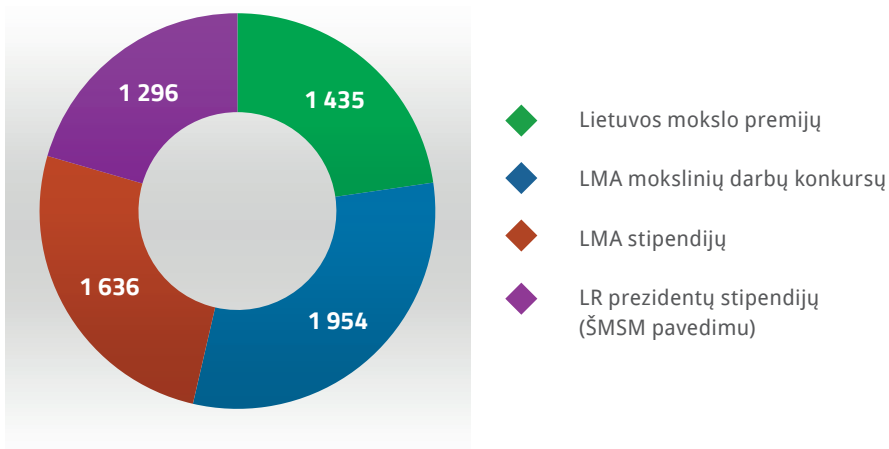
Dalyvių skaičius LMA ir su partneriais organizuotuose 2023 m. renginiuose plačiąjai visuomenei

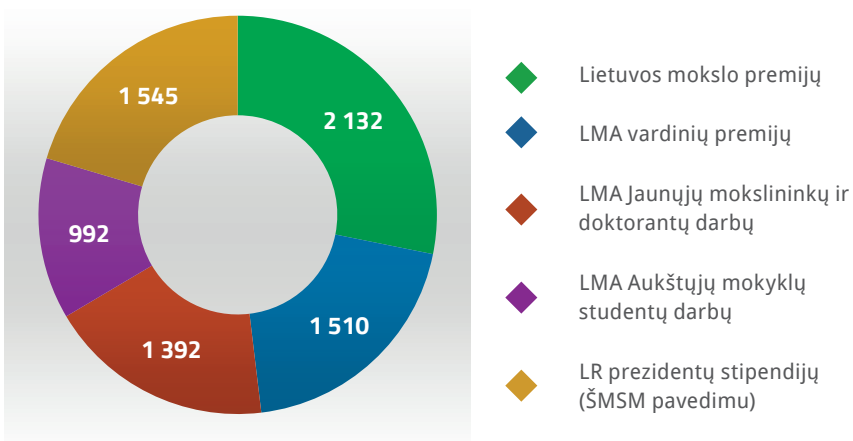
LMA 2023 m. vykdytų konkursų paraiškų ir laimėtojų skaičiai

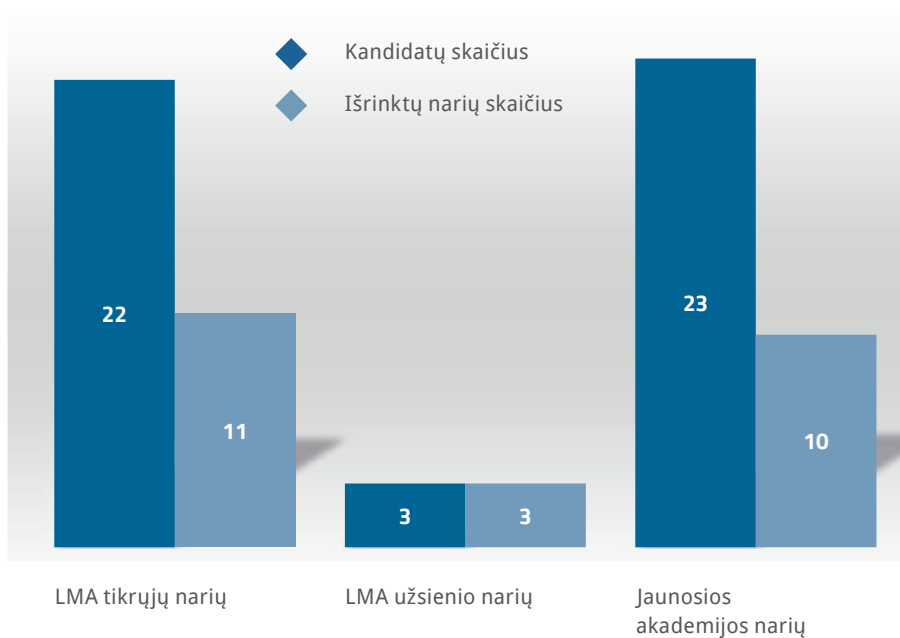
2023 m. LMA organizuoatų konkursų skelbimų peržiūros (iki 2024 03 10)

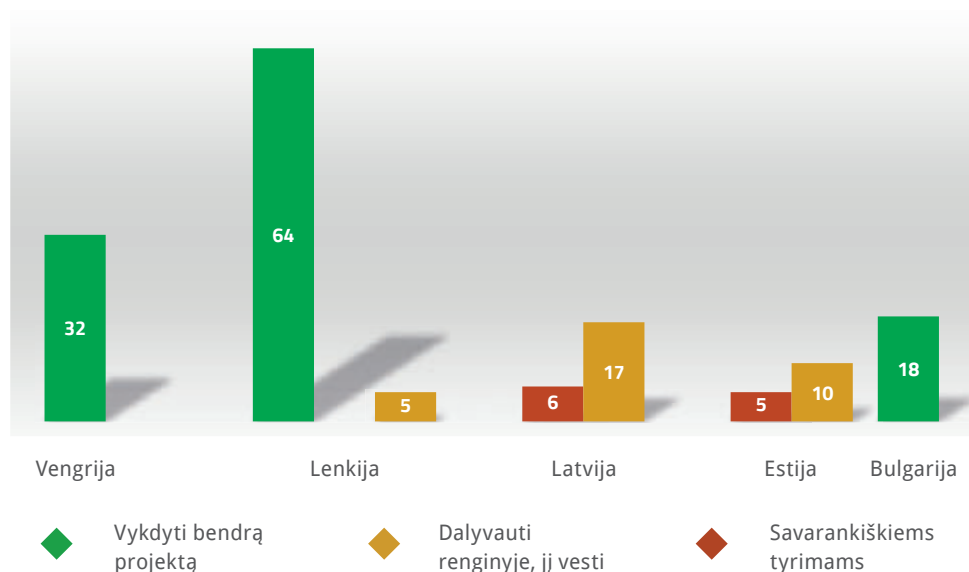
2023 m. LMA organizuoatų konkursų rezultatų peržiūros (iki 2024 03 10)

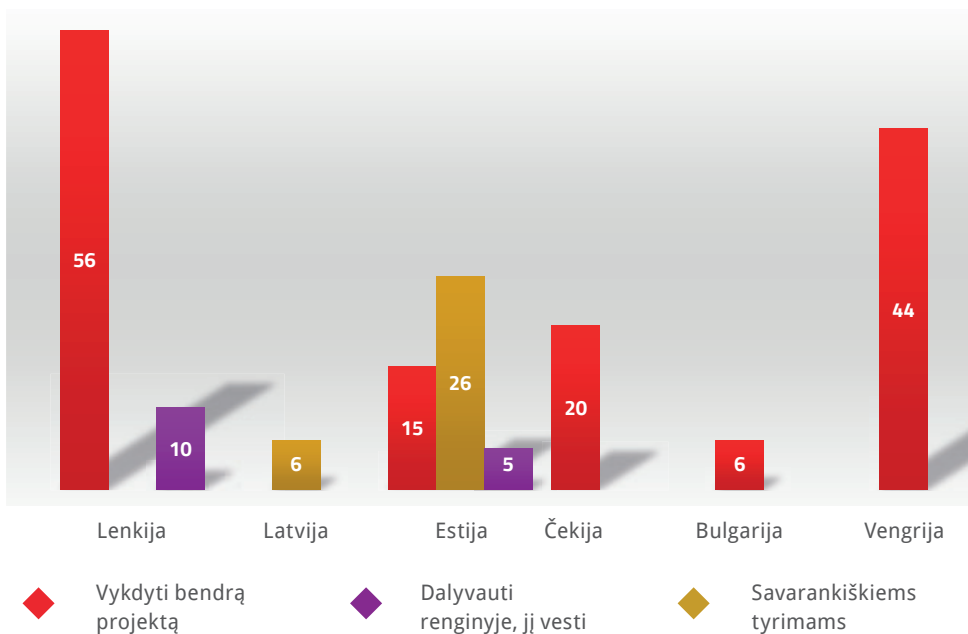
LMA 2023 m. įvykų rinkimai

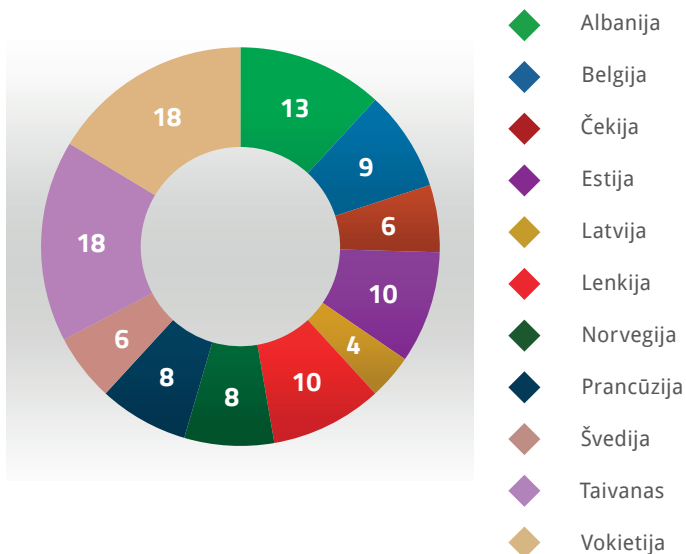
Moksliniai mainai 2023 m.: išvykimo dienų skaičius pagal tikslus

Moksliniai mainai 2023 m.: atvykimo dienų skaičius pagal tikslus

LMA komandiruočių 2023 m. šalys ir dienų skaičius

4 PRIEDAS

Lietuvos mokslų akademijos narių sąrašas

2023 m. gruodžio 31 d.

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS TIKRIEJI NARIAI

Darius Abramavičius • Egidijus Aleksandravičius • Kęstutis Armolaitis • Juozas Augutis • Vilijandas Bagdonavičius • Jūras Banys • Rimantas Barauskas • Romas Baronas • Elena Bartkienė • Audrius Beinorius • Rimantas Benetis • Albertas Bitinas • Vidmantas Bižokas • Grasilda Blažienė • Marijonas Bogdevičius • Vilmantė Borutaitė • Arūnas Bukantis • Vladas Algirdas Bumelis • Eugenijus Butkus • Raimondas Čiegis • Zenonas Dabkevičius • Darius Danusevičius • Rolanas Daukševičius • Rūta Dubakienė • Artūras Dubickas • Audrius Dubietis • Pavelas Duchovskis • Gintautas Dzemyda • Algis Džiugys • Arvidas Galdikas • Vytautas Getautis • Juozas Vidas Gražulevičius • Saulius Grigalevičius • Vidmantas Gulbinas • Rimantas Jankauskas • Rūta Janonienė • Sonata Jarmalaitė • Alvydas Jokubaitis • Eugenijus Jovaiša • Gediminas Juzeliūnas • Rimantas Kačianauskas • Žydrė Kadžiulienė • Gintaris Kaklauskas • Artūras Kaklauskas • Algirdas Kaliatka • Aivaras Kareiva • Domas Kaunas • Evaldas Kazlauskas • Dalia Klajumienė • Saulius Klimašauskas • Jūratė Kriaučiūnienė • Albinas Kuncevičius • Limas Kupčinskas • Olga Kurasova • Aleksandras Laucevičius • Valdas Stanislovas Laurinavičius • Romas Lazutka • Remigijus Leipus • Ričardas Makuška • Mindaugas Malakauskas • Albertas Malinauskas • Audrius Sigitas Maruška • Aušra Maslauskaitė • Jonas Mažeika • Linas Mažutis • Valentinas Mikelėnas • Vytautas Nekrošius • Gediminas Niaura • Eugenijus Norkus • Zenonas Norkus • Sergej Olenin • Rolandas Palekas • Rimvydas Petrauskas • Konstantinas Pileckas • Alfas Pliūra • Dainora Pociūtė-Abukevičienė • Sigitas Podėnas • Arvydas Vytautas Povilaitis • Gediminas Račiukaitis • Minvydas Kazys Ragulskis • Rimantas Ramanauskas • Arūnas Ramanavičius • Daiva Rastenytė • Valdemaras Razumas • Vytautas Ruzgas • Giedrė Samuolienė • Antanas Sederevičius • Jūratė Sprindytė • Darius Staliūnas • Vidmantas Stanys • Gediminas Staugaitis • Dainius Steponavičius • Kęstutis Strupas • Bonifacas Stundžia • Egidijus Šarauskis • Raimundas Šiaučiuonas • Jonas Šiaulyš • Virginijus Šikšnys • Gintautas Tamulaitis • Sigitas Tamulevičius • Gediminas Valkiūnas • Leonas Valkūnas • Gintaras Valušis • Česlovas Venclovas • Pranas Viškelis •

Mečislovas Žalakevičius • Remigijus Žaliūnas • Henrikas Žilinskas • Artūras Žukauskas
• Aurelija Žvirblienė

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS NARIAI EMERITAI

Antanas Andrijauskas • Vytautas Basys • Antanas Buračas • Vincas Būda • Viktorija Daujotytė-Pakerienė • Mykolas Daunys • Algimantas Fedaravičius¹ • Algirdas Gaižutis • Romualdas Grigas • Jonas Grigas • Algimantas Grigelis • Feliksas Ivanauskas • Eugenijus Arvydas Janulaitis • Česlovas Jukna • Benediktas Juodka • Gytis Juška • Sofija Kanopkaitė² • Romualdas Karazija • Stasys Karazija • Rymantas Jonas Kažys • Zigmuntas Kiaupa • Kęstutis Kilkus • Arūnas Krotkus • Vaidutis Kučinskas • Zita Aušrelė Kučinskienė • Juozas Kulyš • Giedrius Antanas Kuprevičius • Pranas Kūris • Albinas Kusta • Antanas Laurinčikas • Eugenijus Manstavičius • Vytautas Martinkus • Arvydas Virgilijus Matulionis • Robert Mokrik • Gediminas Motuza Matuzevičius • Algirdas Juozas Motuzas • Jonas Remigijus Naujalis • Vytautas Ostaševičius • Vygantas Paulauskas • Povilas Poškas • Algirdas Jonas Raila • Mifodijus Sapagovas • Kęstutis Sasnauskas • Vytautas Jonas Sirvydis • Vytautas Konstantinas Sirvydis • Algirdas Skirkevičius • Algirdas Sliesaravičius • Algirdas Petras Stabinis • Jurgis Kazimieras Staniškis • Donatas Surgailis • Vytautas Antanas Tamošiūnas • Giedrius Uždavinys • Juozas Vidmantis Vaitkus • Algirdas Vaclovas Valiulis • Veronika Vasiliauskienė • Jurgis Vilemas • Edmundas Kazimieras Zavadskas • Antanas Žilinskas • Gintautas Žintelis • Vladas Žulkus

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS UŽSIENIO NARIAI

Hojatas Adeli (Hojjat Adeli) • Makoto Asašima (Makoto Asashima) • Algirdas Avižienis • Petras V. Avižonis • Aleksejus Bogdanovas (Aleksej Bogdanov) • Deividas Bridžesas (David Bridges) • Endriu Bušas (Andrew Bush) • Dzinde Cao (Jinde Cao) • Pietras Umbertas Dinis (Pietro Umberto Dini) • Vinfridas Drochneris (Winfried Drochner) • Robertas Nilas Džounsas (Robert Neil Jones) • Svenas Ekdalis (Sven Ekdahl) • Hansas Jurgenas Foitas (Hans Jürgen Voigt) • Andrė Frankė (Andre Franke) • Šarlotė Friožė Fišer (Charlotte Froese Fischer)³ • Maiklas Fulenas (Michael Fullen) • Rivneras Ganijevas (Rivner Ganiev) • Frydrichas Gécė (Friedrich Götze) • Jurijus Gleba (Jurij Gleba) • Janas Harfas (Jan Harff) • Sergejus Inge-Večtomovas (Sergej Inge-Večtomov) • Janas Jankovskis (Jan Jankowski)

.....
¹ Mirė 2024 01 06.

² Mirė 2024 03 16.

³ Mirė 2024 02 08.

• Haincas Jerochas (Heinz Jeroch) • Janas Jurkevičius (Jan Jurkiewicz) • Tomas Justelis (Thomas Jüstel) • Janušas Kacpžykas (Janusz Kacprzyk) • Saulius Kačiulis • Zdzislavas Kaveckis (Zdzisław Kawecki) • Emilis (Emile) Knystautas • Ričardas Gajus Komptonas (Richard Guy Compton) • Ivanas Karlas Erikas Magnusonas (Ivan Karl-Eric Magnusson) • Péteris Malfertaineris (Peter Malfertheiner) • Algis Mickūnas • Zenonas Mruzas (Zenon Mróz) • Abdulas Munemas Muazenas (Abdul Mounem Mouazen) • Žeraras Muru (Gérard Albert Mourou) • Stenas Nilsonas (Sten Nilsson) • Panas M. Pardalas (Panos M. Pardalos) • Filipas Patsalis (Philippos C. Patsalis) • Dmitrijus Pavlovas (Dmitrij Pavlov) • Hansas Hartmutas Péteris (Hans Hartmut Peter) • André Priumo (André Preumont) • Reinas Raudas (Rein Raud) • Baiba Rivža • Migelis Sanchuanas (Miguel A. F. Sanjuan) • Eva Marija Severinson (Eva Maria Severinson) • Karlas Skirnissonas (Karl Skirnisson) • Kenvėjus Montgomeris Smitas (Kenway Montgomery Smith) • Janas Erikas Solheimas (Jan Erik Solheim) • Tarmas Somerė (Tarmo Soomere) • Ojaras Sparytis (Ojärs Spärītis) • Voldemaras Strykis (Voldemārs Strīkis) • Rolandas Sune Svanbergas (Roland Sune Svanberg) • Robertas Džeimsas Šileris (Robert James Shiller) • Michailas Šuras (Michael Shur) • Rimas Vaičaitis • Rynkas van Hrondelė (Rienk van Grondelle) • Rimvydas Vasaitis • Dyteris Verneris (Dieter Werner) • Richardas Vilemsas (Richard Villems) • Antoninas Zikikis (Antonino Zichichi)

5 PRIEDAS

LMA ir su partneriais organizuoti lma.lt skelbti 2023 metų renginiai

SAUSIS

- 17 Prof. habil. dr. Juozo Sigitu Mureikos monografijos „Estetologijos akiračiai. Prasmių kilmės tyrinėjimai“ sutiktuvės
- 17 Ataskaitinis ir rinkiminis Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus narių susirinkimas
- 19 Ataskaitinis ir rinkiminis Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus narių susirinkimas
- 19 Renginys „Žemės ūkio akademijos rektorius, profesorius dr. Vincas Vilkaitis (1892 01 16 – 1943 01 19) – be kaltės apkaltintas Sibiro kankinys“
- 19 Rinkiminis Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus narių susirinkimas
- 24 Ataskaitinis ir rinkiminis Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus narių susirinkimas
- 26 Renginys, skirtas poeto, prozininko, literatūros kritiko akademiko Vinco Mykolaičio-Putino (1893–1967) 130-osioms gimimo metinėms

VASARIS

- 2 Mokslinė konferencija „(Post)tiesa ir žinojimas filosofiniu, sociologiniu ir komunikaciniu požiūriu“
- 2 Ataskaitinis ir rinkiminis Technikos mokslų skyriaus narių susirinkimas
- 14–15 Renginys „A European Biodiversity Partnership (Biodiversa+) / Europos biologinės įvairovės partnerystė (Biodiversa+)“
- 21 Ataskaitinis Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus narių susirinkimas
- 22 Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro solistų Jono Stasiūno ir Aušros Stasiūnaitės pagerbimo vakaras-koncertas
- 28 Valstybinės lietuvių kalbos komisijos apdovanojimai už lietuvių kalbos puoselėjimą

KOVAS

- 2 2022 metų Lietuvos mokslo premijos laureato diplomų teikimo iškilmės
- 7 Konferencija „Braškių auginimo technologijų inovacijos“
- 14 Tapybos albumo „Gražina Vitartaitė: Atviras peizažas“ pristatymas

- 21 Apie populiarius ir aktualius kultūros klausimus: akad. Viktorijos Daujotytės knygos „Populiariosios literatūrologijos versija“ sutiktuvės
- 23 11-oji jaunųjų mokslininkų konferencija „Fizinių ir technologijos mokslų tarpdalykiniai tyrimai“
- 23 Tarptautinis seminaras „Laser particle accelerators, their applications, and possibilities of experiments in the ELI infrastructure / Lazeriniai dalelių greitintuvai, jų taikymai ir eksperimentų ELI infrastruktūroje galimybės“
- 24 Akademiko Eugenijaus Jovaišos paskaita „Aisčių pasaulis“
- 28 Geriausių mokslo populiarinimo projektų apdovanojimai
- 30 Monografijos „Pagrindinis vaidmuo – Vytautas Paukštė“ sutiktuvės
- 30 Tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Nauji pasiekimai hepatologijoje ir gastroenterologijoje“

BALANDIS

- 4 Ataskaitinis ir rinkiminis Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas
- 13 Akad. Gintauto Žintelio kolekcijos „Dirbiniai iš kaulo“ pristatymas
- 18 Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas-diskusija „Metodinių STEAM centrų kūrimasis ir veikla Lietuvoje“
- 20 Atminimo popietė, skirta prof. habil. dr. Remigijaus Ozolinčiaus (1956–2013) 10-osioms mirties metinėms paminėti
- 25 DNR diena Lietuvoje
- 25 Menininkų Juozo, Stasio ir Eligijaus Domarkų pagerbimo vakaras
- 26 LMA diplomų ir INFOBALT stipendijų įteikimas 11-osios jaunųjų mokslininkų konferencijos „Fizinių ir technologijos mokslų tarpdalykiniai tyrimai“ laureatams
- 27 Tarptautinis seminaras „International research collaboration opportunities: fostering EU Clean Energy transition in Lithuania / Tarptautinės mokslinių tyrimų bendradarbiavimo galimybės: perėjimo prie švariosios energijos skatinimas Lietuvoje“
- 28 Seminaras pilietinio ugdymo mokytojams „Demokratija ir pilietinės visuomenės vertybės“

G E G U Ž Ė

- 4 Motinos diena skirtas koncertas „Mamyte mano, man esi žvaigždė“
- 5 Konferencija „Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 20-metis – lūkesčiai ir rezultatai“
- 9 Mokslinė konferencija „Lietuvos magistrantų informatikos ir IT tyrimai“
- 10 Tarptautinis mokslinis seminaras „Potential of selective harvest based on mycotoxins content assessment in cereal crops / Selektyvus derliaus nuėmimas pagal mikotoksinų kiekio vertinimą javų pasėliuose“
- 10–12 Mokslinė-praktinė konferencija „Human and Nature Safety 2023 / Žmogaus ir gamtos sauga 2023“

- 16 Literatūrinė-muzikinė kompozicija, skirta poetui Henrikui Radauskui „Sapnavos nuostabūs sapnai“
- 17 Konferencija „Tvaraus dirvožemio naudojimas ir sodų žydėjimo šventė“
- 18-19 Konferencija „Gyvasis gamtos ženklas / The Vital Nature Sign, VNS 2023“
- 18 Renginys „Tai miestas, kurį tau parodžiau“
- 19-20 Tarptautinė konferencija „The Fluidity of Art History and Imagination / Meno istorijos ir vaizduotės takumas“, skirta Jurgio Baltrušaičio (1903–1988) 120-osioms gimimo metinėms
- 19 8-asis Baltijos šalių ir Ukrainos ekspertų simpoziumas „Hepatitis C viruso (HCV) infekcijos eliminavimas Baltijos šalyse ir Ukrainoje: pasiekimai, galimybės ir kliūtys“
- 23-26 19-oji tarptautinė jaunųjų mokslininkų konferencija energetikos ir gamtos mokslų klausimais CYSENI 2023 (Conference of Young Scientists on Energy and Natural Sciences Issues)
- 24 Profesoriaus Tony Donné paskaita-seminaras „Magnetinės sintezės tyrimai – artėjant prie tikslo: elektros energija iš sintezės reakcijų“
- 25 Konferencija „Tvari gyvulininkystė: iššūkiai ir galimybės mokslui“
- 26-27 Tarptautinė mokslinė hibridinė konferencija „8th Meeting on Acute Cardiac Care and Emergency Medicine / 8-asis susitikimas dėl intensyviosios kardiologijos ir skubiosios medicinos“
- 26 Tarptautinė konferencija „Mechanika 2023“
- 30 Rašytojo, akademiko Vytauto Martinkaus sukaktuvinis vakaras, skirtas jo 80-mečiui
- 30 Viešojo diskusija „Mokslo finansavimas keičiantis ES paramai“

BIRŽELIS

- 1 „Naujosios Romuvos“ projekto „Miestas ir jo kalnas“ renginys, skirtas Lietuvos sostinės Vilniaus įkūrimo 700-osioms metinėms paminėti
- 3 Mokslinė konferencija Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio 35-mečiui paminėti „Sąjūdžio istorija ir patirtis“
- 6 Lietuvos Nepriklausomybės Akto signataro Česlovo Juršėno atsiminimų knygos „Nenuobodaus gyvenimo mozaika“ sutiktuvs
- 8, 13 Konferencija „Akademikui Juozui Dalinkevičiui (1893–1980) – 130“
- 11-14 22-asis EGF simpoziumas „The future role of ley-farming in cropping systems / Žolynų vaidmuo ateities trumpalaikėse sėjomainose“
- 13 Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus visuotinis susirinkimas-konferencija „Aktualūs imunologijos klausimai“
- 15 Tarptautinė konferencija „New Trends of Nuclear Reactors: Small Modular Reactors. Experience of Leading Countries and Developers / Naujos branduolinių reaktorių tendencijos: mažieji moduliniai reaktoriai. Pirmaujančių šalių ir kūrėjų patirtis“
- 20 Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas
- 22 Atminimo renginys, skirtas Mokslų akademijos nario korespondento profesoriaus Jono Bulavo (1903–1984) 120-osioms gimimo metinėms

- 27 Konferencija „Akademikui Vytautui Gudeliui (1923–2007) – 100“

RUGSĖJIS

- 12 Akad. Algirdo Gaižučio knygos „Elito šviesa ir šešėliai“ sutiktuvės
13 Išvažiuojamasis posėdis „Paprastojo ąžuolo genetika, etnologija ir sąsajos su Lietuvos istorija“
14 Lietuvos nacionalinio operos ir baleto teatro solistės Jolantos Čiurilaitės ir dailininko scenografo Henriko Cipario pagerbimo vakaras-koncertas
18 Kasmetiniai skaitymai, skirti žymaus Lietuvos fiziko, mokslo organizatoriaus, pedagogo, akademiko Adolfo Jucio (1904–1974) gimtadieniui
19 Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas
20 Tarptautinė konferencija „Hydrogen Lithuania: Energy and Mobility / Vandenilis Lietuvoje: energetika ir transportas“

SPALIS

- 4–6 Tarptautinė mokslinė konferencija „Transport means – 2023 / Transporto priemonės 2023“
9 Seminaras-diskusija „Dirbtinis intelektas. Ne kažkada ir kažkur, o dabar ir mano kompiuteryje“
9 Lietuvos mokslų akademijos diena Lenkijos lietuvių bendruomenėje ir Punsko valsčiuje
10–11 Konferencija „The Intellectual Heritage of the Jews of Vilnius / Vilniaus žydų intelektualinis paveldas“
12 3-ioji tarptautinė mokslinė konferencija „Livestock Production: Recent Trends and Future Prospects / Gyvulininkystė – naujausios tendencijos ir ateities perspektyvos“
12 Akad. Algirdo Vaclovo Valiulio knygos „Technologijų spindesys ir grimasos“ sutiktuvės
18 Alergologijos komisijos posėdis ir vadovėlio „Alergologija ir klinikinė imunologija“ sutiktuvės
20 Konferencija „Dirbtinio intelekto technologijos medicinoje: tyrimai ir diagnostika“
24 Mokslinis tarpdisciplininis seminaras „Vilnius: laikas ir amžininkai“
25 Žemės ūkio ir miškų mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas ir žemės ūkio mokslų srities LMA Jaunosios akademijos narių rinkimai
26 Poeto, akademiko Justino Marcinkevičiaus (1930–2011) pagerbimo vakaras
27 Meninė instaliacija „Širdžių raktininkė“
27 Lietuvos mokslų akademijos užsienio nario prof. Pietro Umberto Dini knygos „Aliletoescvr. Prie baltų kalbotyros ištakų: teorijos ir jų kalbinė aplinka XVI amžiuje“ sutiktuvės

LAPKRITIS

- 3 Biologijos mokytojams skirta konferencija „Biomedicinos mokslų naujienos“
6 Diskusija „Globalaus atšilimo poveikis globaliai ir nacionalinei energetikai“

- 7 Koncertas Vilniaus 700 metų jubiliejui „Dovana Vilniui“
- 8 Reformacijos dienos minėjimas ir rašytojos, diplomatės Valentinės Zeitler istorinio romano „Jonušas Radvila. Likimo sąjastai“ sutiktuvės
- 9 Seminaras „Fundamentiniai mokslai – kardiologijai“
- 14 Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyriaus narių visuotinis susirinkimas ir LMA Jaunosios akademijos narių rinkimai
- 14–15 Tarptautinė konferencija „Closed Environment Agriculture: Technologies and Challenges / Uždarų patalpų daržininkystė: technologijos ir iššūkiai“
- 16 Tarptautinė konferencija „The Young Scientists For Advance Of Agriculture AGRISCI2023 / Jaunieji mokslininkai – žemės ūkio pažangai“
- 17 Lietuvos mokslų akademijos užsienio nario prof. Algio Mickūno paskaita „Europa–Vakarai, pasaulio mokykla“
- 17 Diskusija „Naujomis genominiėmis technologijomis (NGT) gautų augalų veislių teisinė reguliacija – nauda ir iššūkiai“
- 21 Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriuje – rinkimai į Lietuvos mokslų akademijos Jaunosios akademijos narius
- 22 Mokslinė-praktinė konferencija „Iššūkiai gerovės visuomenei Lietuvoje: senėjimas, būstas, teritorinė nelygybė“
- 23 Technikos mokslų skyriaus kandidatų į LMA Jaunosios akademijos narius atrankos komisijos posėdis
- 23 16-oji Lietuvos jaunųjų mokslininkų konferencija „Bioateitis: gamtos ir gyvybės mokslų perspektyvos“
- 28 Renginys, skirtas Klaipėdos krašto metams
- 29 Jubiliejinis renginys „Hidrogeologijai ir inžinerinei geologijai Vilniaus universitete 60“
- 30 14-oji tarptautinė konferencija „Data Analysis Methods for Software Systems / Duomenų analizės metodai programų sistemoms“
- 30 Biologijos, medicinos ir geomokslų skyriaus narių susirinkimas ir LMA Jaunosios akademijos narių rinkimai
- 30 Solistės Sabinos Martinaitytės pagerbimo vakaras-koncertas

GRUODIS

- 7 Mokslinė konferencija „Arkties tyrimai: klimato kaitos iššūkiai ir galimas Lietuvos mokslininkų indėlis“
- 12 Romualdo Karazijos knygos „Bangos, žmonės ir žvaigždės“ sutiktuvės
- 19 Lietuvos mokslų akademijos narių visuotinis susirinkimas
- 29 12-asis Lietuvos jaunųjų matematikų susitikimas
- 31 Naujametinis koncertas „Švėskime kartu“

6 PRIEDAS

Naudoti sutrumpinimai

ALLEA	Visos Europos mokslų akademijų federacija (<i>All European Academies</i>)
AM	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
BMGMS	Biologijos, medicinos ir geomokslų skyrius
CERN	Europos branduolinių mokslinių tyrimų organizacija
COVID-19	2019 metais pradėjusio plisti vainikinio viruso sukeliama liga (<i>Coronavirus-induced disease-2019</i>)
DB	duomenų bazė
EASAC	Europos Sąjungos šalių, Norvegijos, Šveicarijos ir JK akademijų mokslo konsultacinė taryba (<i>European Academies Science Advisory Council</i>)
EK	Europos Komisija
ES	Europos Sąjunga
FEAM	Europos medicinos mokslų akademijų federacija (<i>Federation of European Academies of Medicine</i>)
FTMC	Fizinių ir technologijos mokslų centras
GTC	Gamtos tyrimų centras
HSMS	Humanitarinių ir socialinių mokslų skyrius
IAP	Tarptautinė mokslų akademijų sąjunga (<i>InterAcademy Partnership</i>)
IF	įtakos faktorius (<i>impact factor</i>)
IT	informacinės technologijos
ISC	Tarptautinė mokslo taryba (<i>International Council for Science</i>)
JAV	Jungtinės Amerikos Valstijos
JK	Jungtinė Karalystė
KTU	Kauno technologijos universitetas
KU	Klaipėdos universitetas
LAMMC	Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centras
LDIA	Lietuvos dirbtinio intelekto asociacija
LEI	Lietuvos energetikos institutas

LMA	Lietuvos mokslų akademija
LMAJA	Lietuvos mokslų akademijos Jaunoji akademija
LMAVB	Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka
LMT	Lietuvos mokslo taryba
LMTA	Lietuvos muzikos ir teatro akademija
LR	Lietuvos Respublika
LRŠ	Lietuvos Respublikos Seimas
LRV	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
LSMC	Lietuvos socialinių mokslų centras
LSMU	Lietuvos sveikatos mokslų universitetas
LVPA	Lietuvos verslo paramos agentūra
MA	mokslų akademija
MFCMS	Matematikos, fizikos ir chemijos mokslų skyrius
MITA	Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra
SAM	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
SAPEA	penkių Europos MA tinklų – <i>Academia Europaea</i> (Europos akademija), ALLEA, EASAC, Euro-CASE (Europos technologijų, taikomųjų ir inžinerijos mokslų akademijų taryba) ir FEAM – konsorciumo kaip EK patarėjų veikla „Europos akademijų moksliniai patarimai politikai“ (<i>Science Advice for Policy by European Academies</i>)
STEAM	mokslo, technologijos, inžinerijos, menų ir matematikos (<i>science, technology, engineering, arts, mathematics</i>) mokymo modelis
ŠMSM	Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija
TMS	Technikos mokslų skyrius
UAB	uždaroji akcinė bendrovė
UNESCO	Jungtinių Tautų švietimo, mokslo ir kultūros organizacija
VDU	Vytauto Didžiojo universitetas
VG TU	Vilniaus Gedimino technikos universitetas (VILNIUS TECH)
VŠĮ	viešoji įstaiga
VA	Veterinarijos akademija
VU	Vilniaus universitetas
WoS	<i>Web of Science</i> , bendrovės „Clarivate“ duomenų bazių platforma
ŽŪA	Žemės ūkio akademija
ŽŪM	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija
ŽŪMMS	Žemės ūkio ir miškų mokslų skyrius

Leidinio „Lietuvos mokslų akademijos 2023 metų veiklos ataskaita“
redakcinė taryba: Jūras Banys (pirmininkas), Andrius Bernotas, Zenonas Dabkevičius,
Gintautas Dzemyda, Limas Kupčinskas, Rolandas Maskoliūnas, Vytautas Nekrošius,
Rimvydas Petrauskas, Vidmantas Stanys, Raimundas Šiaučiūnas, Leonas Valkūnas

Sudarytojai: Andrius Bernotas, Rolandas Maskoliūnas

Medžiagą rengė: LMA mokslų skyrių pirmininkai Gintautas Dzemyda, Limas Kupčinskas,
Vytautas Nekrošius, Vidmantas Stanys, Leonas Valkūnas, mokslų skyrių vyriausiosios
koordinatoriės Silva Aukštinaitytė, Aurika Bagdonavičienė, Reda Daukšienė,
Jadvyga Olechnovičienė, Valerija Paškauskienė, vyr. finansininkė Rasa Aleknavičienė, skyriaus
„Mokslininkų rūmai“ vadovė Aldona Daučiūnienė, Leidybos skyriaus vadovė Zina Turčinskienė,
LMA prezidento vyriaus. referentė Evelina Baronienė, vyriaus. referentė Lyda Milošienė,
Organizacinio skyriaus vyr. specialistės Violeta Skirgailienė, Agnė Rodriguez,
LMAJA pirmininkė Ieva Plikusienė, LMAJA vicepirmininkė Rūta Ubarevičienė,
personalo vyriaus. specialistė Daiva Vailionienė, LMA Vrublevskių
bibliotekos direktorius Sigitas Narbutas, mokslinė sekretorė Leokadija
Kairelienė ir Komunikacijos skyriaus vedėja Inga Berulienė

Apsvarstyta Lietuvos mokslų akademijos prezidiumo
2024 m. kovo 14 d. posėdyje, protokolas Nr. 5

Kalbos redaktorė Sandra Tamulionienė
Apipavidalino Miglė Datkūnaitė
Nuotraukos Virginijos Valuckienės

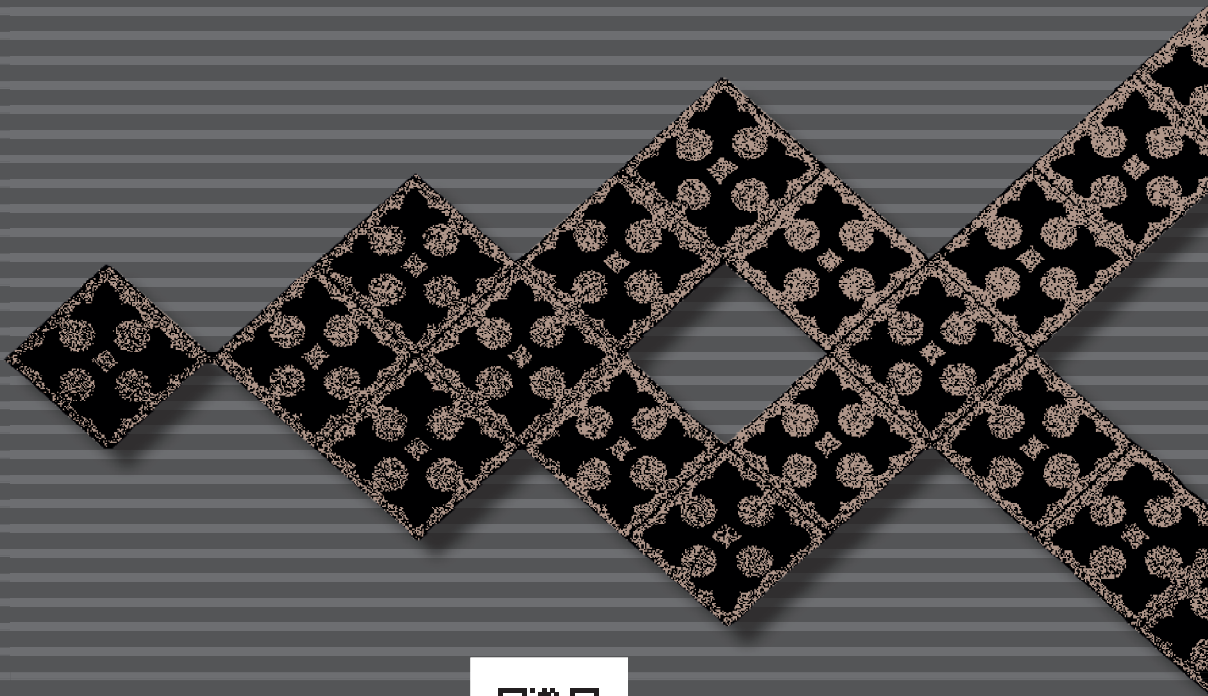
Tiražas 100 egz., nemokamai

Išleido Lietuvos mokslų akademija
Gedimino pr. 3, 01103 Vilnius
www.lma.lt

Spausdino UAB „Utenos Indra“
Maironio g. 12, 28143 Utena
www.indra.lt

ISSN 2029-9397
ISSN 2669-1604 (elektroninis)

Pirmame viršelyje panaudota LMA autentiškų grindų fragmento nuotrauka.

ISSN 2029-9397

9 772029 939003